KURAN AHLAKINDA FEDAKARLIĞIN ÖNEMİ

Sizden önceki nesillerden onlardan kurtardığımızdan pek azı dışında
yeryüzünde bozgunculuğu önleyecek fazilet sahibi kişiler bulunmalı değil miydi?
Zulmedenler ise, içinde bulundukları refahın peşine düştüler.
Onlar, suçlu-günahkarlardı.
(Hud Suresi, 116)

HARUN YAHYA

Şubat, 2004

Bu kitapta kullanılan ayetler Ali Bulaç'ın hazırladığı
"Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

Birinci Baskı: Şubat 2004
İkinci Baskı: Mart 2006
Üçüncü Baskı: Eylül 2007

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas Merkezi
A Blok Kat:4
Okmeydanı - İstanbul
Tel: + 90 (212) 222 00 88

Baskı: Seçil Ofset
100 Yıl Mahallesi MAS-SİT Matbaacılar Sitesi
4. Cadde No: 77 Bağcılar-İstanbul
Tel: (0 212) 629 06 15

www.harunyahya.org - www.harunyahya.net

İ Ç İ N D E K İ L E R

OKUYUCUYA

* Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.

* Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

* Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

* Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

* Bunun yanında, sadece Allah'ın rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

* Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

* Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat edilmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 57 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça,

Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveçce gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate

alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

GİRİŞ

Bir ayette **"Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz..."** (Al-i İmran Suresi, 92) hükmüyle önemli bir gerçek bildirilmiştir. İnsanları gerçek anlamda iyiliğe ulaştıracak olan en temel ahlak özelliklerinden biri **"fedakarlık"**tır. Fedakarlık; insanın sahip olduğu, sevdiği, değer verdiği şeylerden hiç düşünmeden ve seve seve feragat edebilmesidir. İnandığı değerler ya da sevdiği insanlar uğruna gerektiğinde her türlü zorluk ve sıkıntıyı göze alabilmesi, bu konuda elinden gelenin en fazlasını yapabilecek şevk, azim ve iradeyi kendisinde bulabilmesidir. Kendi menfaatleriyle, inandığı değerler ya da sevdiği insanların menfaatleri arasında seçim yapması gerektiğinde kendi çıkarlarından vazgeçebilmesi, bu uğurda maddi manevi her türlü özveride bulunabilmesidir.

Ancak insan nefsi bencillik, egoistlik gibi çeşitli kötü ahlak özelliklerine yatkın bir yapıda yaratılmıştır. Nefsini eğitmediği takdirde, bu bencilce duygular kişinin tüm ahlakına hakim olur. Böyle bir kişi ise genellikle

herkesten çok hatta çoğu zaman yalnızca kendisini düşünür. Kendisi için daima herşeyin en iyisini, en güzelini, en mükemmelini ister. Ona karşı herkesin olabildiğince anlayışlı ve özverili bir yaklaşım içerisinde olmasını bekler. Herhangi bir zorlukla karşılaştığında, çevresindeki insanların kendisi için her türlü risk ve sıkıntıyı göze almalarını; kendi menfaatlerinden ödün verme pahasına da olsa, ona destek olmalarını bekler. İçten içe hep kendi istek ve çıkarlarını korumak, kendi rahatını ve konforunu sağlamak ister. Aksi bir durumda ise, -çıkarlarını korumak ve kendisine bir zarar gelmesini engellemek adına- değer verdiği pek çok şeyi gözden çıkarabilecek bir tavır gösterebilir. Allah Kuran'da insanın nefsinde var olan bu tutku derecesindeki bencillik duygusunu şöyle bildirmiştir:

Gerçekten, insan, 'bencil ve haris' olarak yaratıldı. Kendisine bir şer (kötülük) dokunduğu zaman feryadı basar. Ona bir hayır dokunduğunda engelleyici olur (veya cimrilik eder). (Mearic Suresi, 19-21)

Nefsin bu zayıflığından kurtulmak, imanı kavramak ve Kuran ahlakını yaşamakla mümkün olur. Kuran'da bildirilen gerçekleri ve Allah'ın emrettiği ahlak anlayışını kavrayan bir kimse, hayatının her anında fedakarlık gösterebilecek bir ahlaka ulaşabilir. Çünkü Allah, **"... Kim nefsinin bencil-tutkularından (ya da cimri tutumundan) korunursa; işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır."** (Teğabün Suresi, 16) ayetiyle dünyada ve ahirette insanları kurtuluşa yöneltecek olan tavrın, nefislerinin bu kötü özelliğinden sakınmak olduğunu bildirmiştir.

Allah, insanın nefsini kötülüklerden sakındırabilmesi ve Allah'ın beğendiği ahlaka ulaşabilmesi için vicdanı yaratmıştır. Vicdanın sesi, insana her türlü kötülükten sakınmanın ve iyiliğe ulaşmanın yollarını gösterir. İman eden bir insanın kalbindeki derin Allah sevgisi ve güçlü Allah korkusu, onu nefsinin kötülüklerine yenik düşmekten alıkoyar. Böyle bir insan, dünya hayatında asıl bulunuş amacının Allah'ın rızasını kazanmak olduğunu bilerek, hayatının her anında Rabbimiz'in hoşnut olacağı davranışlarda bulunmaya çalışır. Dünya hayatının çok kısa süreceğini, insanın asıl olarak sonsuz ahiret hayatı için çaba harcaması gerektiğini bilir. Burada elde edilen tüm menfaatlerin gelip geçici olduğunu, ardından ise Allah'ın huzuruna varıp hesap vereceğini unutmaz. Dünya hayatında Allah'ın rızası, rahmeti ve cenneti yerine, nefsini ve çıkarlarını korumayı hedefleyen insanların ise ahirette sonsuz bir azapla karşılaşabileceklerinin bilincindedir. Aksinde ise, gösterdiği fedakarane ahlaka karşılık, Allah kendisini dünyada iyilik ve güzellikle mükafatlandıracak, ahirette de sonsuza dek benzersiz nimetlerle

ödüllendirilecektir. Allah, güzel davranışlarda bulunanları Kuran'da şöyle müjdelemektedir:

Güzellik yapanlara daha güzeli ve fazlası vardır. Onların yüzlerini ne bir karartı sarar, ne bir zillet, işte onlar cennetin halkıdırlar; orada süresiz kalacaklardır. (Yunus Suresi, 26)

Böylece Allah, dünya ve ahiret sevabının güzelliğini onlara verdi. Allah iyilikte bulunanları sever. (Al-i İmran Suresi, 148)

... Kim dünyanın yararını (sevabını) isterse ona ondan veririz, kim ahiret sevabını isterse ona da ondan veririz. Biz şükredenleri pek yakında ödüllendireceğiz. (Al-i İmran Suresi, 145)

Fakat fedakarlık denince akla, sadece insanın maddi anlamda sahip olduklarının bir kısmını ya da ihtiyacından fazlasını başkalarına vermesi gelmemelidir. Fedakarlık müminin hayatının tümüne hakim olan ve inancının gücünden kaynaklanan bir hayat şeklidir. Bu fedakarlık ruhu, kişinin çevresindeki her konuya karşı vicdani bir duyarlılık içerisinde olmasını gerektirir. Fedakarlık, insanın karşılaştığı toplumsal sorunlardan, dünyanın dört bir yanında zulüm ve eziyet gören, açlık çeken, ihtiyaç içerisindeki insanlara kadar olabilecek her konuda kendisini sorumlu hissetmesi ve tüm bunlara çözüm getirmeyi hedeflemesidir. "Nasıl olsa bu konulara çözüm getirebilecek imkan ve güç sahibi pek çok insan var; onlar düşünsünler, onlar ilgilensinler" demeden, aklını ve vicdanını olabilecek en yüksek seviyede kullanmasıdır. Allah'ın **"Sizden önceki nesillerden onlardan kurtardığımızdan pek azı dışında yeryüzünde bozgunculuğu önleyecek fazilet sahibi kişiler bulunmalı değil miydi? Zulmedenler ise, içinde bulundukları refahın peşine düştüler. Onlar, suçlu-günahkarlardı."** (Hud Suresi, 116) ayetiyle bildirdiği "fazilet sahibi kişiler"den olmanın iman eden, vicdanının sesini dinleyen, Allah'tan korkan her Müslümanın üzerinde bir yükümlülük olduğunu bilerek hareket etmesidir.

Bu kitapta fedakarlık kavramını, tüm bu yönleriyle ele alarak, fedakarlığın müminlerin yaşamlarının her anına hakim olması gereken en önemli ahlak özelliklerinden biri olduğunu, Allah'ın rızasını kazanabilmek için Kuran'da bildirilen bu ahlak anlayışının tam olarak yaşanması gerektiğini anlatacağız. Müslümanların çok güçlü bir fedakarlık anlayışı içerisinde hayırlarda yarışmalarının ve bu özellikleriyle birbirlerine örnek

olmalarının hem dünyada hem de ahirette çok büyük hayırlara vesile olabileceği açıktır.

Dünya hayatının geçici menfaatlerini Allah'ın rızasına tercih ederek fedakarlıktan kaçınanlar ise, er ya da geç, dünyada ve ahirette büyük bir kayba uğrayacaklardır. Biz de bu kitapta bu konunun önemini hatırlatacak ve vicdan sahibi tüm Müslümanları Rabbimiz'in **"De ki: "Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, dirimim ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah'ındır."** (Enam Suresi, 162) ayetiyle bildirdiği gibi fedakarane bir yaşam sürmeye davet edeceğiz.

KURAN AHLAKINDA FEDAKARLIĞIN ÖNEMİ

Bir kimsenin imanının, Allah'a olan bağlılığının, sevgisinin ve korkusunun derecesini ancak Allah bilebilir. Kuran'da bu gerçek **"... O, gizli tuttuklarını da, açığa vurduklarını da bilir. Çünkü O, sinelerin özünde saklı duranı bilendir."** (Hud Suresi, 5) ayetiyle bildirilmiştir. İnsanlar ise bir kişinin imanı ve Allah korkusu hakkında ancak dıştan gördükleri bazı alametlere göre bir kanaate varabilirler. Bu alametlerin neler olduğunu da Allah Kuran ayetleriyle bildirmiştir. Kuran'da bildirilen ibadetleri eksiksiz olarak yerine getirmek, Allah'ın sakınılmasını bildirdiği tavırlardan sakınıp, O'nun razı olacağı ahlakı, gücünün yettiğinin en fazlasıyla yaşamaya çalışmak, kişinin ihlasının ve takvasının önemli göstergelerindendir.

Allah Kuran'ın pek çok ayetinde, iman ettiklerini söyledikleri halde kalplerinde gerçek imanı yaşamayan samimiyetsiz insanlar hakkında bilgi vermiştir. Bu kimseler, belirli konularda müminlerin tavırlarına benzer davranışlarda bulunabilirler. Kuran'da belirtilen bazı ibadetleri yerine getirebilir, Allah'ın sakınılmasını bildirdiği konuların bazılarına dikkat ederek müminlere benzer bir yaşam tarzı sürebilirler. Ancak bir de bazı mümin özellikleri vardır ki, bunlar bir insanın gerçekten samimi olarak iman edip etmediğini ortaya koyar ve bunların taklidi olarak yaşanması pek mümkün değildir. Kesin bir kararlılıkla ve hiçbir şart koşmadan yaşanılan fedakarlık bu ahlak özelliklerinden biridir. Pek çok konuda müminleri taklit edebilen, ancak samimi imanı gereği gibi yaşamayan bu insanlar, yalnızca Allah'ın rızasını, sevgisini ve ahireti hedefleyerek fedakarlıkta bulunmaları gerektiğinde buna güç yetiremezler. Kimi zaman insanlara gösteriş yapabilmek, kimi zaman gerçek ahlak anlayışlarını gizleyebilmek kimi zaman da çeşitli menfaatler elde edebilmek için fedakarlık görüntüsünde çeşitli girişimlerde bulunabilirler. Ancak karşılığında hiçbir menfaat elde edemeyeceklerinden emin olduklarında bu konudaki isteksizlikleri ciddi şekilde dikkat çeker. Özellikle de kendi açılarından bir menfaat kaybı söz

konusu olduğunda, maddi ya da manevi açıdan bir zarara uğrayacaklarını düşündüklerinde, yalnızca imanın kazandırabildiği bu gücü kendilerinde bulamamakta ve böylece samimiyetsizlikleri ortaya çıkmaktadır.

İman edenler için ise, Allah için fedakarlık gösterebilecekleri bir durumla karşılaşmak, imanlarını ve samimiyetlerini gösterebilecekleri çok değerli fırsatlardır. Onlar, insanın nefsiyle çatışan, zorluk ya da sıkıntıya girmesini, sabır göstermesini, çaba harcayıp menfaatlerinden ödün vermesini gerektiren ortamların, Allah'ın özel olarak yarattığı hikmetli olaylar olduğunu bilirler. Dünya hayatının Allah'ın hoşnutluğunu kazanabilmeleri için yaratılmış kısa ve geçici bir imtihan ortamı olduğunun bilinciyle hareket eder, bu nedenle asıl olarak Allah'ın rızasını ve ahiret kazancını isterler. Allah Kuran'da dünya hayatı ile ilgili gerçeği şöyle bildirmektedir:

"Bu dünya hayatı, yalnızca bir oyun ve '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalanmadır'. Gerçekten ahiret yurdu ise, asıl hayat odur. Bir bilselerdi." (Ankebut Suresi, 64)

Allah dilediğine rızkı genişletir-yayar ve daraltır da. Onlar ise dünya hayatına sevindiler. Oysaki dünya hayatı, ahirette(ki sınırsız mutluluk yanında geçici) bir meta'dan başkası değildir. (Rad Suresi, 26)

Size verilen herhangi bir şey, dünya hayatının metaı (kısa süreli faydalanması)dır. Allah Katında olan ise, daha hayırlı ve daha süreklidir. (Bu da) iman edip Rablerine tevekkül edenler içindir; (Şura Suresi, 36)

Allah dünya hayatında insanları türlü olaylarla denemektedir. Böylece Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini üstün tutanlarla nefislerine yenilenler ortaya çıkmaktadır. Bunun için **"Her nefis ölümü tadıcıdır. Biz sizi, şerle de, hayırla da deneyerek imtihan ediyoruz ve siz Bize döndürüleceksiniz."** (Enbiya Suresi, 35) ayetiyle bildirildiği gibi, Allah insanı kimi zaman çeşitli nimetlerle, kimi zaman da çeşitli zorluklarla imtihan etmektedir. Allah Kuran'da dünya hayatının yaratılış amacını şu şekilde haber vermektedir:

O'nun arşı su üzerinde iken amel bakımından hanginizin daha iyi olduğunu denemek için gökleri ve yeri altı günde yaratan O'dur... (Hud Suresi, 7)

O, amel (davranış ve eylem) bakımından hanginizin daha iyi (ve güzel) olacağını denemek için ölümü ve hayatı yarattı. O, üstün ve güçlü olandır, çok bağışlayandır. (Mülk Suresi, 2)

Allah'ın yarattığı bu imtihan ortamında makbul olan, insanın gücünün yettiği en son noktaya kadar samimiyetle çaba göstermesi ve Allah'ın razı olacağı ahlakı yaşayabilmek için her türlü fedakarlığı göze almasıdır. Kuran'da asıl büyük fazlın (lütuf, ihsan) "hayırlarda yarışıp öne geçmek" olduğu şöyle bildirilmiştir:

Sonra Kitab'ı kullarımızdan seçtiklerimize miras kıldık. Artık onlardan kimi kendi nefsine zulmeder, kimi orta bir yoldadır, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda yarışır öne geçer. İşte bu, büyük fazlın kendisidir. (Fatır Suresi, 32)

... Eğer Allah dileseydi, sizi bir tek ümmet kılardı; ancak (bu,) verdikleriyle sizi denemesi içindir. Artık hayırlarda yarışınız. Tümünüzün dönüşü Allah'adır. Hakkında anlaşmazlığa düştüğünüz şeyleri size haber verecektir. (Maide Suresi, 48)

Allah'ın rızasını kazanabilmek için hayırlarda yarışan bir insan, imtihan olarak karşısına çıkan tüm olaylarda büyük bir şevk, irade ve fedakarlık ruhu içerisinde hareket eder. Bu samimi ve ihlaslı tavır, iman eden kişinin, beraberinde daha pek çok güzel ahlak özelliği kazanmasını sağlar. Fedakar olan bir insan aynı zamanda tevekküllü, teslimiyetli, cesaretli, sabırlı, merhametli, yardımsever, hoşgörülü, ince düşünceli ve şükredici bir ahlaka sahip olur. Bu kişi, dünya hayatından ya da nefsinin isteklerinden yana bir hırs ve tutku içerisinde olmadığını, yalnızca Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini hedeflediğini açıkça ortaya koymuştur. Allah'a derin bir sevgi ve saygı dolu bir korku ile bağlı olduğunu, bu sevgisinden dolayı kendi çıkarlarından hiç düşünmeden vazgeçebildiğini göstermiştir.

Büyük İslam alimlerinden İmam Gazali, Allah'ın rızası, sevgisi ve sonsuz cenneti yanında dünya hayatının ne kadar değersiz kaldığını ve Allah'ın rızasını tercih eden bir kişinin ne kadar büyük mükafatlara layık görüleceğini şöyle bir örnekle anlatmıştır:

Bir kimsenin çok kıymetli ve nefis bir mücevheri olduğunu düşünelim. Bunu yüklü bir bedel karşılığında satması mümkün iken götürüp birkaç kuruşa satsa; bu davranış o kişi için büyük bir zarar ve muazzam bir aldanma olmaz mı? Aynı zamanda bu davranış himmetinin (emeğinin)

düşüklüğüne, görüşünün zayıflığına ve aklının kıt olduğuna delalet etmez mi?

İşte bir kulun alemlerin Rabbinden alacağı rıza, mükafat, övgü ve sevap ile yetinmeyerek bunun yanında insanlardan elde edeceği övgü ve dünyalıklar, milyonlara hatta dünya ve içindekilerden daha fazlasına nisbetle bir kuruş kadar bile değer ifade etmez. O halde, şu değersiz dünyalıklar karşılığında Allah Teala'nın Yüce ve değerli ikramlarını kaybetmek apaçık bir aldanış değil midir?

Eğer bu değersiz dünyalıklar sana mutlaka gerekli ise, sen yine de ahirete yönel; göreceksin ki dünya da peşinden gelecektir. Sen sadece Rabbinin rızasını talep et, o da iki cihanın da sahibi olan Yüce Zat'tır.

Resullullah (s.a.v.) da şöyle buyuruyor: "Şüphesiz ki Allah Teala ahirete ait bir amel karşılığında dünyalık verir; fakat dünyalık bir amel karşılığında ahireti vermez!" (Suyuti, Münavi)

Öyleyse amelleri halis niyetle sırf Allah rızası için yapan ve himmetini ahireti kazanmak için sarf eden kimse hem dünyasını ve hem de ahiretini mamur etmiş (kalkındırmış) olur. Eğer dünyaya yönelirse ahiretini kaybettiği gibi, belki de arzu ettiği dünyalıklara da nail olamaz (sahip olamaz). Nail olsa (sahip olsa) bile o dünyalıklar elinde baki kalmaz. Sonunda hem dünyada hem de ahirette hüsrana uğrayanlardan olur. [1]

Müminler Allah'ın Hoşnutluğunu Kazanmayı Herşeyin Üzerinde Tutar; Nefislerinin Çıkarlarını Allah'ın Rızasına Değişmezler

Kuran ahlakını yaşamayan kimseler, nefislerini sahiplenmeleri ve koruyup kollamaları gereken bir varlık olarak görürler. Var güçleriyle onu desteklemeye, onun isteklerini yerine getirmeye ve savunuculuğunu yapmaya çabalarlar. Tüm yaşamlarını; ideallerini, dostluklarını, hayata bakış açılarını nefislerinin talepleri doğrultusunda yönlendirirler. Nefislerini, adeta itaat edip tabi olmakla, ne isterse yerine getirmekle yükümlü oldukları bir güç gibi görürler. Ona uydukları takdirde mutlu olabileceklerine inanırlar.

Oysa bu düşünceler çok yanlış bir inanca dayanmaktadır. Allah Kuran'da nefsin gerçek konumunu ve insanları nasıl bir sona doğru sürükleyeceğini bildirmiştir. **"Ben nefsimi temize çıkaramam. Çünkü gerçekten nefis, -Rabbimin kendisini esirgediği dışında- var gücüyle kötülüğü emredendir..."** (Yusuf Suresi, 53) ayetiyle bildirildiği gibi, nefis Allah'ın dilemesi dışında insanı daima kötülüğe sevk eder. Bu nedenle insan ona uyarak değil, tam tersine ancak ondan sakınarak mutluluğa ve huzura kavuşabilir. İnsanın nefsini sahiplenip, adeta bir köle gibi onun isteklerine

boyun eğmek yerine, nefsini kendi buyruğu altına alması ve onu istediği gibi yönlendirmesi gerekir.
Nefis pek çok kötülükle birlikte yaratılmıştır, asıl olan vicdanın sesini dinleyip iyilikten yana hareket etmektir. Aksinde nefsi kişiye Allah'ın razı olmayacağı bir ahlakı benimsetecek, dünyada ve ahirette onu büyük bir hüsrana sürükleyecektir. Nefsini eğitebilmesi için ise, Allah insanın vicdanına her türlü kötülükten sakınmanın ve iyiliği yaşamanın yollarını ilham etmiştir. Kuran'da insanın kurtuluş yolu şöyle haber verilmektedir:

Nefse ve ona 'bir düzen içinde biçim verene', Sonra ona fücurunu (sınır tanımaz günah ve kötülüğünü) ve ondan sakınmayı ilham edene (andolsun). Onu arındırıp-temizleyen gerçekten felah bulmuştur. Ve onu (isyanla, günahla, bozulmalarla) örtüp-saran da elbette yıkıma uğramıştır. (Şems Suresi, 7-10)

İman edenler Kuran'ı kendilerine rehber edindikleri için bu önemli gerçeğin farkındadırlar. Bu nedenle daima vicdanlarının sesine uyarlar. Derin iman sahibi olmayan insanlar ise, bu gerçeği bilmelerine rağmen kimi zaman nefislerinin isteklerine yenik düşebilirler. Bunun sonucunda dünya hayatına ilişkin bazı konular onlar için Allah'ın rızasını kazanmaktan daha önemli hale gelir. İyi bir iş sahibi olmak, iyi bir evlilik yapabilmek, iyi bir arkadaş çevresi edinip itibar kazanabilmek, zengin olup lüks bir yaşam sürebilmek, dünya hayatının tüm nimetlerinden olabildiğince faydalanabilmek gibi konular bu insanların asıl yaşama amaçları olabilir. Burada yanlış olan, söz konusu insanların bu konuları Allah'ın rızasını kazanmaktan daha önemli görmeleri, tüm bunları Allah'ın hoşnutluğuna tercih etmeleridir. Yoksa elbette ki tüm bu sayılanlar insanların dünya hayatında meşru olarak sahip olabilecekleri şeylerdir.
Bu bakış açısına sahip olan insanlar genelde Allah'a, ahirete ve hesap gününe iman etmezler. Yalnızca dünya hayatından istifade ederek nefislerini hoşnut edebilmek için yaşarlar. Kimi insanlar ise kalplerinde dünya hayatına ve nefislerine karşı ciddi bir bağlılık olduğu halde, bunu insanlardan gizlemek isterler. Allah'a iman ettiklerini, dünya hayatındaki asıl amaçlarının Allah'ın rızasını kazanmak olduğunu söyler, tüm çabalarının bunun için olduğunu öne sürerler. Belki birçok konuda Kuran ahlakına benzer tavırlar sergileyebilirler ama, nefislerinin istekleriyle çatıştıklarında hemen gerçek yüzlerini gösterirler. Çünkü gerçekte Kuran ahlakını, ancak "çıkarlarıyla çatışmadığı sürece ve menfaatlerinin izin verdiği ölçüde" yaşamaktadırlar.
Günlük hayatta bu durumun çeşitli örneklerine rastlayabilmek mümkündür. Örneğin gelecek endişesine kapılan bir kimse, dünya hayatında kendisinin ve

ailesinin maddi ya da manevi çıkarlarını garanti altına almasının, Allah'ın rızasını kazanmaktan daha önemli olduğunu düşünür. Kuran ahlakına uygun bir çaba içerisinde olması gerekirken, şahsi çıkarlarını daha önemli görebilir. Gerçek anlamda iman etmeyen ve Allah'ın rızası yerine kendi menfaatlerini gözeten bu gibi samimiyetsiz insanların ruh haline Kuran'da şöyle dikkat çekilmiştir:

İşte kalplerinde hastalık olanları: "Zamanın, felaketleriyle aleyhimize dönüp bize çarpmasından korkuyoruz" diyerek aralarında çabalar yürüttüklerini görürsün. Umulur ki Allah, bir fetih veya Katından bir emir getirecek de, onlar, nefislerinde gizli tuttuklarından dolayı pişman olacaklardır. (Maide Suresi, 52)

Bu ahlaktaki bir kişi her işin Allah'ın kontrolünde ve ancak O'nun izniyle gerçekleştiğini düşünmez. Oysa şu anda olduğu gibi gelecekte de karşısına çıkacak olan her olay, ancak Allah'ın izniyle yaşanacaktır. İnsan ne tedbir alırsa alsın, ne kadar çok çaba harcarsa harcasın, eğer bir zorlukla karşılaşacaksa bunu engellemeye gücü yetmeyecektir; Allah dilediyse bu olay yaşanacaktır. Aynı şekilde eğer *bir iyilikle karşılaşacaksa*, bunu da engellemeye kimsenin gücü yetmeyecek ve bu iyilik Allah'ın dilemesiyle gerçekleşecektir.
Bu gerçeğin şuurunda olan bir insan, dünya hayatından ve geleceğinden yana hiçbir endişeye kapılmaz. Samimi olduğu, daima Allah'ın rızasını gözettiği sürece, Allah'ın yardımı, rahmeti ve desteği Allah'ın izniyle mutlaka onunla birlikte olacaktır. Allah Kuran'da iman edenlere bu rahmetini **"... Allah Kendi (dini)ne yardım edenlere kesin olarak yardım eder..."** (Hac Suresi, 40) ayetiyle müjdelemiştir. Tüm nimetleri kendisine ulaştıracak olanın yalnızca Allah olduğunu unutan bir kimse ise, bunları kendi çabasıyla elde edebileceğini düşünüp dünyanın peşinde koşmakla büyük bir yanılgıya kapılır.
Samimi iman eden kimseler için, hayatları boyunca karşılaşacakları hiçbir olay, Allah'ın rızasını kazanmaktan daha öncelikli olamaz. Ne dünya malı, ne gelecek kaygısı, ne zenginlik, ne de makam ve itibar gibi konular onlar için Allah'ın beğendiği ahlakı yaşamaktan daha önemli değildir. Bu amaçları uğrunda, zorluk ya da sıkıntı içerisine girmeleri gerekse dahi asla taviz vermezler. Allah'ın rızasını kazanabilmek için her türlü fedakarlığı seve seve göze alırlar. Allah'ın dostluğunun, sevgisinin ve rahmetinin, dünya hayatının hiçbir nimetiyle kıyaslanamayacak ve hiçbir şeye değişilemeyecek kadar büyük ve değerli nimetler olduğunun farkındadırlar. Kuran'da müminlerin bu vasıfları şöyle bildirilmektedir:

De ki: "Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, dirimim ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah'ındır." (En'am Suresi, 162)

Hiç şüphesiz Allah, müminlerden -karşılığında onlara mutlaka cenneti vermek üzere- canlarını ve mallarını satın almıştır. Onlar Allah yolunda savaşırlar, öldürürler ve öldürülürler; (bu,) Tevrat'ta, İncil'de ve Kuran'da O'nun üzerine gerçek olan bir vaaddir. Allah'tan daha çok ahdine vefa gösterecek olan kimdir? Şu halde yaptığınız bu alışverişten dolayı sevinip-müjdeleşiniz. İşte 'büyük kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 111)

Bir başka ayette ise, salih müminlerin Rabbimiz'in rızasını kazanabilmeyi nefislerinin isteklerinden üstün tuttukları bildirilmektedir :

İnsanlardan öylesi vardır ki, Allah'ın rızasını ara(yıp kazan)mak amacıyla nefsini satın alır. Allah, kullarına karşı şefkatli olandır. (Bakara Suresi, 207)

Müminler ayetlerde belirtildiği gibi Allah'ın rızasını kazanabilmek için gerektiğinde hiç düşünmeden herşeyden feragat edebilirler. Allah'ın ahirette kendilerini, herşeyin daha güzeliyle mükafatlandıracağını bilir, dünya hayatlarını hiçbir zaman için kendi çıkarları, rahatları peşinde koşarak geçirmezler. Yaptıkları fedakarlıklar karşısında da insanlardan yana hiçbir karşılık beklemez, yalnızca Allah'ın rızasını kazanmayı umarlar. Kuran'da müminlerin bu ahlakı şöyle bildirilmiştir:

Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yediriyoruz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne bir teşekkür. (İnsan Suresi, 9)

Müminlerin Fedakarlık Göstermelerini Gerektirebilecek Durumlar

Allah dünya hayatını bir imtihan ortamı olarak yaratmış ve insanları "hayır ve şerle" deneyeceğini bildirmiştir. Bu nedenle insan yaşadığı süre boyunca hiç beklemediği bir anda çok şaşırtıcı olaylarla karşılaşabilir. Kişinin böyle ani durumlarda da güzel ahlak gösterebilmesi, Kuran ahlakına uygun tavırlar sergileyebilmesi ancak samimi imana sahip olmasıyla mümkün olur. Kalbindeki Allah korkusu ve derin iman, hiç beklemediği, daha önce hiç tecrübe etmediği olaylar karşısında da en doğru olan tavrı gösterebilmesini

sağlar. Temelde bu inanç yaşanmadığı takdirde ise, kişi ancak belirli konularda ve belirli şartlar altında fedakarlıkta bulunabilir. Örneğin insanların gözünde bir itibar kazanacağını düşündüğünde ya da bir çıkar elde edeceğini umduğunda fedakarlık yapabilir. Ama beklenmedik anlarda ortaya çıkan, kendisini zora sokacak ya da zarara uğratacak bir durumla karşı karşıya kaldığında bu ahlakı gösteremez.
Müminler ise bu tür ani durumlarda da hiç düşünmeden, çok büyük bir şevk ve heyecanla, seve seve her türlü fedakarlıkta bulunabilirler. Peygamberimiz (sav) döneminde başta Resulullah olmak üzere, tüm sahabeler bu ahlakın eşsiz örneklerini sergilemişlerdir. Samimi imanlarından kaynaklanan fedakar ahlaklarından ötürü insanlara örnek olmuşlardır. Mallarını, canlarını önemli görmemiş, inkar edenlerin çoğunlukta olduğu ve iman edenlere karşı büyük bir düşmanlıkla harekete geçtikleri bir dönemde, Allah'ın rızasını kazanabilmek için ölümüne bir kararlılık göstermişlerdir. Gerektiğinde evlerini, ailelerini, işlerini, mallarını mülklerini, itibarlarını ve dünya hayatına dair tüm nimetleri hiç düşünmeden geride bırakmışlardır. Kendi menfaatleri yerine, Müslümanların rahatını, huzurunu, güvenliğini ve iyiliğini sağlamak için çaba harcamışlardır. Peygamberimiz (sav)'in güvenliğini, kendi canlarından ve rahatlarından üstün tutarak, yüzyıllar boyunca gelmiş geçmiş tüm insanlara örnek olacak üstün bir ahlak örneği sergilemişlerdir. Kuran'da iman sahiplerinin Peygamberimiz (sav)'e karşı olan bu sadakatleri ve bu yönde gösterdikleri fedakarane ahlaklarına dikkat çekilmiş, Resulullah (sav)'ın nefsini daima kendi nefislerinden üstün tuttukları bildirilmiştir:

Peygamber, müminler için kendi nefislerinden daha evladır... (Ahzab Suresi, 6)

İslam alimlerinin eserlerinde Peygamberimiz (sav)'in ve sahabelerin hayatlarına dair çeşitli fedakarlık örnekleri aktarılmaktadır. Onların bu konudaki kararlılıkları, cesaretleri ve sabırları ise, fedakarlığı yalnızca Allah'ın rızasını, rahmeti ve cennetini kazanabilmek için yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Putperest bir inancın hakim olduğu bir toplumda, inkar edenlerin tüm baskı ve tehditlerine rağmen, her türlü zorluk ve sıkıntıyı göze alarak Hz. Muhammed (sav)'in Allah'ın Resulü olduğuna iman etmişlerdir. Ve bu imanlarında çok güçlü bir kararlılık göstermişlerdir. O dönemde Mekke'nin önde gelen güç ve itibar sahipleri, Müslümanlığı kabul eden kimseleri yıldırmak, vazgeçirmek ve kendi putperest dinlerine geri döndürebilmek için büyük bir baskı uygulamışlardır. Allah'ın rızasını kazanabilmek için her türlü güçlüğe ve zorluğa karşı göğüs germeye kararlı

olan bu salih müminlerden kimileri gördükleri işkenceler nedeniyle yaralanmış, sakat kalmış, kollarını bacaklarını kaybetmiş, kimileri ise yapılan zulmün şiddetinden yaşamlarını kaybetmişlerdir. Ancak bunların hiçbiri onların kararlılıklarını, Allah'ın rızasını kazanmaktaki şevk ve heyecanlarını etkilememiştir. Tam aksine, yaşadıkları zorluk ve sıkıntılar onların daha da büyük bir azimle hareket etmelerine, daha büyük özverilerle Peygamberimiz (sav)'e ve iman edenlere destek olmalarına, din ahlakının yayılması için daha büyük bir şevkle çaba harcamalarına neden olmuştur. Peygamberimiz (sav) ile birlikte savaşa çıkıp yaralanmış ama, bundan dolayı hiçbir şekilde bir teessüre kapılmamış, bunu kendileri için büyük bir şeref ve nimet olarak kabul etmişlerdir. Kuran'da iman sahiplerinin bu üstün ahlakları şöyle bildirilmektedir:

Nice peygamberle birlikte birçok Rabbani (bilgin)ler savaşa girdiler de, Allah yolunda kendilerine isabet eden (güçlük ve mihnet)den dolayı ne gevşeklik gösterdiler, ne boyun eğdiler. Allah, sabredenleri sever.
Onların söyledikleri: "Rabbimiz, günahlarımızı ve işimizdeki aşırılıklarımızı bağışla, ayaklarımızı (bastıkları yerde) sağlamlaştır ve bize kafirler topluluğuna karşı yardım et" demelerinden başka bir şey değildi.
Böylece Allah, dünya ve ahiret sevabının güzelliğini onlara verdi. Allah iyilikte bulunanları sever. (Al-i İmran Suresi, 146-148)

Bir başka ayette **"Küçük, büyük infak ettikleri her nafaka ve (Allah yolunda) aştıkları her vadi, mutlaka Allah'ın yaptıklarının daha güzeliyle onlara karşılığını vermesi için, (bunlar) onlar adına yazılmıştır." (Tevbe Suresi, 121)** hükmüyle bildirildiği gibi, sahabeler tüm bunların kendilerini Allah'a yakınlaştıracak, cennetlerine vesile olacak önemli fırsatlar olduğunu bilerek hareket etmişlerdir. Öyleki, Allah rızası için yapılan bir ibadet olduğu için, bir savaştan yaralı olarak dönüp, şevkle ve heyecanla Peygamberimiz (sav) ile birlikte bir diğer savaşa katılmanın sevincini yaşamışlardır. Kalplerinde hastalık olan münafık karakterli kimselerin zarara uğramaktan korkarak geride kaldıkları bir dönemde, onlar Allah'a olan bağlılıklarını ve bu uğurda her türlü fedakarlığa hazır olduklarını şöyle ifade etmişlerdir:

De ki: <u>"Siz bizim için iki güzellikten (şehitlik veya zaferden) birinin dışında başkasını mı bekliyorsunuz?</u> Oysa biz de, Allah'ın ya Kendi Katından veya bizim elimizle size bir azap dokunduracağını

bekliyoruz. Öyleyse siz bekleyedurun, kuşkusuz biz de sizlerle birlikte bekleyenleriz. (Tevbe Suresi, 52)

Karşılaştıkları her zorluğun Allah'tan bir rahmet olduğunu bilerek hareket etmiş, dünya hayatının değil Allah'ın rızasının ve ahiret hayatının güzelliğine talip olmuşlardır. Peygamberimiz (sav) ile birlikte savaşa çıkabilecek bir binek bulamadıkları ve Müslümanlara yardım edebilecekleri bir imkanları olmadığı için gözlerinden yaşlar boşanan kimselerin fedakarlıktaki bu şevkleri Kuran'da şöyle bildirilmektedir:

Bir de (savaşa katılabilecekleri bir bineğe) bindirmen için sana her gelişlerinde "Sizi bindirecek bir şey bulamıyorum" dediğin ve infak edecek bir şey bulamayıp hüzünlerinden dolayı gözlerinden yaşlar boşana boşana geri dönenler üzerinde de (sorumluluk) yoktur. (Tevbe Suresi, 92)

Peygamber Efendimiz (sav)'in döneminden bu yana yaşamış olan tüm Müslümanlar da benzeri olaylarla karşılaşmışlardır. Allah Kuran'da, dünya hayatındaki imtihan ortamının bir gereği olarak her insanın malıyla, canıyla, yakınlarıyla, sevdiği insanlarla, yaptığı ticaretle, makam ya da itibar gibi değerlerle denenebileceğini bildirir. Şeytan her insanın nefsini, dünya sevgisi, mal tutkusu, makam hırsı, gelecek endişesi, rahata düşkünlük gibi konularla kışkırtır, nefsinin isteklerine göre yaşaması, iradesizlik, tembellik ve gevşeklik göstermesi, yılgınlığa, ümitsizliğe ve korkuya kapılması için teşvik eder. Ancak salih müminlerin tavrı her zaman için şeytanın tüm bu kışkırtmalarına karşı Kuran ahlakıyla karşılık vermek ve nefislerinden değil, Allah'ın rızasından yana tavır koymaktır.
Kuran'da iman edenlerin dünya hayatında karşılaşabilecekleri, fedakarlık göstermelerini ve özveride bulunmalarını gerektirebilecek durumlardan bazıları şöyle bildirilmektedir:

Dünya hayatının süslerinden feragat edebilmek

Allah Kuran'ın **"Şüphesiz Biz, yeryüzü üzerindeki şeyleri ona bir süs kıldık; onların hangisinin daha güzel davranışta bulunduğunu deneyelim diye."** (Kehf Suresi, 7) ayetiyle dünya hayatının, gerçekten iman eden kimselerle samimiyetsiz insanların ayırt edilmesi için süslü kılındığını bildirmiştir. Bir başka ayette ise dünya hayatındaki bu süslerden bazıları şöyle açıklanmıştır:

Kadınlara, oğullara, kantar kantar yığılmış altın ve gümüşe, salma güzel atlara, hayvanlara ve ekinlere duyulan tutkulu şehvet insanlara 'süslü ve çekici' kılındı. Bunlar, dünya hayatının metaıdır. Asıl varılacak güzel yer Allah Katında olandır. (Al-i İmran Suresi, 14)

Ayette sayılanların her biri insanlar için birer nimet olarak yaratılmıştır. Ancak insanın sorumluluğu, bu nimetlerin Allah'tan olduğunu bilerek, bunları Rabbimiz'e şükrederek ve O'nun razı olacağı şekilde kullanmaktır. İnsanın hayatı boyunca karşılaştığı her nimet, onun Allah'a daha da yakınlaşmasına, daha çok şükretmesine ve Rabbimiz'in büyüklüğünü, aklını, sanatını, sonsuz rahmetini ve esirgeyiciliğini daha da iyi takdir edebilmesine vesile olmalıdır. Dilediğinde Allah'ın tüm bunları kendisinden geri alabileceğini ve Allah'tan başka hiçbir gücün ona bir yardımı olamayacağını unutmamalıdır.

Bu gerçeklerin şuuruna varan bir kimse, Allah'tan başka dostu, velisi ve yardımcısı olmadığını, yaşadığı her an kendisini koruyup kollayanın, nimet ve rızık verenin, işlerini kolaylaştıranın, huzur ve güven duygularıyla kalbini destekleyenin yalnızca Allah olduğunu anlar. Allah'a çok derin bir sevgiyle, sarsılmaz bir bağlılık ve sadakatle bağlanır. Rabbimiz'i razı edememekten, O'nun hoşnutluğunu, sevgisini ve dostluğunu kazanamamaktan şiddetle korkar ve buna neden olabilecek tavırlardan titizlikle kaçınır. Hayatının her anını Allah'ın razı olacağı, Kuran ahlakına en uygun olan, gücünün yettiği en güzel tavırları göstererek geçirmeye çalışır.

Bu samimi bakış açısının bir gereği olarak, sahip olduğu her nimeti de yine yalnızca Allah'ın rızasını, dostluğunu kazanabilme ve sonsuz rahmetine kavuşabilme amacıyla kullanır. Yukarıdaki ayette sayılanlar iman eden bir kimse için de elbette birer nimettir. Ama hiçbir zaman için Allah'ın rızasını kazanmaktan öncelikli değildir. Mümin bunlara yönelik menfaatleri elde etmek için hiçbir zaman bir hırsa kapılmaz. Allah'ın rızasını kazanması için bunların herhangi birinden feragat etmesi gerektirdiğinde de asla tereddüt etmez.

Kimi insanların fedakarlıktaki ölçüsü ise, **"Önce benim rahatım, benim ihtiyaçlarım, benim isteklerim karşılansın, sonra başkaları için iyilik yaparım"** şeklindedir. Ancak bu hayat görüşü Kuran'da anlatılan fedakarlık ahlakıyla hiçbir şekilde bağdaşmamaktadır. Çünkü bu kişilerin fedakarlıkta bulunduklarını söyledikleri şeyler gerçekte "sahip oldukları şeylerin ihtiyaç duymadıkları kısmı"dır. Bunun yokluğu kendilerini pek fazla etkilemez. Bu tür bir davranış içerisinde olan kimseler fedakar olduklarını düşünebilirler. Ancak Kuran'da, Allah'ın razı olacağı ahlakın **"gerektiğinde menfaatlerinden tümüyle vazgeçebilmek, hiç düşünmeden en sevdiği**

şeylerden feragat edebilmek" olduğu bildirilmiştir. Bu konudaki güzel ahlak ölçüsünü Allah Kuran'da şöyle bildirmektedir:

Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz. Her ne infak ederseniz, şüphesiz Allah onu bilir. (Al-i İmran Suresi, 92)

Allah'ın bu konuda insanlara bildirdiği bir başka güzel ahlak ölçüsü ise **"yapılan fedakarlığın, ihlasla yapılması; iyilik yapılan kişiyi minnet altında bırakacak tavırlardan sakınılması"**dır. Toplumda kimi zaman iyilik yapan, ama ardından da her fırsatta yaptığı bu fedakarlığı dile getiren insanlara rastlamak mümkündür. Bu tavırlarıyla iyilik yaptıkları kişinin kendisini borçlu hissetmesini sağlamayı ve ileride -eğer ihtiyaç olursa- bu iyiliğin karşılığını alabilmeyi amaçlarlar. Bazı kimseler de çevrelerindeki insanlardan takdir toplayıp, kendilerine, **"ne kadar iyiliksever bir insan"** dedirtebilmek gibi basit menfaatleri hedeflerler. Oysa gerçek fedakarlık, insanlardan maddi ya da manevi hiçbir karşılık beklemeden, yalnızca Allah'ın rızası hedeflenerek yapılır. Kuran'ın **"Yalnızca Allah'ın rızasını istemek ve kendilerinde olanı kökleştirip- güçlendirmek için mallarını infak edenlerin örneği, yüksekçe bir tepede bulunan, sağnak yağmur aldığında ürünlerini iki kat veren bir bahçenin örneğine benzer ki ona sağnak yağmur isabet etmese de bir çisintisi (vardır). Allah, yaptıklarınızı görendir."** (Bakara Suresi, 265) ayetiyle salih müminlerin bu konudaki ihlaslarına dikkat çekilmiştir. Bir başka ayette ise müminlerin mallarından fedakarlık ederken gösterdikleri samimi tavırları ve yalnızca Allah'ın rızasını gözetmeleri, **"Ancak Yüce Rabbinin rızasını aramak için (verir). Muhakkak kendisi de ileride razı olacaktır."** (Leyl Suresi, 20-21) ayetleriyle belirtilmiştir. Kuran'da, yapılan fedakarlığın ardından karşı tarafa eziyet veren ve minnet altında bırakan bir ahlak göstermenin yanlışlığı hatırlatılmış, bundan sakınan müminler ise şöyle müjdelenmişlerdir:

Mallarını Allah yolunda infak edenler, sonra infak ettikleri şeyin peşinden başa kakmayan ve eziyet vermeyenlerin ecirleri Rableri Katındadır, onlara korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. (Bakara Suresi, 262)

Kuran'da müminlerin bu üstün ahlakları nedeniyle kimi zaman infakta bulundukları halde bunu gizli tuttukları bildirilmiştir:

Ve onlar-Rablerinin yüzünü (hoşnutluğunu) isteyerek sabrederler, namazı dosdoğru kılarlar, kendilerine rızık olarak verdiklerimizden gizli ve açık infak ederler ve kötülüğü iyilikle savarlar. İşte onlar, bu yurdun (dünyanın güzel) sonucu (ahiret mutluluğu) onlar içindir. (Ra'd Suresi, 22)

Kuran'da bu konuda dikkat çekilen bir başka ölçü ise fedakarlığın yalnızca refah ve zenginlik içerisindeyken değil, darlık, sıkıntı ve yoksulluk söz konusu olduğunda da aynı şevkle yaşanmasıdır. İnsan içerisinde bulunduğu maddi manevi zorlukları vicdanına karşı bir mazeret olarak öne sürmemelidir. Kendisini koruyup kollayanın, destekleyip yardım edenin Allah olduğunu hiçbir zaman unutmamalı, güzel ahlak gösterdiği takdirde Allah'ın kendisine bir çıkış yolu göstereceğini, kolaylık sağlayacağını bilmelidir. Allah Kuran'ın **"Rablerine icabet edenlere daha güzeli vardır. O'na icabet etmeyenler ise, yeryüzündekilerin tümü ve bununla birlikte bir katı daha onların olsa mutlaka (kurtulmak için) bunu fidye olarak verirlerdi. Sorgulamanın en kötüsü onlar içindir. Onların barınma yerleri cehennemdir, ne kötü bir yaratıktır o!.."** (Rad Suresi, 18) ayetiyle Allah'ın rızasını gözeterek hareket edenler için daha güzeli olduğunu bildirmiştir. Sıkıntıya düşme endişesiyle fedakarlık yapmaktan, başkalarına iyilikte bulunmaktan kaçınan kimselerin ise ahirette azaptan kurtulabilmek için, tüm sahip olduklarını, biriktirip sakladıklarını fidye olarak vermek isteyecekleri, ama bunların hiçbirinin kabul görmeyeceği bildirilmiştir.
Müminlerin bu konudaki üstün ahlaklarından Kuran'da övgüyle bahsedilmektedir:

Onlar, bollukta da, darlıkta da infak edenler, öfkelerini yenenler ve insanlar (daki hakların)dan bağışlama ile (vaz) geçenlerdir. Allah, iyilik yapanları sever. (Al-i İmran Suresi, 134)

Allah **"Mallarınız ve çocuklarınız sizin için ancak bir fitne (bir deneme)dir. Allah ise, büyük ecir (en güzel karşılık) O'nun Katında olandır."** (Teğabün Suresi, 15) ayetiyle, dünya hayatının süslerinin ancak birer fitne ve deneme konusu olduğunu bildirmiştir. Bir başka ayette ise bunlara karşı tutkuya kapılarak Allah'ın rızasını aramaktan uzaklaşmamaları için insanları şöyle uyarmıştır:

Ey iman edenler, ne mallarınız, ne çocuklarınız sizi Allah'ı zikretmekten 'tutkuya kaptırarak-alıkoymasın'; kim böyle yaparsa,

artık onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir. (Münafikun Suresi, 9)

İnsanın karşısına, sahip olduğu maddi imkanların yanı sıra kendi canından fedakarlıkta bulunması gereken durumlar da çıkabilir. Fakat bu bakış açısının da sadece belirli birkaç konuyla sınırlı olduğu sanılmamalıdır. Dünya hayatında kişinin karşısına çıkabilecek nimetler çok çeşitli ve çok fazladır. İman eden ve vicdanını kullanan bir insan, tüm bu nimetlerin Allah'ın bir lütfu ve kendisi için birer deneme konusu olduğunu bilir. Bunların her biri için **"elimdeki bu imkanları Allah'ın rızasına en uygun olacak şekilde nasıl kullanabilirim?"** diye düşünerek hareket eder. Kimi zaman bir başka müminin hayatını kurtarabilmek için kendi yaşamını tehlikeye atması, kimi zaman bir başkasına yardım edebilmek için kendi kazanacağı itibardan, makam mevkiden vazgeçmesi gerekebilir. Aynı şekilde başkalarının sorunlarını halledebilmek için, kendi imkanlarını seferber etmesi, onların rahatı, refahı, huzuru için, kendi düzeninden ödün vermesi gerekebilir. Başka insanların sağlığını, sıhhatini koruyabilmek için, kendi ihtiyaçlarını ikinci plana atmak zorunda kalabilir. Fiziksel anlamda yorulmak, her zamankinden daha çok çalışmak mecburiyetinde olabilir.

Bu şuurla hareket eden bir mümin, gün içerisinde aklını, yeteneklerini, bilgi birikimini, tecrübelerini, bedeni gücünü, vaktini en faydalı şekilde kullanmaya çalışır. Gerektiğinde kendi rahatından ya da kendisine ayıracağı vakitten fedakarlıkta bulunur; uykusuna, yediğine, diğer kişisel işlerine ayıracağı vakti en aza indirip tüm vaktini başkalarına faydalı olabileceğini düşündüğü hayırlı işlere ayırır. Böyle bir kişi istese, bunun yerine kendisine geniş vakit ayırıp, geriye kalanını da başkalarına faydalı olmak için kullanabilir. Bu da son derece makuldür aslında. Bu kişinin de vicdanlı davrandığı, geri kalan vaktinden özveride bulunduğu düşünülebilir. Ama herşeyin daha iyisi, daha fazlası vardır. Samimi imanından kaynaklanan fedakarlık ruhu da, kişiyi yapabileceğinin en fazlasını yapmaya, vaktinin her saniyesini olabilecek en iyi şekilde kullanmaya yöneltir.

Bunun gibi, Allah insanın karşısına daha pek çok imkan sunar. Kimileri sahip oldukları bu imkanları Allah'ın rızasını kazanmak için kullanmak yerine, dünyaya karşı büyük bir hırsa kapılırlar. Ellerindeki nimetleri Allah'a şükrederek kullanmak yerine, bunları sahiplenip cimrileşir ve daha da fazlasını elde edebilmek için tamahkar bir ahlak gösterirler. Kuran'da bu gibi insanların tavırları şöyle bildirilmektedir:

Kendisini tek olarak (ve yapayalnız) yarattığım (şu adam)ı Bana bırak; Ki Ben ona, 'alabildiğine geniş kapsamlı bir mal' (servet) verdim.

Göz önünde-hazır çocuklar (verdim).
Ve sayısız imkan ve fırsatları önüne serdim.
Sonra, daha artırmam için tamah eder (doyumsuz istekte bulunur). (Müddessir Suresi, 11-15)

Dünya hayatının süslerine tamah ederek fedakarlıkta bulunmaktan kaçınan, Allah'ın rızasını aramak yerine kendi menfaatlerinin peşine düşen bu kimselere Allah Kuran'da şöyle bir örnek vermiştir:

Bilin ki, dünya hayatı ancak bir oyun, '(eğlence türünden) tutkulu bir oyalama', bir süs, kendi aranızda bir övünme (süresi ve konusu), mal ve çocuklarda bir 'çoğalma-tutkusu'dur. Bir yağmur örneği gibi; onun bitirdiği ekin ekicilerin (veya kafirlerin) hoşuna gitmiştir, sonra kuruyuverir, bir de bakarsın ki sapsarı kesilmiş, sonra o, bir çer-çöp oluvermiştir. Ahirette ise şiddetli bir azap; Allah'tan bir mağfiret ve bir hoşnutluk (rıza) vardır. Dünya hayatı, aldanış olan bir metadan başka bir şey değildir. (Hadid Suresi, 20)

Ayette belirtildiği gibi, insanın dünya hayatında sahiplendiği, fedakarlıkta bulunmaktan kaçındığı herşey, aynı bir ekin örneği gibi, bir gün mutlaka yok olacaktır. Allah'ın rızasını kazanmak için yapılan salih ameller ise, Allah Katında en güzel şekilde karşılık görecek ve hem dünyada hem de ahirette nimete dönüşecektir. Bir başka ayette Allah bu gerçeği insanlara şöyle bildirmiştir:

"Mal ve çocuklar, dünya hayatının çekici-süsüdür; sürekli olan 'salih davranışlar' ise, Rabbinin Katında sevap bakımından daha hayırlıdır, umut etmek bakımından da daha hayırlıdır." (Kehf Suresi, 46)

Zorluk ve sıkıntı ortamlarında fedakarlık gösterebilmek ve sabredebilmek

Rabbimiz **"Andolsun, Biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabır gösterenleri müjdele."** (Bakara Suresi, 155) ayetiyle dünya hayatında insanların nimetlerle olduğu kadar sıkıntı ve zorluk ortamlarıyla da karşılaşabileceklerini bildirmiştir. Bir ayette Allah bu durumun bir hikmetini **"Andolsun, Biz sizden cehd edenlerle (çaba harcayanlarla) sabredenleri bilinceye (belli edip ortaya çıkarıncaya) kadar, deneyeceğiz ve haberlerinizi sınayacağız (açıklayacağız)."** (Muhammed

Suresi, 31) sözleriyle açıklamıştır. Başka ayetlerde ise Allah, **"İnsanlar, (sadece) "İman ettik" diyerek, sınanmadan bırakılacaklarını mı sandılar? Andolsun, onlardan öncekileri sınadık; Allah, gerçekten doğruları da bilmekte ve gerçekten yalancıları da bilmektedir."** (Ankebut Suresi, 2-3) şeklinde buyurmuştur.

Gerçekten de zorluk ortamları, kişilerin içlerinde yaşadıkları asıl karakterlerinin ortaya çıkmasına neden olur. Bir insanın cesur mu yoksa korkak mı, cömert mi yoksa cimri mi olduğu; insaniyetli, vicdanlı, merhametli mi yoksa düşüncesiz ve bencil bir ahlaka mı sahip olduğu hep zor şartlar altında ortaya çıkar. Tüm hayatını, sahip olduğu herşeyi Allah'a adamış, Rabbimiz'in rızasını kazanabilmek için her türlü fedakarlığı göze almış bir insanın ahlakındaki üstünlük de yine bu şekilde anlaşılır. Her ne zorluk ya da sıkıntıyla karşılaşırsa karşılaşsın, imanın verdiği şevk, azim ve iradeyle büyük bir sabır gösterir. En zor şartlarda bile elinden gelenin, güç yetirebildiğinin en fazlasını yapmaya, içerisinde bulunduğu zor şartlara rağmen başkalarına yardım etmeye çalışır. Allah'ın bu tür ortamları insanları denemek için özel olarak yarattığını, insanın refah içerisindeyken olduğu kadar zorluk içerisindeyken de fedakar bir ahlak göstermekle yükümlü olduğunu bilir. Bolluk içindeyken infak eden bir insanın, darlık içerisindeyken de aynı ahlaka sahip olması gerektiğinin farkındadır. Diğer insanların yaşadığı zor şartları hiç düşünmeden kendi sorunlarıyla oyalanmasının Müslüman ahlakıyla bağdaşmayacağının şuurundadır. İman sahipleri Allah'ın razı olacağı tavrın öncelikle muhtaç insanların yardımına koşmak olduğunu bilerek hareket ederler.

Kuran'da, Mekke'deki inkarcıların eziyetleri nedeniyle herşeylerini geride bırakıp zor şartlar altında Medine'ye hicret eden Müslümanların, orada bulunan müminler tarafından en güzel şekilde karşılandıkları bildirilmektedir. Bu kişiler, kendilerindense hicret eden mümin kardeşlerinin rahatına önem vermiş ve sahip oldukları herşeyi seve seve onlarla paylaşmışlardır. Kendileri, ihtiyaç içerisinde kalsalar bile, onların rahatını üstün tutmuşlardır. Kuran'da, Ensar adı verilen Medineli Müslümanların, Muhacir olarak adlandırılan Mekke'den hicret eden müminlere karşı gösterdikleri bu üstün ahlak şöyle bildirilmektedir:

Kendilerinden önce o yurdu (Medine'yi) hazırlayıp imanı (gönüllerine) yerleştirenler ise, hicret edenleri severler ve onlara verilen şeylerden dolayı içlerinde bir ihtiyaç (arzusu) duymazlar. Kendilerinde bir açıklık (ihtiyaç) olsa bile (kardeşlerini) öz nefislerine tercih ederler. Kim nefsinin 'cimri ve bencil

tutkularından' korunmuşsa, işte onlar, felah (kurtuluş) bulanlardır. (Haşr Suresi, 9)

Bir başka ayette ise Allah'ın rızasını kendi nefislerinin hoşnutluğundan üstün tutan Ensar şu şekilde müjdelenmektedir:

Öne geçen Muhacirler ve Ensar ile onlara güzellikle uyanlar; Allah onlardan hoşnut olmuştur, onlar da O'ndan hoşnut olmuşlardır ve (Allah) onlara, içinde ebedi kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte büyük 'kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 100)

Hz. Ali'nin fedakarlıkta bulunmanın ne kadar büyük bir nimet olduğunu şöyle dile getirdiği rivayet edilmektedir:
Hz. Ali şöyle buyuruyor: "Şu iki şeyden hangisinin minnet yönünden daha büyük olduğunu bilemiyorum: Birincisi bir Müslüman kardeşimin ihtiyacımı giderir düşüncesiyle ve halis bir niyetle bana müracaat etmesidir. İkincisi de Allah Teala'nın onun ihtiyacının benim ellerimle giderilmesini sağlamasıdır. Yemin ederim ki bir Müslüman kardeşimin bir ihtiyacını karşılamak benim yanımda yeryüzü dolusu altın ve gümüşüm olmasından daha sevimlidir. [2]
Kuran'da, kendileri de ihtiyaç içerisinde oldukları halde, ellerindeki imkanları yoksullara, yetimlere ve esirlere veren müminlerin üstün ahlaklarından da bahsedilmektedir. Bu üstün ahlaklı Müslümanları Rabbimiz şu şekilde müjdelemektedir:

Kendileri, ona duydukları sevgiye rağmen yemeği, yoksula, yetime ve esire yedirirler.
"Biz size, ancak Allah'ın yüzü (rızası) için yediriyoruz; sizden ne bir karşılık istiyoruz, ne bir teşekkür."
"Çünkü biz, asık suratlı, zorlu bir gün nedeniyle Rabbimiz'den korkuyoruz."
Artık Allah, onları böyle bir günün şerrinden korumuş ve onlara parıltılı bir aydınlık ve bir sevinç vermiştir.
Ve sabretmeleri dolayısıyla cennetle ve ipekle ödüllendirmiştir. (İnsan Suresi, 8-12)

Kuran'da verilen tüm bu örnekler müminlerin ne kadar fedakarane bir ahlak gösterebileceklerini gözler önüne sermektedir. Bunun sebebi ise, iman sahiplerinin hayatlarının her anında Allah korkusu ile ve vicdanlarının sesini dinleyerek hareket etmeleridir. Onlar dünya hayatında Allah'ın rızasını

kazanabilmek için feragat ettikleri herşeyin, ahirette karşılarına Allah'ın dilemesiyle en mükemmeliyle çıkacağını bilmektedirler. Belki kısa süreli bir ihtiyaç çekecek, ama yaptıklarının karşılığında Allah'ın sevgisini, yakınlığını, dostluğunu ve rahmetini kazanacaklardır. Bu umut ise hissettikleri tüm eksiklikleri unutturacak, büyük bir sevinç ve neşe kaynağı olacaktır. Gerçek fedakarlık ve gerçek iyilik ancak bu şekilde yaşanabilir. Rabbimiz Kuran'da gerçek iyiliğin nasıl olması gerektiğini şöyle bildirmektedir:

Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, Kitaba ve peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere (özgürlükleri için) veren; namazı dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve muttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

Burada şunu da hatırlatmak gerekir ki elbette insan hiçbir zaman için ahirette ne ile karşılaşacağından emin olamaz. Bu nedenle müminler de ahirete yönelik daimi bir umut duymakla birlikte aynı zamanda da bir korku içerisindedirler. Ancak yaşamlarının her anını Allah'ın rızasına uygun şekilde ve Kuran ahlakını yaşayarak geçirdiklerini bilmeleri bu umutlarını sürekli olarak güçlü tutar.

Güzel ahlakın yaygınlaşması için fedakarane bir çaba harcamak

İman eden bir insan hayatının her anında vicdanlı, dürüst, samimi ve güzel ahlaklı olmak için çaba gösterirken çevresindeki insanları da aynı ahlakı yaşamaları yönünde teşvik eder. Çünkü Allah'ın **"Sizden; hayra çağıran, iyiliği (marufu) emreden ve kötülükten (münkerden) sakındıran bir topluluk bulunsun. Kurtuluşa erenler işte bunlardır."** (Al-i İmran Suresi, 104) ayetiyle bildirdiği gibi insanları güzel ahlaka teşvik etmek müminler üzerinde bir sorumluluktur. Bunun yanı sıra iman sahipleri, güzel ahlaklı olmalarının hayatlarına getirdiği bereketi ve huzuru diğer insanların da yaşamalarını isterler.
"... Haberiniz olsun; kalpler yalnızca Allah'ın zikriyle mutmain olur." (Rad Suresi, 28) ayetiyle bildirildiği gibi, insan ancak Rabbimiz'e yönelip,

O'nun rızasını kazanabileceği bir ahlak gösterdiği takdirde dünya hayatında güzel bir yaşam sürebilir. Aksinde ise **"Kim de Benim zikrimden yüz çevirirse, artık onun için sıkıntılı bir geçim vardır ve Biz onu kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz."** (Taha Suresi, 124) ayetiyle belirtildiği gibi, huzurlu ve mutlu bir hayat yaşayabilmesi mümkün değildir. Nitekim tarih boyunca toplumların yaşadığı sıkıntıların, savaş, kargaşa ve zulüm ortamlarının, açlık ve sefalet çeken, yurtlarından sürülen, eziyet gören insanların, kimsesiz çocukların, yardıma muhtaç durumda oldukları halde gereken ilgi ve ihtimamı göremeyen yaşlı insanların yaşadıkları sıkıntıların ana nedeni toplumda din ahlakının hakim olmaması olmuştur.

Bu gerçeğin farkında olan müminler, din ahlakının insanlar arasında yaygınlaşması için tüm imkanlarıyla, şevk ve heyecanla çaba gösterirler. Ancak bu da fedakarlık, sabır ve kararlılık gibi güzel ahlak özellikleri gerektiren bir durumdur. Kuran'da tarif edilen gerçek fedakarlığın nasıl olması gerektiğini kavrayan müminler, çevrelerindeki insanların yaşadıkları sıkıntılara, karşılaştıkları sorunlara şahit olduklarında doğal olarak tüm bunların sorumluluğunu kendi üzerlerinde hissederler.

Böyle bir şuur açıklığında olan insanlar, "nasıl olsa bu benim sorunum değil" ya da "bu duruma çözüm getirebilecek benden daha akıllı, daha yetenekli, daha fazla imkan sahibi insanlar var; onlar ilgilensinler" gibi yanlış düşüncelerle hareket etmezler. Ya da "benim kendi sorunlarım bana yeter", "kendi sorunlarını kendileri halletsinler" gibi bencilce fikirlere kapılmazlar. Allah'ın kendilerine yol göstermiş, akıl, anlayış ve vicdan açıklığı vermiş olmasını büyük bir nimet olarak görür ve bu bilinçle davranırlar. Birilerinin gelip kendilerinden yardım talep etmesini beklemeden, her sorumluluğa kendileri talip olurlar. Sadece kendi çevrelerindeki olaylara değil, dünyanın dört bir yanındaki insanların yaşadığı zorluklara ve sıkıntılara çözüm bulmaya çalışırlar. Allah'ın **"... <u>bizi takva sahiplerine önder kıl</u>" diyenlerdir."** (Furkan Suresi, 74) ayetiyle bildirdiği gibi güzel ahlaklarıyla tüm insanlara örnek olabilmek için gayret gösterirler.

Salih müminlerin talip oldukları bu sorumluluğu yerine getirmek, pek çok fedakarlıkta bulunmayı gerektirebilir. Böyle bir durumda kişiler, kendi sorunları ya da ihtiyaçlarıyla değil, öncelikli olarak diğer insanların ihtiyaçlarıyla ilgilenecek, onların sorunlarına çözüm bulmaya çalışacaklardır. Ellerindeki tüm imkanları bu amaç için seferber edeceklerdir. Gerektiğinde sıkıntı içerisine girmeyi göze alacak, karşılaştıkları zorluklardan dolayı yılgınlığa kapılmadan sabır ve irade göstermek durumunda kalacaklardır.

Kuran'da tarih boyunca yaşamış olan tüm peygamberlerin ve salih müminlerin din ahlakını hakim kılmak ve güzel ahlakı yaygınlaştırabilmek için ciddi bir çaba harcadıklarından bahsedilmektedir. Onlar, bu uğurda pek

çok zorlukla karşı karşıya kaldıkları halde, büyük bir şevk ve fedakarlıkla güzel ahlakı tebliğ etmeye devam etmişlerdir. Burada vurgulanması gereken bir diğer önemli husus ise onların bu samimi çabalarını yalnızca Allah'ın rızasını ve yakınlığını kazanabilmek için göstermiş olmalarıdır. Müslüman yaptığı fedakarlığın karşılığını yalnızca Allah'tan bekler. Kuran'ın pek çok ayetinde peygamberlerin tüm insanlara örnek olan ihlaslı tavırları bildirilmiştir. Örneğin Hz. Nuh'un, hiçbir karşılık beklemeden, yalnızca Allah'ın rızasını gözeterek güzel ahlakı tebliğ etmesi Kuran'da şöyle yer almaktadır:

Hani onlara kardeşleri Nuh: "Sakınmaz mısınız?" demişti.
"Gerçek şu ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim."
"Artık Allah'tan korkup-sakının ve bana itaat edin."
"<u>Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; ücretim yalnızca alemlerin Rabbine aittir.</u>" (Şuara Suresi, 106-109)

<u>"Ey Kavmim, ben sizden buna karşılık bir mal istemiyorum. Benim ecrim, yalnızca Allah'a aittir</u>. Ben iman edenleri kovacak değilim. Onlar gerçekten Rablerine kavuşacaklar. Ancak ben sizi, cahillik etmekte olan bir kavim görüyorum. (Hud Suresi, 29)

Peygamberlerin öğütlerine uyan insanların sayısı ise, **"...Bunlar Kitab'ın ayetleridir. Ve sana Rabbinden indirilen haktır. <u>Ancak insanların çoğu iman etmezler.</u>**" (Ra'd Suresi, 1) ayetiyle bildirildiği gibi genellikle çok az olmuştur. İnsanların birçoğu ise kendilerini hem dünyada hem de ahirette kurtuluşa ulaştıracak, mutlu ve güzel bir hayat yaşamalarını sağlayacak bu davete uymamakta, kendilerine anlatılanları anlamamakta direnmişlerdir.
Peygamberler ve güzel ahlakı tebliğ eden diğer müminler, bu zorluğa karşı da sabretmiş, "sözün en güzelini" söyleyerek üstün bir ahlak göstermişlerdir. Kuşkusuz bu çok büyük bir fedakarlık örneğidir. Hiçbir menfaat gözetmeksizin, yalnızca insanların ahirette zorlu bir azaptan kurtulabilmeleri için ellerinden gelen her türlü çabayı göstermişlerdir. Anlatılanları ısrarla anlamamakta direnen insanlara karşı hiçbir kızgınlığa kapılmadan, sabırla tekrar tekrar doğruyu anlatmak, bu amaçla aklı ve vicdanı en iyi şekilde kullanmak, doğruyu görebilmeleri için akılcı yöntemler bulabilmek, bunları sabır ve samimiyetle uygulayabilmek ancak vicdan sahibi insanların gösterebilecekleri bir ahlaktır. Kavmine yaptığı tebliği Nuh Peygamberin bu konudaki samimiyetini, fedakarlığını ve sabrını çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bunu haber veren ayetlerde şöyle buyrulmaktadır:

Dedi ki: "Rabbim, gerçekten kavmimi gece ve gündüz davet edip-durdum."
"Fakat davet etmem, bir kaçıştan başkasını artırmadı."
"Doğrusu ben, onları bağışlaman için her davet edişimde, onlar parmaklarını kulaklarına tıkadılar, örtülerini başlarına çektiler ve büyüklük tasladıkça büyüklük gösterip-direttiler.'
"Sonra onları açıktan açığa davet ettim."
"Daha sonra (davamı) onlara açıkça ilan ettim ve kendilerine gizli gizli yollarla yanaşmak istedim." (Nuh Suresi, 5-9)

Hz. Nuh, inkarda direnen ve cahiliye ahlakını benimseyen kavmine doğru yolu gösterebilmek için her seferinde yeni bir yöntem denemiştir. Ayetlerde bu kıymetli insanın, kavmine **"gece gündüz"** öğüt verdiği, onların ise **"parmaklarını kulaklarına tıkayıp, örtülerini başlarına çekecek"** kadar büyük bir inatla karşı koydukları aktarılmaktadır. Ancak buna rağmen Hz. Nuh büyük bir sabır ve samimiyetle tebliğine devam etmiştir. Ayetlerin devamında ise Hz. Nuh'un kavmine, güzel ahlakı yaşadıkları takdirde Allah'ın kendilerine vereceği nimetleri hatırlatarak onları teşvik ettiği bildirilmektedir:

"Bundan böyle" dedim. "Rabbiniz'den mağfiret isteyin; çünkü gerçekten O, çok bağışlayandır.
"(Öyle yapın ki,) Üzerinize gökten sağanak (bol miktarda yağmur) yağdırsın."
"Size mallar ve çocuklarla yardımda bulunsun. Size (ürün yüklü) bağlar-bahçeler versin, ırmaklar da versin."
"Size ne oluyor ki, Allah'tan bir vakarı ummuyorsunuz?"
"Oysa O, sizi gerçekten tavır tavır yaratmıştır."
"Görmüyor musunuz; Allah, yedi göğü birbirleriyle bir uyum (mutabakat) içinde yaratmıştır?"
"Ve ayı bunlar içinde bir nur kılmış, güneşi de (aydınlatıcı ve yakıcı) bir kandil yapmıştır."
"Allah, sizi yerden bir bitki (gibi) bitirdi."
"Sonra sizi yine oraya geri çevirecek ve sizi (diriltici) bir çıkarışla diriltip-çıkaracaktır."
"Allah, yeri sizin için bir yaygı kıldı."
"Öyle ki, onun içinde geniş yollarında gezip-dolaşırsınız, diye."
Nuh: "Rabbim, gerçekten onlar bana isyan ettiler; mal ve çocukları kendisine ziyandan başka bir şeyi artırmayan kimselere uydular."

"Ve <u>büyük büyük hileli-düzenler kurdular</u>." (Nuh Suresi, 10-22)

Hz. Nuh'un ihlasla yaptığı çağrılar karşılıksız kalmış, kavmi Nuh Peygamberin samimiyetine, ayette belirtildiği üzere **"büyük büyük hileli düzenler"** kurarak karşılık vermiştir.
Hz. Nuh gibi tüm peygamberler ve salih müminler de yaşadıkları toplumlarda benzeri olaylarla karşılaşmışlardır. Ancak bunların hiçbirinden yılgınlığa kapılmamış, insanları, iman edip Allah'ın rızasına uygun bir yaşama davet etmekten vazgeçmemişlerdir. Allah, dünyevi hiçbir karşılık beklemeden yalnızca Kendi rızasını gözeterek böyle fedakarlıklarda bulunan kullarını dünyada ve ahirette şöyle müjdelemektedir:

... Kim dünyanın yararını (sevabını) isterse ona ondan veririz, kim ahiret sevabını isterse ona da ondan veririz. Biz şükredenleri pek yakında ödüllendireceğiz. (Al-i İmran Suresi, 145)

İnkar edenlerin baskısına rağmen sabır ve fedakarlıkta kararlı olmak

Önceki bölümlerde anlatıldığı gibi, tarih boyunca peygamberlerin ve müminlerin tebliğleri her zaman olumlu karşılık bulmamıştır. Peygamberler ve salih müminler pek çok zorlukla karşılaşmışlardır. İnsanları davet ettikleri güzel ahlakın toplumda yaygınlaşması, inkarcı, müşrik ve putperest toplumların çıkarlarına ters düşmüştür. Bu gibi insanlar, dürüstlüğün, iyi niyetin, fedakarlığın, cömertliğin, hiçbir karşılık beklemeden iyilik yapmanın, insanlara güzellikle ve adaletle davranmanın, zengin fakir ayrımı yapmadan tüm insanları eşit kabul etmenin kendi kurdukları sistemi bozacağını düşünmüşlerdir. Çünkü bu ahlakı yaşayanların çoğunluk olmasıyla birlikte, o zamana kadar geçerli olan adaletten uzak uygulamaların ve türlü ahlaksızlıkların çok daha fazla dikkat çekeceğini anlamışlardır. Bu endişeleri, söz konusu insanları iman edenlere karşı büyük bir düşmanlık beslemeye yöneltmiştir. Kendilerine yapılan çağrıların vesile olacağı hayırları göremeyen ve verilen öğütlerin hikmetlerini kavrayamayan bu insanlar peygamberlerin, hiçbir karşılık beklemeksizin, her türlü fedakarlığı göze alarak yaptıkları çağrılara düşmanca bir tutumla karşılık vermişlerdir. Peygamberleri ve kendilerini iyiliğe çağıran diğer insanları durdurabilmek için her türlü hileli yönteme başvurmuşlardır. Onlara karşı çeşitli iftira ve suçlamalarda bulunmuş, bu yolla onları toplum önünde de etkisiz hale getirebileceklerini düşünmüşlerdir.

İnkar edenlerin, güzel ahlakı tebliğ eden müminlere olan bu yaklaşımı, tarihin her döneminde tekrarlanmıştır. Kuran'da, bu durumun iman edenler için yaratılan özel bir deneme vesilesi olduğu şöyle bildirilmektedir:

Andolsun, mallarınızla ve canlarınızla imtihan edileceksiniz ve sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve şirk koşmakta olanlardan elbette çok eziyet verici (sözler) işiteceksiniz. Eğer sabreder ve sakınırsanız (bu) emirlere olan azimdendir. (Al-i İmran Suresi, 186)

Müminler, kendilerine yöneltilen iftiraların, eziyet amaçlı söz ve haberlerin, Allah'ın dünya hayatında kendileri için yarattığı imtihanın bir parçası olduğunu bilirler. Salih müminler karşılaştıkları zorluklardan etkilenmeden, şevk ve heyecanla güzel ahlakı insanlara tebliğ etmeye devam ederler. Çünkü tüm yaptıklarının karşılığını ahirette almayı umut eder, Allah'ın her zaman için salih müminlerin yardımcısı, velisi ve destekçisi olduğunu bilmenin güven dolu huzurunu yaşarlar.
İnkarcılar iman edenlere türlü tuzaklar kurar, onları iftira ve saldırılarla engelleyebileceklerini zannederler. Ancak Allah Kuran ayetlerinde iman sahiplerini mutlaka başarılı kılacağını ve tüm iftiralardan temize çıkaracağını bildirmiştir. Örneğin Hz. Musa'ya da kavmi iftira ve kötü sözlerle eziyet etmeye çalışmış, ancak Allah onu inkarcıların iftiralarından temize çıkarmıştır. Kuran'da bu durum şöyle bildirilir:

Ey iman edenler, Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın; ki sonunda Allah onu, demekte olduklarından temize çıkardı. O, Allah Katında vecihti. (Ahzab Suresi, 69)

Tarih boyunca peygamberlere ve müminlere atılan iftiralar ise, genellikle hep birbirine benzer olmuştur. İnkarcı toplumlar, kendilerini hak dini ve güzel ahlakı yaşamaya çağıran elçileri büyücülük, şairlik ve delilik iftiralarıyla itham etmeye kalkışmışlardır. Kuran'da peygamberlere ve müminlere bu konuda atıldığı bildirilen iftiralardan bazıları şöyledir:

İçlerinden bir adama: "İnsanları uyar ve iman edenlere, muhakkak kendileri için Rableri Katında 'gerçek bir makam' olduğunu müjde ver" diye vahyetmemiz, insanlara şaşırtıcı mı geldi? İnkâr edenler: "Gerçekten bu, açıkça bir büyücüdür" dediler. (Yunus Suresi, 2)

Onlar: "Ey kendisine kitap indirilen (Muhammed). Gerçekten sen cinlenmiş (bir deli)sin," dediler. (Hicr Suresi, 6)

"Hayır" dediler. (Bunlar) Karmakarışık düşlerdir; hayır, onu kendisi uydurmuştur; hayır o bir şairdir. Böyle değilse, öncekilere gönderildiği gibi bize de bir ayet (mucize) getirsin." (Enbiya Suresi, 5)

"Zikr (vahy) içimizden ona mı bırakıldı? Hayır, o çok yalan söyleyen, kendini beğenmiş bir şımarıktır." (Kamer Suresi, 25)

Bunun üzerine, kavminden inkara sapmış önde gelenler dediler ki: 'Bu, sizin benzeriniz olan bir beşerden başkası değildir. Size karşı üstünlük elde etmek istiyor. Eğer Allah (öne sürdüklerini) dilemiş olsaydı, muhakkak melekler indirirdi. Hem biz geçmiş atalarımızdan da bunu işitmiş değiliz'." (Müminun Suresi, 24)

İnkâr edenler dediler ki: "Bu (Kur'an) olsa olsa ancak onun uydurduğu bir yalandır, kendisi düzüp uydurmuş ve ona bir başka topluluk da yardımda bulunmuştur." Böylelikle onlar, hiç şüphesiz haksızlık ve iftira ile geldiler. (Furkan Suresi, 4)

İnkarcılar, bu iftiralarıyla iman edenlerin anlattıklarının etkisini azaltmak isterler. Oysa müminlerin tebliğini asıl etkili kılan onların ihlasları, samimiyetleri, vicdanlı ve dürüst tavırları, doğru sözlü olmaları ve insanları kesin gerçek olana çağırıyor olmalarıdır. Onların çağrılarını insanlar üzerinde etkili kılacak olan, kalplere etki edebilen ise yalnızca Allah'tır. Bu nedenle, bu tarz girişimlerin, insanlar üzerinde inkar edenlerin umdukları gibi bir etkisi olmaz.
Bunun yanı sıra diğer müminler de, inkar edenlerin birbirleri hakkında ortaya attıkları bu tarz iftiralara hiçbir şekilde itibar etmezler. Allah'ın **"Ey iman edenler, eğer bir fasık, size bir haber getirirse, onu 'etraflıca araştırın'. Yoksa cehalet sonucu, bir kavme kötülükte bulunursunuz da, sonra işlediklerinize pişman olursunuz."** (Hucurat Suresi, 6) ayetiyle bildirdiği üzere, müminler bilgileri olmayan bir konuda kimse hakkında zanda bulunmazlar. Bu gibi iftiralarla tarih boyunca tüm peygamberlerin ve salih müminlerin karşılaştığını bilirler. Mümin kardeşleri hakkında güzel zanda bulunur, hayırlı düşüncelerle hareket ederler. İftiraların asılsızlığının ispatlanması için birbirlerine destek olurlar. Kuran'da müminler için bildirilen, **"... Allah yolunda çaba harcayan ve kınayıcının kınamasından korkmayan... "** (Maide Suresi, 54) vasfına uygun olarak, bu iftira ve karalamalara aldırmazlar.

İnkar edenlerin Allah'ın rızasını kazanma amacıyla çaba harcayan insanlara yönelik girişimleri yalnızca haksız iftiralar atmakla sınırlı kalmamıştır. Müminler aynı zamanda, din ahlakının insanlar arasında yaygınlaşmasını istemeyen inkarcıların, müşriklerin ve putperest toplumların baskı ve tehditleriyle de karşı karşıya kalmışlardır. Yaşadıkları toplumların önde gelenleri tarafından ölüm, sürgün, hapis ya da işkence tehditleriyle karşılaşmış, kimi zaman fiili saldırılara da maruz kalmışlardır. Kuran'da inkar edenlerin tarih boyunca değişmeyen bu tutumu ve bu amaçla müminlere tuzak kurdukları şöyle haber verilmektedir:

"Hani o inkar edenler, seni tutuklamak ya da öldürmek veya sürgün etmek amacıyla, tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı tasarlıyorlarken, Allah da bir düzen (bir karşılık) kuruyordu. Allah, düzen kurucuların (tuzaklarına karşılık verenlerin) hayırlısıdır." (Enfal Suresi, 30)

Ayetlerden anlaşılacağı gibi, inkarcıların hedefi, müminleri tutuklayabilmek, öldürmek ya da sürgün etmektir. Ancak açıktan açığa müdahale etmek yerine, iman edenlerin güzel ahlakı tebliğ etmelerini "tuzak" kurarak durdurmak istemişlerdir. Rabbimiz Kuran'da kurulan bu tuzaklarla ilgili birçok haber vermiştir. Bunlardan biri, sapkın kavimlerinin içinde temiz ve iffetli yaşamak istedikleri için yurtlarından sürülmek istenen Hz. Lut ve ailesine ilişkindir. Hz. Lut kavmine Allah'ın beğendiği ahlakı yaşamalarını, ahlaksızlığı ve çirkin utanmazlıkları terk etmeyi öğütlemiştir. Hz. Lut'un tebliği karşısında kavminin verdiği cevap ise Kuran'da şöyle haber verilmiştir:

Kavminin cevabı: "Lut ailesini şehrinizden sürüp çıkarın. Temiz kalmak isteyen insanlarmış" demekten başka olmadı. (Neml Suresi, 56)

Lut kavmi, "temiz kalmak istedikleri" ve Allah'ın razı olacağı gibi bir ahlak gösterdikleri için Hz. Lut'u ailesiyle birlikte şehirlerinden çıkarmak istemiştir. Ancak, Hz. Lut'un yaşadığı şehri terk etmesinin hemen ardından Allah o şehri yerle bir etmiş, müminlere kurulan tuzağı bu kimselerin aleyhine çevirmiştir.
Müminlere yöneltilen tutuklama tehditlerine ilişkin olarak Kuran'da verilen örneklerden biri ise Firavun'un tavrıdır. Firavun Hz. Musa'yı, kendisine tabi olmadığı takdirde hapsetmekle tehdit etmiştir. Firavun'un bu tehdidi Kuran'da şöyle haber verilmektedir:

(Firavun) dedi ki: "Andolsun, benim dışımda bir ilah edinecek olursan, seni mutlaka hapse atacağım." (Şuara Suresi, 29)

İnkar edenlerin hemen her devirde başvurdukları bir diğer yöntem ise iman etmiş kimseleri yollarından döndürmek için içlerinden bir kısmını öldürmeye teşebbüs etmek olmuştur. Özellikle Resulleri öldürerek, güzel ahlakın yaygınlaşmasını engelleyebileceklerini, diğer iman edenleri de bu şekilde yılgınlığa sevk edebileceklerini sanmışlardır. Kavminin, Hz. Şuayb'ı taşa tutup öldürmekle tehdit etmesi de aynı zalim bakış açısının bir sonucudur:

"Ey Şuayb" dediler. "Senin söylediklerinin çoğunu biz 'kavrayıp anlamıyoruz'. Doğrusu biz seni içimizde zayıf biri görüyoruz. Eğer yakın-çevren olmasaydı, gerçekten seni taşa tutar-öldürürdük. Sen bize karşı güçlü ve üstün değilsin." (Hud Suresi, 91)

Firavun ve yakın çevresi de Hz. Musa'yı öldürmek için planlar kurmuşlardır. Ancak Hz. Musa, Allah'ın yardımıyla onların bu tuzaklarından haberdar olmuştur. Kuran'da inkarcıların bu tuzakları ve Allah'ın Hz. Musa'ya olan bu yardımı şöyle bildirilmektedir:

Şehrin öbür yakasından bir adam koşarak gelip dedi ki: "Ey Musa, önde gelenler, seni öldürmek konusunda aralarında görüşmektedirler, artık sen çık git; gerçekten ben sana öğüt verenlerdenim." (Kasas Suresi, 20)

Hz. İbrahim'in kavmi ise, kendilerini putlara ibadet etmekten vazgeçirip Allah'a iman etmeye çağıran peygamberlerini ateşe atarak öldürmeye yeltenmişlerdir. Ancak Allah, elçisini bu zor durumdan mucizevi bir biçimde kurtarmıştır. Kuran'da bu olay şöyle haber verilmektedir:

Bunun üzerine kavminin (İbrahim'e) cevabı yalnızca: "Onu öldürün ya da yakın" demek oldu. Böylece Allah onu ateşten kurtardı. Şüphesiz bunda, iman eden bir kavim için ayetler vardır. (Ankebut Suresi, 24)

İnkar edenler, peygamberlere olduğu gibi salih müminlere de düşmanca davranırlar. Ancak onların saldırıları ne kadar zorlu olursa olsun, hem peygamberler hem de beraberlerindeki müminler sabır ve kararlılıkla insanları din ahlakına çağırmaya devam etmişlerdir. Yaşadıkları tüm zorluk ve sıkıntılara rağmen, büyük bir cesaret ve fedakarlık örneği

sergilemişlerdir. Tüm olayların ancak Allah'ın kontrolüyle gerçekleşeceğini bilmenin teslimiyetini ve tevekkülünü en güzel şekilde yaşamışlardır. İman edenlerin bu teslimiyetli tavırları ayetlerde şu şekilde belirtilmiştir:

"... De ki: "<u>Ortak koştuklarınızı çağırın, sonra bir düzen (tuzak) kurun da bana göz bile açtırmayın. Hiç şüphesiz, benim velim Kitabı indiren Allah'tır ve O salihlerin koruyuculuğunu (veliliğini) yapıyor.</u>" (Araf Suresi, 195-196)

Onlar, kendilerine insanlar: "<u>Size karşı insanlar topla(n)dılar, artık onlardan korkun" dedikleri halde imanları artanlar ve: "Allah bize yeter, O ne güzel Vekildir" diyenlerdir</u>. (Al-i İmran Suresi, 173)

"Bize ne oluyor ki, Allah'a tevekkül etmeyelim? Bize doğru olan yolları O göstermiştir. Ve <u>elbette bize yaptığınız işkencelere karşı sabredeceğiz.</u> Tevekkül edenler Allah'a tevekkül etmelidirler." (İbrahim Suresi, 12)

De ki: "<u>Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiç bir şey isabet etmez. O bizim Mevlamızdır</u>. Ve mü'minler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

Bu saldırı ve tuzaklar her zaman müminlerin lehine sonuçlar vermiş, kalplerinde hastalık bulunan, Müslümanlara destek olmaktan ve Allah yolunda fedakarlıkta bulunmaktan kaçınan insanların ortaya çıkmasına da vesile olmuştur. Kuran'da, böyle zorluklarla karşılaştıklarında tebliğ şevkini ve heyecanını kaybeden, hatta geride kaldığı için sevinen insanların tavrından şöyle bahsedilmektedir:

Şüphesiz içinizden ağır davrananlar vardır. Şayet, size bir musibet isabet edecek olsa: "Doğrusu Allah, bana nimet verdi, çünkü onlarla birlikte olmadım" der. (Nisa Suresi, 72)

Oysa din ahlakını anlatma konusunda ağır davranmak, geride kalmak, fedakarlıktan kaçınmak ve sorumluluğu başkalarının üzerine bırakmak sevinç duyulacak davranışlar değildir. Aklı ve vicdanı ile doğru olanı kavrayabildiği halde, vicdanını örterek haktan yüz çeviren bir insan kendisini kazançlı sanmamalıdır. Allah'ın razı olacağı ahlakı yaşamakta ağır davranmak, geride kalanlardan olmak kişiye ahirette büyük bir sorumluluk yükleyebilir. Dünya hayatında, rahatını koruyabilmek, menfaatlerine zarar

gelmesini engelleyebilmek için pasif davranan bir insan, ahirette dünyada karşılaşacağı zorluklarla kıyaslanmayacak kadar büyük acı ve sıkıntılarla karşılaşabilir. Dünyada ise Allah'ın razı olmayacağını bildiği samimiyetsiz bir ahlak göstermiş olmanın verdiği vicdan azabı, hayatının her anında ona bir iç sıkıntısı olacaktır. Bunun yanı sıra, Allah dilerse böyle bir kişiye ahiretten önce, dünya hayatında da azap verebilir. Kuran'da bu durum, **"Öyleyse sen onları (en dayanılmaz azabla) çarpılacakları günlerine kavuşuncaya kadar bırak. O gün, ne hileli-düzenleri kendilerine herhangi bir şeyle yarar sağlayacak, ne yardım görecekler. Şüphesiz zulmedenlere bundan önce de bir azab vardır; ancak onların çoğu bilmiyorlar."** (Tur Suresi, 45-47) ayetleriyle bildirmiştir.
İnkar edenlerin güzel ahlakın tebliğini engelleme amacıyla uyguladıkları baskı karşısında müminler Allah'a tevekkül etmelidirler. Ellerinden gelen tüm çabayı göstererek Kuran ahlakını yaşamaya devam etmelidirler. Allah Kuran'da bu kimseleri şu şekilde müjdelemektedir:

Eğer Allah size yardım ederse, artık sizi yenilgiye uğratacak yoktur ve eğer sizi 'yapayalnız ve yardımsız' bırakacak olursa, ondan sonra size yardım edecek kimdir? Öyleyse müminler, yalnızca Allah'a tevekkül etsinler. (Al-i İmran Suresi, 160)

Ey Peygamber, sana ve seni izleyen müminlere Allah yeter. (Enfal Suresi, 64)

Eğer onlar yüz çevirirlerse, de ki: "Bana Allah yeter. O'ndan başka İlah yoktur. Ben O'na tevekkül ettim ve büyük arşın Rabbi O'dur." (Tevbe Suresi, 129)

Salih müminler, Kuran'da bildirildiği gibi hayırlarda yarışıp öne geçenlerden olabilmek, Allah'ın rızasını en fazlasıyla kazanabilmek için, zorluklar karşısında şevkle tebliğe devam ederler. Kuran ahlakının gerektirdiği fedakarlığın yalnızca belirli konularla sınırlı olmadığını, insanın hayatının her anında, hiçbir zorluktan yılmadan bu ahlakta kararlılık göstererek yaşanabileceğini bilirler. Kuran'da müminlerin bu ahlakından övgüyle söz edilmiş ve buna karşılık Allah'ın onlara hem dünya hayatının hem de ahiret sevabının güzelliğini verdiği bildirilmiştir:

Nice peygamberle birlikte birçok Rabbani (bilgin)ler savaşa girdiler de, Allah yolunda kendilerine isabet eden (güçlük ve mihnet)den

dolayı ne gevşeklik gösterdiler, ne boyun eğdiler. Allah, sabredenleri sever.
Onların söyledikleri: "Rabbimiz, günahlarımızı ve işimizdeki aşırılıklarımızı bağışla, ayaklarımızı (bastıkları yerde) sağlamlaştır ve bize kafirler topluluğuna karşı yardım et" demelerinden başka bir şey değildi. Böylece Allah, dünya ve ahiret sevabının güzelliğini onlara verdi. Allah iyilikte bulunanları sever. (Al-i İmran Suresi, 146-148)

Zorluk Ortamlarında Gösterilen Fedakarlık ile Rahatlık İçindeyken Yapılanların Değeri Allah Katında Bir Olmayabilir

Kitabın önceki bölümlerinde zorluk ve sıkıntıların münafık karakterli insanlarla, samimi müminleri ayırt eden önemli bir imtihan vesilesi olduğundan bahsettik. Kuran'ın pek çok ayetinde, refah ortamındayken müminlerle birlikte hareket eden, mümin ahlakına benzer bir ahlak gösteren, zorlukla karşılaştıklarında ise farklı bir tavır sergileyen insanlar hakkında bilgi verilmektedir. Pek çok kişi refah ortamında birtakım zorluklara güç yetirebilir; ancak zorluk anında bu ahlakı gösteremeyebilir. Her ne olursa olsun tevekkül edebilmek, Allah'a bağlılıkta kararlı davranabilmek, karşılaştığı zorlukları aşabilmek için çaba harcayabilmek sadece güçlü bir imana sahip olanların gösterebilecekleri tavırlardır.

Kimi insanlar bu gerçeği görmezden gelir, refah içerisindeyken yaptıkları birtakım iyilikleri yeterli görürler. Zorluklarla karşılaştıklarında ise, zamanında yapmış oldukları iyilikleri öne sürerek fedakarlıkta bulunmaktan kaçınırlar. Ayrıca bunları delil göstererek Kuran'da bildirilen fedakar ruhu yaşadıklarını iddia ederler. Bu ahlaka sahip insanlar, kendileri sıkıntı içerisindeyken başkalarının sorunlarıyla ilgilenmenin vicdani sorumlulukları olmadığını savunur ve "başkaları yapsın" mantığıyla sorumluluk almaktan kaçınırlar.

Oysa bu bakış açısı Kuran ahlakıyla hiçbir şekilde bağdaşmamaktadır. Allah insanları, hayatlarının her anında güzel ahlakı yaşamakla yükümlü kılmıştır. Bu nedenle her insan, sabırda, tevekkülde, samimiyette, dürüstlükte, vefa ve sadakatte olduğu kadar fedakarlıkta da bir ömür süresince kararlılık göstermekle sorumludur. Allah insanın bu sorumluluğunu **"Mal ve çocuklar, dünya hayatının çekici-süsüdür; sürekli olan 'salih davranışlar' ise, Rabbinin Katında sevap bakımından daha hayırlıdır, umut etmek bakımından da daha hayırlıdır."** (Kehf Suresi, 46) ayetiyle haber vermiştir. Kuran ayetlerinde tarif edilen fedakarlık, kendi menfaatleriyle çatışan, hatta kendisini risk

altına sokan, emek vermesini, sabır göstermesini gerektiren olaylarda dahi insanın seve seve özveride bulunmasıdır.

Kuran ayetlerinde, iman edenlerin zorluk içerisinde oldukları dönemlerde yaptıkları fedakarlıklarla, refah ve güvenlik içerisindeyken gösterdikleri çabanın bir olmayacağına dikkat çekilmektedir. İhtiyaç ve zorluk içerisindeyken, malından infak eden, çaba harcayan bir kimse Allah Katında derece bakımından daha üstün tutulmuştur. Kuran'da bu durum şöyle bildirilmektedir:

Size ne oluyor ki, Allah yolunda infak etmiyorsunuz? Oysa göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. İçinizden, fetihten önce infak eden ve savaşanlar (başkasıyla) bir olmaz. İşte onlar, derece olarak sonradan infak eden ve savaşanlardan daha büyüktür. Allah, her birine en güzel olanı vadetmiştir. Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. (Hadid Suresi, 10)

Bir başka ayette ise Allah, **"Eğer yakın bir yarar ve orta bir sefer olsaydı, onlar mutlaka seni izlerlerdi. Ama zorluk onlara uzak geldi..."** (Tevbe Suresi, 42) sözleriyle kalplerinde imani bir zayıflık olan bu kimselerin zorluk anlarında fedakarlıktan kaçınmalarının gerçek nedenini bildirmiştir. Kolaylık, rahatlık ve refah içerisinde olduklarında, salih müminlerle birlikte hareket eden bu insanlar, zorluklarla karşılaştıklarında yılgınlığa kapılmaktadırlar.

Salih müminler ise, kendileri sıkıntı içerisinde olsalar bile, Allah korkuları ve samimi imanları nedeniyle fedakarlık konusunda büyük bir azim, kararlılık ve cesaret gösterebilirler. Müminin Allah'ın rızasını kazanma konusundaki şevk ve azmi, içerisinde bulunduğu zorluk ve sıkıntılara olan bakış açısını da temelden değiştirir. Zorluk olarak görülen her türlü olay, iman gözüyle bakıldığında mümin için kolay bir hal alır. Allah'ın samimi müminlere, Kuran ahlakını yaşamakta kararlılık gösterenlere, Allah'ın rızasını her türlü dünya menfaatinden daha önemli görenlere mutlaka yardım edeceğini bilmenin tevekkülünü yaşarlar.

Bu gerçeğin şuurunda olan müminlerin zorluk anlarında fedakarlık göstermeye, sorumluluk almayı talep etmeleri gerekir. Allah kimlerin bu sorumluluktan muaf olduğunu ise Kuran'ın **"Allah'a ve elçisine karşı 'içten bağlı kalıp hayra çağıranlar' oldukları sürece, güçsüz-zayıflara, hastalara ve infak etmek için bir şey bulamayanlara bir sorumluluk (günah) yoktur. İyilik edenlerin aleyhinde de bir yol yoktur. Allah, bağışlayandır, esirgeyendir."** (Tevbe Suresi, 91) ayetiyle bildirmiştir. Allah'tan korkan vicdan sahibi bir insanın, bu gerçekleri bilerek

sorumluluktan kaçması, kendi menfaatlerinin peşine düşmesi hiçbir mazeret ile açıklanamaz. Allah bu kimselerin özür ve mazeretlerinin geçersizliğini Kuran'da Peygamberimiz (sav) döneminden bir örnekle şöyle haber vermektedir:
Yol, ancak o kimseler aleyhinedir ki, zengin oldukları halde (savaşa çıkmamak için) senden izin isterler ve bunlar geride kalanlarla birlikte olmayı seçerler. Allah, onların kalplerini mühürlemiştir. Bundan dolayı onlar, bilmezler. (Tevbe Suresi, 93)

Onlara geri döndüğünüzde size özür belirttiler. De ki: "Özür belirtmeyiniz, size kesin olarak inanmıyoruz. Allah bize, durumunuzu haber vermiştir. Yaptıklarınızı Allah görecektir, O'nun elçisi de. Sonra gaybı da, müşahede edilebileni de bilene döndürüleceksiniz ve O, yaptıklarınızı size haber verecektir." (Tevbe Suresi, 94)

Bu kimseler, çevrelerindeki insanları gösterdikleri tavrın makuliyeti konusunda ikna etmeye çalışarak vicdanlarını rahatlatmak isterler. Kimi zaman ailevi, kimi zaman da ticari sorumluluklarını öne sürerek, fedakarlıkta bulunmamalarının zaruri bir durum olduğu izlenimini vermek isterler. Oysa ki tüm bunların geçersizliğini kendileri de bilmektedirler. Dünya hayatındaki herşeyin gelip geçici olduğunun, ezelden ebede kadar baki olanın yalnızca Allah olduğunun ve herşeyin sonunda Rabbimiz'e döndürüleceğinin şuurundadırlar. Nitekim **"Andolsun sizden öne (veya önceden) geçenleri bilmişizdir; ve (yine) andolsun, geride kalanları da bilmişizdir."** (Hicr Suresi, 24) ayetiyle de bildirildiği gibi, Rabbimiz bu kişilerin gerçek niyetlerini bilmektedir. Ancak buna rağmen, Allah'ın rızasını kazanmak yerine nefislerini memnun etmeyi tercih ederler. Bu kişiler kendi menfaatlerini korumalarının lehlerinde olduğunu düşünürken çok büyük bir yanılgıya düşerler. Çünkü insanın asıl lehine olacak olan, Allah'ın rızasından yana hareket etmesidir. Onu koruyup kollayacak, ona nimet verecek, güvenliğini, rahatlığını, huzurunu sağlayacak olan yalnızca alemlerin Rabbi olan Allah'tır.
Gösterilen bencil bir ahlakın, iman eden bir insanı ahirette olduğu gibi dünya hayatında da küçük düşüreceği unutulmamalıdır. Allah Peygamberimiz (sav)'e, mallarıyla ve canlarıyla fedakarlıkta bulunmaktan kaçınan insanlara şöyle söylemesini vahyetmiştir:

Bundan böyle, Allah seni onlardan bir topluluğun yanına döndürür de, (yine savaşa) çıkmak için senden izin isterlerse, de ki: "Kesin olarak benimle hiçbir zaman (savaşa) çıkamazsınız ve kesin olarak

benimle bir düşmana karşı savaşamazsınız. <u>Çünkü siz oturmayı ilk defa hoş gördünüz; öyleyse geride kalanlarla birlikte oturun."</u> (Tevbe Suresi, 83)

Ayrıca zorlukla karşılaşınca geri çekilmenin, yılgınlığa kapılmanın, kendi menfaatlerini Allah'ın rızasına tercih etmenin, Müslümanım diyen bir kişiyi ahirette nasıl büyük bir pişmanlığa sürükleyebileceği de unutulmamalıdır. İman sahibi bir insanın tüm bu gerçekleri düşünerek Kuran ahlakını gücünün yettiği en mükemmel şekilde yaşaması sonsuza kadar sürecek böyle bir pişmanlık duymasını önleyecektir.

GÜNÜMÜZDE MÜSLÜMANLARIN FEDAKAR OLMALARININ ÖNEMİ

Kitabın başından bu yana fedakarlığın müminin samimiyetini ortaya koyan en önemli özelliklerinden biri olduğunu anlattık. Ancak şu da unutmamalıdır ki, insanın yaşamı boyunca karşısına fedakarlık yapabileceği çok az sayıda fırsat çıkabilir. Bu nedenle karşısına bu tür bir fırsat çıktığında, bunların Allah'a yakınlaşmak, O'nun rızasını ve sevgisini kazanabilmek için çok kıymetli zamanlar olduğunun şuuruyla hareket etmelidir. Günümüzde tüm insanların ve özellikle dünyanın dört bir yanında yaşayan Müslümanların durumuna baktığımızda, İslam ahlakını gerçek anlamıyla yaşamanın önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Hemen her gün gazetelerde ve televizyonlarda Kuran ahlakının yaşanmamasından kaynaklanan karışıklıklara, zalim yöneticilerin baskısı altında yaşam mücadelesi yaşayan insanlara, zorbalıklara, insanların haklarına tecavüz edildiği olaylara şahit oluruz.

Halen dünyanın dört bir yanında savaşlar, iç karışıklıklar devam etmektedir. Filistin'de, Çeçenistan'da, Doğu Türkistan'da Müslümanlar hala çok zorlu bir yaşam mücadelesi vermektedirler. Sadece 20. yüzyılda yaşanan savaşlarda; Bosna-Hersek'te, Kosova'da, Cezayir'de, Tunus'ta, Eritre'de, Mısır'da, Afganistan'da, Keşmir'de, Ruanda'da, Doğu Türkistan'da, Çeçenistan'da, Vietnam'da, Tayland'da, Filipinler'de, Burma'da ya da Sudan'da yüz binlerce silahsız insan hayatını kaybetmiş, kadınlar tecavüze uğramış, işkence görmüş, milyonlarcası evlerinden yurtlarından çıkarılmış, sakat kalmış, yakınlarını kaybetmiştir. Masum çocuklar kurşunlara hedef olmuş, bebekler kundaklarında katledilmiş, kaçmaya çalışan insanlar mayınlara basarak ya hayatlarını yitirmiş ya da sakat kalmışlardır. İnsanlar eşi benzeri görülmemiş bir vahşete tabi tutulmuş, zulme uğratılmış, insanlık dışı şartlar altında esir kamplarında yaşam mücadelesi vermişlerdir.

Günümüzde halen iç savaşlar sürmekte, kadınlar, çocuklar zulme uğratılmaya, eziyet görmeye devam etmektedirler. İnsanlar kendilerine yardım eli uzatacak vicdan sahibi insanları beklemekte, ama seslerini duyuramamaktadırlar. Müslümanların zulüm gördükleri ülkelerden yalnızca birkaçında yaşananlara kısaca bakıldığında dahi bu konunun önemi çok daha iyi anlaşılabilecektir.

Müslümanlara Uygulanan Zulüm Filistin

Filistinli Müslümanlar yaklaşık yarım asırdır, hiçbir gerekçe gösterilmeden evlerinden çıkarılmakta, kurşunlanmakta, saldırıya uğramakta, evleri başlarına yıkılmakta, tarlaları ve bahçeleri yok edilmekte, işkenceye ve şiddete maruz kalmaktadırlar. Saldırıya uğrayan, üzerlerine ateş açılan, bombardımana tutulan çocukların, gençlerin ve kadınların ancak çok az bir kısmı dünya medyasına yansımaktadır.

Nüfusunun %70'i gençlerden oluşan Filistin'de, 1948'de başlayan işgal ile birlikte çocuklar da göçü, sürgünü, gözaltıları, hapis ve katliamları yaşadılar. Filistinliler kendi topraklarında ikinci sınıf insan muamelesi gördüler. Çatışmaların halen yoğun olarak sürdüğü bölgelerde her gün birkaç çocuk ölmekte ve 10'un üzerinde çocuk da yaralanmaktadır. Sapan ve taşlarından başka hiçbir silahları olmayan genç insanlar ise attıkları taşlar karşılığında tam teçhizatlı İsrail askerlerinin gerçek kurşunlarına hedef olmaktadırlar. Üstelik İsrail askerleri sadece kendilerine taş atanlara karşı değil, tüm sivil halka karşı acımasız bir katliam politikası izlemektedir.

Evine ekmek götüren bir baba, hamile eşinin ve çocuklarının gözleri önünde hiçbir gerekçe gösterilmeden vurulmaktadır. Tarlalarda çalışan kadınların üzerlerine helikopterlerden ateş açılmakta, ama gerekçesi hiçbir zaman dile getirilmemektedir. Okuldan eve dönen çocuklar İsrail tanklarından açılan ateş neticesine hayatlarını kaybetmektedirler. Yaralananlara ambulans gelmesine veya hastaların hastaneye götürülmesine İsrail askerleri izin vermemekte, çoğu insan bu şekilde can vermektedir. Milyonlarca insan onlarca yıldır mülteci kamplarında açlık ve sefalet içinde yaşamakta, kadınlar dahil pek çok Müslüman İsrail hapishanelerinde türlü işkencelere maruz kalmaktadırlar. Üstelik her an yeni bir bombardıman tehditiyle karşı karşıya bulunmaktadırlar. *(Detaylı bilgi için bkz Filistin, Harun Yahya)*

Müslümanlar olarak bizim temennimiz, yaşanan tüm bu sıkıntıların sona ermesi ve Ortadoğu'ya barış gelmesidir. İsraillilerin masum insanları vurmasına da, bazı radikal Filistinlilerin teröre başvurarak masum İsraillileri bombalamasına da karşıyız. Bizce bu çatışmaların sona ermesi ve

Ortadoğu'ya gerçek bir barış gelmesi, her iki tarafın da kendi inançlarını samimi ve doğru bir şekilde anlayıp uygulamasıyla mümkün olacaktır.

Keşmir

Asya kıtasındaki pek çok Müslüman halk gibi Keşmir halkı da 20. yüzyılın ikinci yarısını çatışmalarla ve savaşlarla geçirdi. İşgalci Hindistan yönetiminin baskıları nedeniyle Keşmir, yaklaşık 50 yıldır barışı, huzuru ve istikrarı yaşayamamaktadır. Sahip olduğu stratejik önem, yeraltı zenginlikleri ve asıl olarak da Müslüman kimliğiyle dikkat çeken Keşmir, bağımsız bir İslam devleti olmayı ya da İslami bir kimliğe sahip olan Pakistan ile birleşmeyi istemektedir. Bu durum, Hindistan'ın, Rusya'nın ve Komünist Çin'in çıkarlarına ters düşmektedir. Bu amaçla Keşmir halkına ekonomik ambargolar konulmakta, şiddet eylemleri, sebepsiz tutuklamalar gerçekleştirilmekte, işkenceler uygulanmaktadır. Aynı şekilde uluslararası baskılar ve ambargolarla Pakistan yönetiminin de Keşmir'e destek vermesi engellenmek istenmektedir.

II. Dünya Savaşından sonra Hindistan egemenliği altında kalan Keşmir eyaleti, o tarihten bu yana Hint zulmü altında yaşamaktadır. Bu duruma direnmek ve bağımsız olmak isteyen halka yönelik 1947, 1965 ve 1971 yıllarında üç büyük katliam gerçekleştirildi. On binlerce Keşmirli Müslüman öldürüldü, 4.000'den fazla kadın işkenceye ve tecavüze uğradı. İslami bilincin engellenmesi için din eğitimi veren okullar kapatıldı. 1990 yılından sonra ise Keşmir'deki soykırım ve asimilasyon hareketi en acımasız şeklini aldı. İnsanlar sebepsiz yere gözaltına alınıp, işkence altında öldürüldüler. Evler kundaklandı, savunmasız insanlara türlü baskılar uygulandı, gazete ve okullar kapatıldı. Hint yönetimi sadece silahlı saldırılara başvurmakla da yetinmedi. Tarım için kullanacağını açıkladığı barajları dahi Müslümanlara karşı işkence amaçlı kullandı. Barajları ağzına kadar su doldurup, muson yağmurları ile birlikte kapakları birden açarak, bölgenin aşağı kesimlerinde bulunan özgür Keşmir ve Pakistan'ı sular altında bıraktı. Bunların sonucunda binlerce insan hayatını yitirdi ve çok büyük maddi hasarlar oldu. Keşmir'de, Hint yönetiminin sürdürdüğü vahşetin yanı sıra bir de mülteci sorunu yaşanmaktadır.

Keşmirli Müslümanlara karşı uygulanan vahşet ileri boyutlardadır. Ancak çeşitli propaganda yöntemleriyle Keşmir ve bölgesinde yaşananlar, insanlara çok farklı şekilde aksettirilmektedir. Uygulanan zulümler, işkenceler, masum insanlara yapılan baskılar gizlenmekte, sonuçta tüm dünya olan bitenler karşısında sessiz kalmaktadır. İnsan hakları örgütlerinin hazırladıkları raporlar adeta yokmuş gibi davranılmaktadır. Hint zulmüne

karşı direnen, kendi topraklarında barış içinde yaşamak için mücadele veren Keşmirliler dünyaya radikal terörist gruplar olarak tanıtılmaktadır. Oysa yarım asra yakın bir zamandır Hint zulmüyle karşı karşıya kalan Keşmir halkının tek dileği, din ahlakını rahatça yaşayabilecekleri, insanların sadece Müslüman oldukları için zulüm görmeyecekleri, çocuklarını barış ve güven içinde büyütebilecekleri bir toprağa sahip olmaktır. Keşmirli Müslümanların en meşru haklarından dahi yoksun bırakılmaları, dahası türlü işkencelere maruz kalmaları, vicdanlı insanları bilinçlendirmenin ne kadar acil ve önemli bir görev olduğunu bize bir kez daha göstermektedir. *(Detaylı bilgi için bkz İslam ve Uzakdoğu Dinleri, Harun Yahya)*

Doğu Türkistan

Yaklaşık 250 yıldır Çin egemenliği altında olan Doğu Türkistan'daki Müslüman Türkler, hala Maocu Kızıl Çin rejiminin zulmü altında yaşamaktadırlar. Mao önderliğindeki komünistlerin Çin'in yönetimini ele geçirmelerinin ardından, asimile olmayı reddeden Doğu Türkistan'daki Müslümanların fiziksel olarak imhasına yönelindi. Katledilen Müslüman sayısı korkunç boyutlardaydı. 1949-1952 yılları arasında 2 milyon 800 bin; 1952-1957 arasında 3 milyon 509 bin; 1958-1960 yılları arasında 6 milyon 700 bin; 1961-1965 yılları arasında 13 milyon 300 bin kişi ya Çin ordusu tarafından katledildi ya da rejimin doğurduğu kıtlık sonucunda öldü. Halkın hayatta kalabilen bölümü ise büyük baskı ve işkencelere maruz bırakıldı. Doğu Türkistan'da halka uygulanan baskılar, Sırpların, Bosna'da Müslüman Boşnaklara veya Kosova'da Arnavut çoğunluğa uyguladıklarından farklı değildir. Ülkedeki Çin mahkemelerinin "ceza" yöntemleri de son derece acımasız ve vahşicedir. Diri diri toprağa gömmek, öldüresiye dövülen bir insanı çıplak halde karlarda yatırmak, iki bacağı iki ayrı öküze bağlanan bir insanı ikiye bölmek gibi "ceza"lar uygulanmıştır.

Komünist rejim, 1949 yılından itibaren, bir yandan Müslümanları imha ederken bir yandan da bölgeye sistemli bir biçimde Çinli göçmen yerleştirdi. Bugün ise Uygurlar köylerde oturmaya zorlanırken, Çinliler şehirlere yerleştirilmektedir. Çin yönetimi ayrıca Doğu Türkistanlı Müslümanları nükleer denemelerinde denek olarak kullanmıştır. İlk olarak 16 Ekim 1964 tarihinde başlatılan nükleer denemelerin olumsuz etkileri yüzünden bölge insanı ölümcül hastalıklara yakalanmış, 20 bin özürlü çocuk dünyaya gelmiştir. Nükleer denemeler nedeniyle ölen Müslüman sayısının 210 bini bulduğu bilinmektedir. Binlerce insan ise ya sakat kalmış ya da kanser gibi hastalıklara yakalanmıştır.

Çin, 1964'ten günümüze kadar Doğu Türkistan topraklarında elliye yakın atom ve hidrojen bombası patlatmıştır. İsveçli uzmanlar, 1984 yılında yapılan yeraltı nükleer denemesinde kullanılan bombanın Richter ölçeğiyle 6.8 şiddetinde yer sarsıntısına sebebiyet verdiğini tespit etmişlerdir.

Doğu Türkistan halkını dininden vazgeçirmek için her türlü yıldırma ve baskı yöntemini kullanan Çin şovenizmi, en katı dönemini komünist diktatör Mao'nun 1966-1976 yılları arasında uygulattığı Kültür Devrimi esnasında yaşadı. Camiler yıkıldı, toplu ibadet yasaklandı, Kuran kursları kapatıldı ve bölgeye yerleştirilen Çinliler Müslümanları taciz etmek için her yolu denediler. Okullarda dinsizlik propagandası yapıldı. Ayrıca bütün iletişim araçları vasıtasıyla insanların din ahlakından uzaklaşmaları için yoğun çaba harcandı. Dini ilimlerin öğrenilmesi ve dini bilgilere sahip öncü kişilerin halkı eğitmeleri ise tamamen yasaklandı.

Doğu Türkistan'da Müslüman Türklere yönelik zulüm şiddetle devam etmektedir. Çin resmi görevlileri, Türk gençlerini potansiyel olarak rejim karşıtı görerek sebepsiz yere evlerinden toplamaktadır. Gençler ise, bu zulümden kurtulmak için dağlara veya çöle kaçmaktadır.

1996 yılından beri on binlerce Uygur Türkü, kamplarda tutulmaktadır ve bu kamplardakilere ağır işkenceler yapıldığı bilinmektedir. Bir insan hakları örgütünün resmi yazısında da belirtildiği gibi sanıklar, tek celsede biten davalarda ya kürek cezasına mahkum edilmekte ya da meydanlarda infaz mangaları tarafından kurşuna dizilmektedir. Çünkü mahkemeler, Komünist Partinin talimatı ile çalışmaktadır. En dehşet verici olanlarından biri ise hamile kadınların evlerinden alınarak gayrı sıhhi şartlarda kısırlaştırılmaları, sınırlama fazlası doğan bebeklerin öldürülmeleridir. *(Bkz. Doğu Türkistan, Harun Yahya)*

Çeçenistan

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Rusya içindeki etnik gruplardan bazıları bağımsızlıklarını ilan ettiler. Yıllar süren komünist Rus yönetimi altında çok büyük baskılar gören 1 milyon nüfusa sahip Çeçenler, Cahar Dudayev önderliğinde başladıkları bağımsızlık savaşı sonucunda 1996 yılında bağımsızlıklarını ilan ettiler.

1999 yılında Çeçen gazisi Şamil Basayev'in kendilerinden yardım isteyen Dağıstanlılara yardım etmesiyle başlayan yeni savaş sonucunda bazı Çeçen köyleri bombardıman altına alındı. Bu köylerden sadece iki kişi kurtulabildi. Rus kuvvetleri Çeçenistan topraklarında önlerine çıkan herkesi, kadın, çocuk ya da yaşlı demeden masum halkı acımasızca katletmeye ve sivil hedefleri bombalamaya başladılar. Kimyasal bombaların, Scud ve Napalm füzelerinin

kullanıldığı bombalamalar sırasında da, özellikle hastaneleri, doğum evlerini, çarşıları, mülteci konvoylarını hedef olarak seçtiler.

Rusların sivil halka yönelik yaptığı vahşi saldırılardan biri de birçok Çeçen köyünün kullandığı Argun Nehrine zehir katmak oldu. Zehirli sudan içen kadın ve çocuklardan büyük çoğunluğu ölürken, yüzlercesinde de kalıcı etkiler oluştu. İki yıl içinde Çeçenistan, nüfusunun dörtte üçünü kaybetti. Bir kısmıysa sığındıkları komşu ülkelerde çok zor koşullarda hayatlarını devam ettirmeye çalışıyorlardı. Rusya'nın planı 2000 yılının Kasım ayına kadar kendileriyle mücadele eden tüm Çeçen savaşçıları yok etmekti. Ancak bu planları gerçekleşmedi ve Çeçen halkı özgürlüğü için mücadeleye devam etti.

Çeşitli insan hakları örgütlerinin Rus katliamından kaçan Çeçen mültecilerin durumuyla ilgili yaptığı incelemeler, burada yaşanan insan hakları ihlallerinin çok büyük boyutlarda olduğunu göstermektedir. Kilometrelerce yolu yürüyerek katetmeye çalışan Çeçenler bir yandan da açlıkla, susuzlukla ve salgın hastalıklarla mücadele etmektedirler. Şiddetli soğuk ve kar yağışı altında kadını, çocuğu, yaşlısı, genci ile göç etmeye zorlanan insanlar, terk edilmiş tren vagonlarında, sığındıkları kasabaların ahırlarında 2-3 aile ile birarada çok zor şartlarda yaşam mücadelesi vermektedirler.

Mülteci kampına sığınan Çeçenler, kışlık giyecek bulamadıkları için çocuklarını okullarına gönderememektedir. Buraya sığınanların neredeyse yarısı şartların kötülüğü ve şiddetli soğuğun etkisiyle hasta olmaktadır. Haftalarca sıcak yemek yiyemeyen ve bünyeleri bu ağır şartlara dayanamayan Çeçen mülteciler arasında verem, hepatit gibi hastalıklar hızla yayılmış, ölümler artmıştır. Bu duruma rağmen bölge ülkelerinden yapılan yardımlarda da sürekli kısıtlamalar yapılmakta, şiddetli soğuk hava koşullarıyla, susuzlukla, açlıkla mücadele eden bu insanlar tek bir dilim ekmek bulmakta dahi zorluk çekmektedirler. (*Detaylı bilgi için bkz. İslam'ın Kışı, Beklenen Baharı*)

Dünya Genelinde Çocukların Yaşadıkları Zorluklar

Müminin üzerine düşen sorumluluklardan biri de dünya gündeminde sıkça yer alan, çocukların maruz kaldıkları sıkıntılara çözüm getirebilmektir. Köprü altında yatan, çöp karıştırarak yaşamını sürdüren, çok az bir para karşılığında hayatını tehlikeye atarak çalışmak zorunda kalan, evi olmayan, beslenme yetersizliği nedeniyle ölen birçok çocuk vardır. Dünya genelinde kötü davranışlara, ihmale, şiddete, cinsel tacize, sömürüye maruz kalan, uyuşturucu trafiğinde kullanılan çocuk sayısında giderek bir artış gözlenmektedir.

İlgili kurumlarca yapılan istatistiksel hesaplamaların sadece genel oranları bile çocukların içerisinde bulunduğu durumun ciddiyetini tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır:

Yoksulluk ve olumsuz sağlık koşulları

-Dünya çocuk nüfusu 2 milyar 850 milyon[3]. 600 milyon çocuk, yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Her beş çocuktan biri yoksul.[4]

-1 milyar 100 milyon çocuk sağlıklı ev ortamından uzak büyüyor. Sokakta yaşayan çocukların sayısı 90 milyon.[5]

-Dünyada her yıl 40.000 çocuk ölüyor.

-Özürlü çocuklar eğitim ve sağlık haklarından yararlanamıyor. Dünya çocuklarının yüzde 85'i sorunlu büyüyor.[6]

-Dünyada her gün 5 yaşından küçük 30.500 erkek ve kız çocuk, önlenebilir nedenlerden dolayı ölüyor.[7] (her yıl 5 yaşın altındaki 10 milyon çocuk önlenebilir nedenlerden dolayı ölüyor-[8] (UNİCEF - 2002)

-Dünyadaki çocuk ölümlerinin çoğu yetersiz beslenmeden kaynaklanıyor. Gelişmekte olan ülkelerde 174 milyon çocuk (0-5) yetersiz besleniyor ve bu çocuklar olmaları gereken ağırlığın altındalar.[9]

-2 yaşın altındaki çocuklarda demir eksikliği daha sonraları dış dünyayla iletişim zorluklarına neden oluyor ve bu durum zekâ geriliğine yol açıyor.[10]

-Dünya genelinde çocukların sadece %71'i temiz su içebiliyor.[11] Yılda iki milyon çocuğun (hemen hepsi beş yaş altı) su kaynaklı hastalıklardan ölmesi gerçeğine rağmen, dünya hâlâ temiz su ve sağlık koşullarını sağlayamıyor.[12]

-Yirmi milyondan fazla bebek-yani her beş bebekten biri- düşük kiloda (2.5 kilodan az) dünyaya geliyor. Bu durum her yıl 4 milyon bebeğin daha bir aylık olmadan ölmesinin en önemli nedenini oluşturuyor. Düşük kiloda doğum ise ileride şeker hastalığı, kanser ve kalp krizi riskini %50 artırıyor.[13]

-Dünyada gelişmekte olan ülkelerde 30 milyon bebek ilk doğum günlerinden önce aşılanamıyor. Bu nedenle 900 binden fazla sayıda, beş yaş altındaki çocuk her yıl kızamıktan ölüyor. Yine her yıl yeni doğmuş 200 bin bebek tetanozdan ölüyor. Her yıl 370 bin çocuk şiddetli öksürükten, 50 bini de tüberkülozdan ölüyor. Oysa bu hastalıklar aşılama yoluyla bağışıklık kazandırılarak önlenebiliyor.

-Yine tamamen önlenebilir hastalıklardan her yıl yeni doğmuş 200 bin bebek ilk aylarında ölüyor.[14]

-Hamilelik ve doğumdaki yetersiz sağlık bakımı 5 milyon bebeğin ölümüne yol açıyor.[15]

-Yılda 2 milyon beş yaş altı çocuk, solunum yolu enfeksiyonunda profesyonel bakım olanaksızlığından ölüyor.[16]

-Her yıl 400 bin çocuk zatürre veya menenjitten ölüyor.[17]

-HIV/AIDS salgınının durdurulması için gereken kampanyaların ertelenmesi nedeniyle her ay 250 bin çocuk ve genç bu ölümcül virüsü kapıyor.[18]

-Özellikle mülteci kamplarında şiddetini gösteren AIDS, 3.8 milyondan fazla çocuğun ölümüne, 13 milyonunun da yetim kalmasına yol açtı.[19] (2002 BM raporu)

Çocukların çalıştırılması ve istismar edilmesi

-Gelişmekte olan ülkelerde yaşları 5 ile 14 arasında olan 252 milyon çocuk işçi yanında, yaşları 5 ile 11 arasında 50-60 milyon kadar çocuk da tehlikeli koşullarda çalışmaktadır.[20]

-Tayland'da 7-15 yaşları arası çocukların alım-satımı yapılmaktadır. Bu çocuklar fabrikalardaki ince işlerde günde 12-14 saat çalıştırılmakta ve bunun sonucunda gözlerini kaybetmektedir.[21]

-10 yaşından itibaren pek çok zorluk içerisinde yaşamaya başlayıp 30 yaşında ölen yaklaşık 2 milyon çocuk her yıl cinsel sömürüye maruz kalmaktadır.[22]

Savaş riski altındaki çocuklar

-Son on yıl içinde 2 milyon 400 bin çocuk savaşlarda öldü. 6 milyondan fazlası ciddi şekilde yaralandı veya sakat kaldı. Milyonlarca çocuk şiddet kullanmaya zorlandı.[23] 16 milyon çocuk psikolojik travma geçirdi. 15 milyonu evsiz.[24] Tahminen 25 milyon çocuk halen evlerinden ayrılmış durumda.[25] Mülteci çocukların sayısı ise 5 milyon 433 bin.[26] (BM 2002)

-Savaşlarda uyarıları okuyamadıkları için mayınlara basıp hayatını kaybeden ve sakat kalan çocuk sayısı her geçen gün artıyor. 90 ülkede çocuklar savaşan orduların ve asilerin yerleştirdiği 60 milyon kara mayını tehlikesi altında yaşıyor. Yılda 10,000 çocuk mayın kurbanı olmaya devam ediyor.[27] (2002 BM raporu)

-Savaş sonrasında yiyecek kaynaklarının yok edilmesinden veya sağlık hizmetlerinin ortadan kaldırılmasından dolayı da çocuklar ölmeye devam ediyor.[28]

-Bazı bölgelerde ise çocuklar hayatta kalmak için asker oluyorlar. 7-14 yaşları arasında 300 bin çocuk aktif olarak savaş ve silahlı çatışmalara katılıyor.[29]

-Dünyada çoğu 10 yaşın altında 300,000'den fazla çocuk kaçırılarak, halen zorla askerlik yapıyor. Askerlik yapan kız çocukların birçoğu değişik cinsel sömürülere maruz kalıyorlar.[30] (2002 BM raporu)

Mültecilerin Yaşadıkları Sıkıntılar

Savaş sonrasında meydana gelen yoksulluk, pek çok insanı yurtlarından ayrılmaya zorlamıştır. Tüm dünya, savaştan kaçan insanların yaşadıklarına şahit olmasına rağmen pek çok ülke mültecileri kabul etmemiştir. Soğuk altında günlerce, haftalarca yürüyerek güvenli yerlere ulaşmaya çalışan bu insanlar çok defa başka bir ülkeye yönelmek zorunda kalmışlardır. Günümüzde dünya genelindeki resmi olarak bilinen toplam mülteci sayısı 21 milyon civarındadır. Bu duruma yalnızca kısaca birkaç örnek verilmesi bile yardıma muhtaç insanların durumunu anlayabilmek için yeterli olacaktır.

Örneğin Kosova'da yaşanan savaş nedeniyle 1998 Martı'nda başlayan mülteci göçünde Kosova'nın hemen hemen bütün şehirleri boşalmıştır. Günlerce yürüyerek göç etmek zorunda kalan yaklaşık 300.000'i aşkın Kosovalı'dan yoğun kış şartları nedeniyle hayatını yitirenler olmuştur.

Çeçenistan'da ise 1999 yılının Kasım ayında Rus saldırılarından yürüyerek kaçan Çeçen halkını hiçbir ülke kabul etmemiştir. Kendilerini kabul eden Türkiye sınırına ulaşana kadar ise birçok kadın, çocuk ve yaşlı soğuktan ölmüşlerdir.

Dünya üzerindeki nüfusları 9 milyonu bulan Filistinlilerin ise sadece 4 milyonu Filistin toprakları içinde yaşamaktadır. 5 milyonu ise Filistin toprakları dışında, onların da çoğu mülteci kamplarında yaşamaktadır. Filistin içinde yaşayanların yarıdan fazlasının da asıl mekanları değiştirilmiş, mülteci kamplarına yerleşmek zorunda bırakılmışlardır. Yani Filistin halkının % 75'ine yakın bir kısmı ikamet ettikleri yerlerden silah zoruyla ve şiddet yoluyla çıkarılmışlardır. Filistinliler, bu kamplarda son derece kötü şartlar altında hayatlarını sürdürmek zorunda kalmışlardır.

Filistinlilerin göçe zorlanması sebebiyle 531 köy tamamen boşaltılmış bunların da % 90'ı işgal devletinin askeri güçleri tarafından tamamen yıkılmıştır. Göçe zorlanan Filistinliler gittikleri yerlerde de rahat edememişlerdir. 1948'de henüz işgal edilmiş olmayan Batı Yaka ve Gazze bölgesine yerleşen mülteciler 1967 Haziran Savaşından sonra sık sık saldırılara uğramış, katliamlara maruz kalmışlardır. Bu kampların birçoğuna havadan ve karadan saldırılar düzenlenerek katliamlar gerçekleştirilmiştir.

Bunların en büyüğü ise Cenin mülteci kamplarına yönelik saldırı sonucu gerçekleştirilen ve yaklaşık 1000 kişinin öldürüldüğü tahmin edilen katliamdır. Bunun dışında yine Gazze'deki pek çok mülteci kampına şiddetli saldırılar düzenlenmiş, büyük katliamlar gerçekleştirilmiştir.[31] (*Detaylı bilgi için bkz Filistin, Harun Yahya*)

Sonuç

Burada çok az bir bölümüne yer verilen, dünyanın çeşitli yerlerinde süregelen bu acımasız uygulamalar vicdan sahibi her insanı harekete geçirecek boyutlardadır. Ancak buna rağmen kimi insanlar, böyle bir durum karşısında dahi duyarsız kalabilmekte, yaşananların kendilerini birinci dereceden ilgilendirmediğini düşünerek umursuz davranabilmektedirler. Bunun nedeni bu kimselerin Allah'ın rızasını gereği gibi gözetmemeleri, yine nefislerini memnun etme peşinde olmalarıdır. Bu düşünceyle hareket eden bir kişi yalnızca kendine yönelik olaylarla ilgilenir. Eğer yaşananlar, bu kişinin yakınında gerçekleşse belki daha duyarlı bir tavır gösterecektir. Ama yine de tüm kaygısı kendi menfaatleri çerçevesinde sınırlı kalacaktır. Örneğin ticaret yaptığı ülkede iç savaş çıktığını öğrendiğinde asıl kaygısı oradan kazanacağı paranın akıbetinin ne olacağıdır. O ülkede katledilen insanları, zulme uğrayarak öldürülen çocukları, insanların yaşadıkları korku ve sıkıntıları ise gereği gibi düşünmeyecektir.

Cahiliye toplumlarında **"bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın''** sözüyle ifade edilen çarpık ahlak anlayışı, bu gibi kimselerin tavırlarını yönlendiren ana mantıktır. Oysa böyle bir durumda, vicdanı duyarsızlaşan bu kişinin, yalnızca birkaç dakika için bile olsa kendisini bu insanların yerine koyması vicdanını açması için yeterlidir. Suçsuz insanların acımasızca katledildikleri, açlıktan ve dayanılmaz bir yoksulluktan dolayı zavallı insanların zorlukla ayakta durabildikleri bir ortamda kendisi de yaşam mücadelesi veriyor olsa, aynı umursuzluğu ve bencilliği gösteremeyeceği açıktır.

Oysa, dünyanın dört bir yanında yaşanan bu sorunların asıl nedeninin insanların Kuran ahlakına uygun bir yaşam sürmemelerinden kaynaklandığını bilen bir mümin, bu ahlakın insanlara tebliğ edilmesini kendi vicdani sorumluluğu olarak algılamalıdır. Ağırdan alarak, üşengeç hareket ederek, gereken çabayı göstermeyerek geçirdiği her vaktin, bu insanların yaşadığı acı ve sıkıntıların devam etmesine neden olacağını bilerek hareket etmelidir.

Burada vurgulanması gereken bir diğer önemli husus ise dünya üzerindeki bu köklü sorunların Peygamberimiz (sav)'in hadislerinde

bildirilen "ahir zaman" adı verilen kıyamet öncesi döneme de işaret etmesidir. Ahir zaman Kuran ahlakının gereği gibi yaşanmadığı, insanların bir kısmının din ahlakının öneminden habersiz, gafil bir yaşam sürdükleri bir dönemdir. İşte böyle bir dönemde her Müslüman için fedakarane bir ahlak göstermek, malıyla ve canıyla kendini ortaya koymak çok daha fazla önem kazanır. Peygamberimiz (sav) bu hadislerde, ahir zamanda fitnelerin çoğalacağını, Müslümanların baskı ve zulüm göreceğini, katliamların yaşanacağını, masum insanların öldürüleceğini, fakirliğin ve açlığın artacağını bildirmektedir. Bu hadislerden bazıları şöyledir:

"Ahir zamanda ümmetimin başına sultanlarından şiddetli belalar gelir, öyle ki yerler Müslümanlara dar gelir."[32]

"Kıyametin hemen yakınında anarşi ve kargaşa günleri vardır."[33]

"Dünya herc-ü merc içinde kaldığında, fitneler zuhur ettiğinde, yollar kesildiğinde, bazıları bazılarına hücum ettiğinde"[34]

"... yaygın katliamların vuku bulacağı büyük bir fitne görülecektir."[35]

"Şu hadiseler meydana gelmedikçe kıyamet kopmayacaktır: Ölümler ve katliamlar yaygın hale gelecek."[36]

"Mağrib'de (batıda) karışıklıklar, fitneler ve korku olacak... Fitneler çoğalacak."[37]

"Fakirler çoğalacak."[38]

"Açlık ve hayat pahalılığı alabildiğine yayılacak."[39]

"Masum insanlar katloluncaya kadar... ve katliamlara yerde ve göktekiler, artık tahammül edemez bir hale geldiğinde..."[40]

"Kıyamet yaklaştığı zaman ve müminlerin kalbi; ölüm, açlık, fitneler, sünnetlerin kaybolması, bid'atlerin ortaya çıkması, emri bil maruf ve nehyi anıl münker (iyiliği emredip kötülükten menetme) imkanlarının kaybolması gibi sebeplerle zayıfladığı zaman ...."[41]

Peygamber Efendimiz (sav)'in haber verdiği bu olayların yoğun şekilde yaşandığı bir dönemde, müminin üzerine düşen sorumluluk da aynı şekilde büyük önem kazanmaktadır. Anarşinin, kargaşanın ve zulmün sona erdirilmesi için insanları teşvik etmek, onlara doğru yolu göstermek, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, açlık ve sefalet içerisindeki muhtaç insanlara, kimsesiz çocuklara, yaşlılara yardım etmek müminlerin sorumluluğudur. Allah'ın rızasını kazanmayı hedefleyen bir kimse, sadece kendi ahlakını güzelleştirmekle ya da kendi sıkıntılarına çözüm bulmakla yetinmemeli, aynı zamanda çevresinde bulunan ihtiyaç içerisindeki kimselerin sorunlarının çözümünü de üstlenmelidir. Elbette ki bu durum, insanların sevdikleri şeylerden feragat etmelerini, kendi imkanlarından, rahatlarından fedakarlıkta bulunmalarını gerektirebilir. Ama Allah'ın rızasını

kazanacağını ummak, samimi bir müminin tüm bu sorumlulukları en iyi şekilde üstlenmesi ve fedakarlığa talip olması için yeterli olmalıdır.

Rabbimiz, **"Size ne oluyor ki, Allah yolunda ve: "Rabbimiz, bizi halkı zalim olan bu ülkeden çıkar, bize Katından bir veli (koruyucu sahib) gönder, bize Katından bir yardım eden yolla" diyen erkekler, kadınlar ve çocuklardan zayıf bırakılmışlar adına mücadele etmiyorsunuz?"** (Nisa Suresi, 75) ayetiyle müminleri ihtiyaç içindeki insanlara destek olmakla yükümlü kılmıştır. Elbette ki dünyanın çeşitli yerlerinde, insanların yaşadıkları bu sorunları çözüme kavuşturmak için çeşitli kurumlar çalışmaktadır. Ancak bu kuruluşlar ne kadar olumlu çalışmalarda bulunsalar da, sorunlara gerçek anlamda çözüm getirememekte, yüzeysel çözümlerle sınırlı kalmaktadırlar.

Oysa tüm insanlığı ilgilendiren bu gibi durumlarda günlük, haftalık ya da aylık çözümler değil, kati ve kalıcı çözümlere ihtiyaç vardır. En kesin çözüm ise, tüm insanlar arasında güzel ahlakın hakim olmasıdır. Kuran ahlakı insanlara vicdanlı davranmayı, hoşgörülü ve barışçı olmayı, uzlaşmayı emreder. İnsanlar arasında adaletle hükmetmeyi, haktan yana olmayı, insanların haklarına haksızlıkla el uzatmamayı gerektirir. Masum insanların, yaşlıların, kadınların, çocukların, yolda kalmışların, ihtiyaç içinde olanların haklarını korumayı emreder. Dolayısıyla Kuran ahlakı dünyadaki tüm adaletsizliklerin, terörün, kargaşanın, katliamların, yaşanan acı ve sefaletin kesin çözümüdür.

Allah, **"Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak kim salih bir amelde bulunursa, hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla yaşatırız ve onların karşılığını, yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz."** (Nahl Suresi, 97) ayetiyle bizlere bu sırrı vermiştir. Güzel bir hayat, gerçek huzur, güvenlik ve barış ancak İslam ahlakının tam anlamıyla yaşanmasıyla mümkün olabilir. Dolayısıyla insanların büyük çoğunluğunun bu gerçekleri kavradığı bir dünyada yeryüzündeki acılar, sıkıntılar, katliamlar, belalar, adaletsizlikler, yoksulluklar yok olacak, bunların yerine barış, huzur, zenginlik, ferahlık, bolluk bereket yerleşik kılınacaktır.

Güzel ahlakın hakim olmasıyla birlikte, insanlar arasında adalet, hoşgörü, fedakarlık, şefkat, merhamet gibi özellikler yaygınlaşacak; kimse kimsenin hakkını yemeyecek, kendisi ihtiyaç içinde bile olsa yiyeceğini yoksula yedirecek, yardıma muhtaç insanların sorunlarını kendi sorunuymuş gibi sahiplenecek ve elinden gelen tüm imkanları başkalarının rahatı için seferber edecektir. Vicdanlı insanların sayısı arttıkça barış ve huzur dolu bir dünyaya bir adım daha yaklaşılmış olacaktır.

Kuran'ın **"İnsanların kendi ellerinin kazandığı dolayısıyla, karada ve denizde fesad ortaya çıktı..."** (Rum Suresi, 41) ayetiyle bildirildiği gibi,

dünyadaki tüm kötülüklerin ortaya çıkmasına insanların kendi savundukları zalim sistemler sebep olmuştur. Bu nedenle tüm bunları iyiliklere dönüştürmek de yine insanın sorumluluğundadır. Kuran'da emredilen ahlaki özellikler yaşandığı takdirde dünya üzerindeki her türlü fesat kolaylıkla ortadan kaldırılabilecektir. Allah, Kuran ayetleriyle böyle bir durum karşısında **"içinde bulundukları refahın peşine düşen"** insanların zulmedenler olduklarını bildirmiş, fazilet ve vicdan sahibi insanlara fedakarlığı, sorumluluk üstlenmeyi ve bu yönde çaba harcamayı emretmiştir:

Sizden önceki nesillerden onlardan kurtardığımızdan pek azı dışında yeryüzünde bozgunculuğu önleyecek fazilet sahibi kişiler bulunmalı değil miydi? Zulmedenler ise, içinde bulundukları refahın peşine düştüler. Onlar, suçlu-günahkarlardı. (Hud Suresi, 116)

Allah, kendi refahlarının peşine düşen insanları gösterdikleri bu ahlak nedeniyle uyarmaktadır. Vicdan ve fazilet sahibi Allah'tan korkan kimselerin, insanların yaşadıkları bu sıkıntıları görüp daha sonra göz ardı etmeleri sadece kendi tasalarının peşine düşmeleri, küçük dünya menfaatleri uğruna Kuran ahlakının gereği olan bu sorumluluklarını bir kenara bırakabilmeleri mümkün değildir. Allah, ne yapması gerektiğini çok iyi bildiği halde, zor gördüğü ve başkalarına bıraktığı için sorumluluktan kaçan bir kimseyi yaptıklarından dolayı ahirette sorumlu tutabilir.

Böyle bir durumda kişinin yalnızca kendisinden değil, diğer Müslümanları da birlik olup, güzel ahlakın tüm yeryüzüne yayılması, zulümlerin ve karışıklığın sona ermesi için çaba harcamaya çağırması, onları da teşvik edip harekete geçirmesi gerekir. Allah bu konuyu **"... Müminleri hazırlayıp-teşvik et..."** (Nisa Suresi, 84) ayetiyle insanlara bildirmiştir.

SORUNLARINI BAHANE EDEREK FEDAKARLIKTAN KAÇANLAR

Salih müminler hayatları boyunca karşılaştıkları tüm zorluk ve sıkıntılarda Allah'ın rızasını kazanmayı nefislerinin menfaatlerine tercih ederlerken, bir kısım insanlar bu ahlakı yaşamaktan şiddetle kaçınırlar. Kuran ahlakını bilen, başkalarına da bu ahlakı öğütleyip Müslümanlara destek olmanın önemini anlatan, hatta hayatta bundan başka amaçları olmadığını sık sık dile getiren bu insanlar zorluk anında bu sözlerini bir anda unutabilmektedirler.

Hatta kimi zaman zorluklarla karşılaşmadan, sıkıntıya girme ihtimali oluştuğu anda dahi geri çekilebilmektedirler.
Kuşkusuz bunun en önemli sebeplerinden biri, dünya hayatına dair işlerin ve kişisel sorunların bu kimseleri oyalamasıdır. Bu kişiler tüm bunları Allah'ın rızasını kazanıp ahiret hayatlarını kurtarmaktan daha önemli görürler. İyi bir meslek edinmek, bir aile kurmak, geleceğe yönelik maddi ve manevi yatırımlarda bulunmak bu kimselerin asıl dikkatlerini verdikleri konular haline gelir ve onları Allah'ın rızasına göre yaşamaktan alıkoyar. Oysa Allah, dünya hayatı ile oyalananlardan olmamaları için bu insanları Kuran ayetleriyle şöyle uyarmıştır:

Ey iman edenler, ne mallarınız, ne çocuklarınız sizi Allah'ı zikretmekten 'tutkuya kaptırarak-alıkoymasın'; kim böyle yaparsa, artık onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir. (Münafikun Suresi, 9)

(Öyle) Adamlar ki, ne ticaret, ne alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekatı vermekten 'tutkuya kaptırıp alıkoymaz'; onlar, kalplerin ve gözlerin inkılaba uğrayacağı (dehşetten allak bullak olacağı) günden korkarlar. (Nur Suresi, 37)

Ayetlerde bildirilen mallar ve çocuklar, Allah'ın insanlar için yaratmış olduğu nimetlerdir. Elbette insan iyi bir meslek edinmek, bir aile kurmak ya da ticaret gibi kazanç getirecek bir iş sahibi olabilmek için çaba harcayabilir. Ancak bunların hiçbiri, hiçbir zaman kişinin asıl yaşama amacı haline gelmemeli, ona Allah'ın zikrini, ahiret için çaba harcamayı, Allah'ın rızasını aramayı unutturmamalıdır. Aksine her biri Kuran ahlakını daha iyi yaşamasına, Allah'ın rızasını kazanabileceği daha çok imkan bulabilmesine vesile olmalıdır. Aksinde, yukarıdaki ayetlerde **"onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir"** hükmüyle belirtildiği gibi, bunlar kişinin dünyada ve ahirette yıkıma uğramasına ve büyük vebal yüklenmesine neden olabilecek konulara dönüşebilir.
Dünya hayatındaki menfaatleriyle oyalanan ve fedakarlık konusunda gereken çabayı göstermeyen bu kimseler, Allah'ın gücünü, iman edenler üzerindeki rahmetini ve esirgeyiciliğini, her zaman için onların velisi, dostu ve yardımcısı olduğunu gereği gibi kavrayamamışlardır. Bu kişiler karşılarına çıkan zorlukları meydana getirenin Allah olduğunu, bu zorluklarla denendiklerini gözardı eder, insanların müstakil güç ve kudret sahibi olduklarını düşünürler. Onlar insanların kendilerini zarara uğratabileceklerini sanır, bundan dolayı da korkuya kapılırlar. Kuran'da bu insanların durumuna şöyle bir örnek verilmiştir: Peygamberimiz (sav) ile

birlikte savaşa katılacak olan kimselerden bazıları, insanların kendilerine zarar vermesinden korkuya kapılmış ve geri çekilmek istemişlerdir. Kuran'da bu tavır içerisindeki kimselere Allah'ın üzerlerindeki yardımı ve tevekkül etmeleri bildirilmiştir:
Hani sen, müminleri savaşmak için elverişli yerlere yerleştirmek için evinden erkenden ayrılmıştın. Allah işitendir, bilendir. O zaman sizden iki grup, neredeyse 'çözülüp geri çekilmek' istemişti. Oysa Allah onların (Velisi) yardımcısıydı. Artık müminler, yalnızca Allah'a tevekkül etmelidir. Andolsun, siz güçsüz iken Allah size Bedir'de yardımıyla zafer verdi. Şu halde Allah'tan sakının, O'na şükredebilesiniz. (Al-i İmran Suresi, 121- 123)

Peygamber Efendimiz (sav) döneminde, fedakarlıkta kararlılık gösteremeyen, zorluk ve sıkıntılar karşısında yılgınlığa kapılan insanların çok çeşitli örneklerine rastlanmıştır. Özellikle de sıkıntının artıp da daha fazla özveri gösterilmesi gereken durumlarda bu tavır bozukluğu iyice belirginleşmiştir. Peygamberimiz (sav), bu kimseleri **"Sen müminlere: "Rabbiniz'in size meleklerden indirilmiş üç bin kişiyle yardım-iletmesi size yetmez mi?" diyordun."** (Al-i İmran Suresi, 124) ayetiyle müjdelemiş, başarının ancak Allah'ın yardımıyla olduğunu hatırlatmıştır. Ancak fedakarlıktan kaçınan bu kimseler yine de çeşitli bahanelerin ardına gizlenerek Peygamberimiz (sav)'den geride kalmak için izin istemişlerdir. Allah Kuran'da bu kimselerin samimiyetsiz ruh hallerini şöyle açıklamaktadır:

Yol, ancak o kimseler aleyhinedir ki, zengin oldukları halde (savaşa çıkmamak için) senden izin isterler ve bunlar geride kalanlarla birlikte olmayı seçerler. Allah, onların kalplerini mühürlemiştir. Bundan dolayı onlar, bilmezler. (Tevbe Suresi, 93)

Kimileri evlerinin açıkta olduğunu, kimileri havanın çok sıcak olduğunu, kimileri de maddi olarak güç yetiremediklerini öne sürerek kaçmaya çalışmışlardır. Sahabelerden pek çok kişinin, gerekli imkanları bulamadıkları halde sırf fedakarlıklarından dolayı savaşa yaya olarak katıldıkları, bir kısmının ise peygamberle birlikte sefere çıkamadıkları için ağladıkları bir şevk ortamında, zengin ve imkan sahibi oldukları halde fedakarlığa yanaşmamışlardır.
Diğer bir kısmı ise **"...Allah, sizden bir diğerinizi siper ederek kaçanları gerçekten bilir. Böylece onun emrine aykırı davrananlar, kendilerine bir fitnenin isabet etmesinden veya onlara acı bir azabın**

çarpmasından sakınsınlar." (Nur Suresi, 63) ayetiyle bildirilen ahlakı göstererek, birbirlerinin arkasına saklanarak Müslümanların yanından kaçmışlardır. Oysa asıl makbul olan kişilerin bu zorluk anlarında da ihlas ve sadakat göstermeleri, fedakar bir tavır içerisinde olmalarıdır.
Allah **"Sizden önceki nesillerden onlardan kurtardığımızdan pek azı dışında yeryüzünde bozgunculuğu önleyecek fazilet sahibi kişiler bulunmalı değil miydi? <u>Zulmedenler ise, içinde bulundukları refahın peşine düştüler. Onlar, suçlu-günahkarlardı.</u>"** (Hud Suresi, 116) ayetiyle bu kimselerin dünya hayatını tercih ettiklerini bildirir. Bir başka ayette ise, bu kimselerin daha öncesinde verdikleri söze dikkat çekilmektedir:

<u>Oysa andolsun, daha önce 'arkalarını dönüp kaçmayacaklarına' dair Allah'a söz vermişlerdi</u>; Allah'a verilen söz (ahid) ise, (ağır bir) sorumluluktur. (Ahzab Suresi, 15)

Peygamberimiz (sav) döneminde Müslümanların karşılaştıkları bu durum tüm zamanlar için geçerlidir. İman sahibi olduklarını iddia eden bazı insanlar herhangi bir zorlukla karşılaştıklarında hemen din ahlakını yayma sorumluluklarını bir kenara bırakabilmektedirler. Çok kısa sürecek olan bu dünya hayatının geçici menfaatlerine kapılarak bir anda kendi sorunlarına dönebilirler. Aslında onlar da dünyada süregelen adaletsizlikleri engellemenin, acı çeken, muhtaç konumda olan, zulüm gören insanlara yardım ulaştırmanın; insanlara doğru yolu göstererek bu zulmü durdurmanın kendileri gibi akıl ve vicdan sahibi insanların sorumluluğu olduğunun bilincindedirler. Ama bunu diğer Müslümanlara bırakarak geride kalmayı makul görürler.
Allah, yapmaları gereken doğru tavrı bildikleri halde bunu başkalarının üzerine bırakan kimseleri **"Siz, insanlara iyiliği emrederken, kendinizi unutuyor musunuz? Oysa siz kitabı okuyorsunuz. Yine de akıllanmayacak mısınız?"** (Bakara Suresi, 44) ayetiyle uyarmıştır.
Ayrıca Kuran'ın **"Ey iman edenler, <u>sizi acı bir azabdan kurtaracak bir ticareti haber vereyim mi? Allah'a ve O'nun Resulü'ne iman edersiniz, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda mücadele edersiniz.</u> Bu, sizin için daha hayırlıdır; eğer bilirseniz."** (Saf Suresi, 10-11) ayetleriyle bildirdiği gibi bu, Allah'ın izniyle kişiyi dünyada ve ahirette kurtuluşa yöneltecek olan tavırdır. Allah, bunun daha hayırlı olduğunu hatırlatmıştır. Gerçek imanı yaşamayan insanlar, dine bir ucundan sarılmalarının, fedakarlığı da kendilerini zora sokmamak şartıyla yaşamalarının kurtuluşları için yeterli olacağını düşünebilirler.

Aynı şekilde kendilerini ve yakınlarını zorluk ve sıkıntılardan mümkün olduğunca uzak tutmalarının da kendileri için bir kazanç olacağını zannedebilirler. Ancak Allah Kuran ayetlerinde bu kimselerin kayıp içerisinde olduklarını hatırlatmıştır. Dünya hayatının meşgalelerine ve kendi şahsi sorunlarına dalarak, Allah'ın üzerlerine yüklediği sorumlulukları gözardı eden bu insanların ileride "boş emellerle oyalandıklarını" fark ederek büyük bir pişmanlığa kapılacakları Kuran'da şöyle haber verilmiştir:

Onları bırak; yesinler, yararlansınlar ve onları (boş) emel oyalayadursun. İleride bileceklerdir. (Hicr Suresi, 3)

İnsanı dünyada ve ahirette kurtuluşa ulaştıracak olan güzel ahlak, dünyada malından ve canından fedakarlıkta bulunabilmeyi, zorlukta, hastalıkta ve en sıkıntılı anlarda bile Allah'ın beğeneceği ahlakı gösterebilmeyi gerektirmektedir. Tüm bu gerçekleri bilerek yine de nefsinin kışkırtmalarına yenik düşen, kendi rahatını ve menfaatlerini tercih eden bir kimse ise, elbette ahirette gösterdiği bu ahlaktan sorumlu tutulacaktır.
Hiç şüphesiz dünyada az bir zorluğa ve fedakarlığa sabır göstermemek için, sonsuz hayatı tehlikeye atmak büyük bir akılsızlıktır. Kişinin bu gerçeği çok iyi düşünüp, Allah'ın yardımının daima Kuran ahlakına sadakat gösterenlerle birlikte olduğunu bilmesi, her türlü fedakarlığı ve sorumluluğu kendisinin talip etmesi gerekmektedir.
Unutulmamalıdır ki **"Nice peygamberle birlikte birçok Rabbani (bilgin)ler savaşa girdiler de, Allah yolunda kendilerine isabet eden (güçlük ve mihnet)den dolayı ne gevşeklik gösterdiler, ne boyun eğdiler. Allah, sabredenleri sever."** (Al-i İmran Suresi, 146) ayetiyle haber verilen Müslümanların üstün ahlakını yaşamak, kişiye Allah'ın sevgisini kazandıracaktır.

Fedakarlıktan Kaçmak İçin Öne Sürülen Bahaneler

Kuran ahlakının gereklerini bildikleri halde fedakarlıktan kaçınan kimseler, bu tavırlarının yanlış olduğunun farkındadırlar. Ancak imanlarının zayıflığı nedeniyle bu konuda gereken irade ve vicdanı kullanıp, davranışlarını değiştirmezler. Yaşadıkları iman zayıflığı, insanların hoşnutluğunu Allah'ın rızasından daha üstün tutmalarına neden olur. Allah'ın kalplerindeki zayıflığı, iman ve vicdan zafiyetini bilmesini önemli görmez, çevrelerindeki insanları samimi olduklarına inandırmayı yeterli görürler. Fedakarlıktan kaçınmalarını, makul ve meşru gösterebilmek için samimiyetsiz mazeretlerin ardına sığınırlar. Aslında **'tüm samimiyetleriyle**

fedakarlığa talip olmayı, her türlü sorumluluğu üstlenmeyi istedikleri ancak çeşitli mazeretlerin buna engel olduğu' izlenimini vermeye çalışırlar. Bu, aynı zamanda kendi vicdanlarını rahatlatmak için de kullandıkları yöntemdir.

Öne sürdükleri bahanelerin geçersizliğini, gerçekten istemiş olsalar mutlaka bir yol bulacaklarını çok iyi bilmelerine rağmen, bunlara kendilerini inandırmaya çalışırlar. Bu durumda vicdanlarının sesini biraz olsun bastırarak, kendi menfaatleri doğrultusunda hareket edebileceklerini, sorumluluk almaktan kaçarak rahat bir yaşam sürebileceklerini sanırlar. Oysa elbette ki bu mümkün olmaz.

Vicdanları, Allah'ın rızasına uymadıkları, Kuran ahlakına uygun hareket etmedikleri her an, onlara bu gerçekleri hatırlatıp durur. Çünkü kendileri de davranışlarının gerçek anlamını ve Kuran'daki hükmünü bilmektedirler. Ancak Allah'ın rızasına uygun davranışa yanaşmamaları ve üzerlerine düşen sorumluluğu fark ettikleri halde bundan yüz çevirmeleri ise, bu kişilerin dünyada ve ahirette büyük bir sorumluluk yüklenmelerine neden olur.

Öne sürdükleri bahanelerde dikkat ettikleri en temel özelliklerden biri ise, bunların olabildiğince 'masum ve inandırıcı' görünmesidir. Bu bahaneler mümkün olduğunca insanların vicdanlarına hitap edebilmeli, gerçekten istedikleri halde imkanlarının yetersizliği nedeniyle sorumluluk üstlenemedikleri konusunda ikna edici olmalıdır. Bu konuda ise Kuran ahlakının yaşanmadığı toplumlarda genellikle en çok kabul gören ve hatta şefkat merhamet uyandıracağını düşündükleri yöntem ve bahaneleri kullanırlar. Cahiliye inançları doğrultusunda bir yaşam süren kimselerin ölçüleri Kuran ahlakı olmadığı için bu mazeretler onlar arasında gerçekten de amacına ulaşabilir. Ancak müminler arasında böyle bir durum söz konusu olmaz. Müminler her konuda Kuran ahlakını ölçü alırlar. Kuran'da ise hem samimi tavrın, hem de orta bir yol tutan ve kendi menfaatlerini Allah'ın rızasından üstün tutan insanların tavrının nasıl olacağı tarif edilmiştir. Bu nedenle Müslümanlar mazeretlerin arkasına sığınarak, fedakarlıktan kaçmaya çalışanları, Allah'ın dilemesiyle teşhis edebilirler. Kabul göreceğini umarak öne sürdükleri bahaneler, tam tersine bu kimselerdeki samimiyetsizliğin ve iman zayıflığının deşifre olmasına neden olur.

Hayırlarda yarışmak yerine, Kuran ahlakını yüzeysel olarak yaşayan bu kimselerin kullandıkları bahanelerin en yaygın olanlarından biri **"güçlerinin yetmediği"** mantığına dayalıdır. Günlük hayatta akla gelebilecek maddi manevi her konuda bu mazareti kullanabilirler. Bu iddialarını geçerli hale getirebilmek için ise genellikle kalplerinin temiz olduğunu iddia ederek samimiyetlerini öne sürerler. Hatta bu amaçla Allah'ın adına yemin etmekten

de hiç çekinmezler. Kuran'da bu bakış açısıyla hereket eden samimiyetsiz insanların içinde bulundukları durum şöyle bildirilmektedir:

... "<u>Eğer güç yetirseydik muhakkak seninle birlikte (savaşa) çıkardık." diye sana Allah adına yemin edecekler</u>. Kendi nefislerini helaka sürüklüyorlar. Allah onların gerçekten yalan söylediklerini biliyor. (Tevbe Suresi, 42)

Ancak ayette de belirtildiği gibi, gerçekte Allah bu kimselerin samimiyetsizliklerine, yalan söylediklerine şahittir. Herşeyden önce Kuran'ın **"Allah, hiç kimseye güç yetireceğinden başkasını yüklemez. (Kişinin nefsinin) Kazandığı lehine, kazandırdıkları aleyhinedir..."** (Bakara Suresi, 286) ayetiyle hiç kimsenin gücünün yeteceğinden fazlasıyla sorumlu tutulmayacağı bildirilmiştir. Bunun aksini söylemeleri bu kimselerin kalplerinde hastalık olduğunu, asıl amaçlarının bu sorumluluktan kaçmak olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Kuran'da bu konuya, Talut adlı hükümdarın yanındaki müminlerin tavırlarına dair bir örnek verilmiştir. Allah bu kimselere Talut adlı kişiyi hükümdar olarak göndermiş ve onları bir ırmakla imtihan edeceğini bildirmiştir. Kendilerinden ırmağın suyundan içmemeleri istenen bu insanların yalnızca çok az bir kısmı Talut'un kendilerinden talep ettiği bu fedakarlığı göstermişlerdir. Geri kalanlar ise, buradaki hikmeti ve hayrı görememiş kendi nefislerinin isteklerinden yana tavır koymuşlardır. Daha sonra da, yukarıda belirttiğimiz bahaneye sığınarak, Talut ile birlikte mücadele edebilecek güçleri olmadığını söylemiş ve geri çekilmişlerdir. Ayette bildirildiği gibi, 'Allah'ın yardımıyla az bir güç ile dahi büyük başarılar elde edilebileceğini' bilenler ise, verdikleri sözde kararlılık göstererek Talut'a uymuşlardır. Kuran'da bu kimselerin durumu şöyle anlatılmaktadır:

Talut, orduyla birlikte ayrıldığında dedi ki: "Doğrusu Allah sizi bir ırmakla imtihan edecektir. Kim bundan içerse, artık o benden değildir ve kim de -eliyle bir avuç alanlar hariç- onu tadmazsa bendendir. Küçük bir kısmı hariç (hepsi sudan) içti. O, kendisiyle beraber iman edenlerle (ırmağı) geçince onlar (geride kalanlar): "Bugün bizim Calut'a ve ordusuna karşı (koyacak) gücümüz yok" dediler. (O zaman) Muhakkak Allah'a kavuşacaklarını umanlar (şöyle) dediler: "Nice küçük topluluk, daha çok olan bir topluluğa Allah'ın izniyle galib gelmiştir; Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara Suresi, 249)

Fedakarlıktan kaçmaya çalışan kişiler kimi zaman da aslında kendileri hiç istemedikleri halde "şartların onları bu duruma zorladığı" bahanesini öne sürerler. Kuran'da havanın sıcaklığını bahane ederek Peygamberimiz (sav)'le birlikte mücaleye katılmaktan kaçmaya çalışan kimselerin tavırları da bu durumun örneklerindendir:

Allah'ın elçisine muhalif olarak (savaştan) geri kalanlar oturup-kalmalarına sevindiler ve Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cehd etmeyi (çaba göstermeyi) çirkin görerek: "Bu sıcakta (savaşa) çıkmayın" dediler. De ki: "Cehennem ateşinin sıcaklığı daha şiddetlidir." Bir kavrayıp-anlasalardı. (Tevbe Suresi, 81)

Kuşkusuz kalplerindeki samimiyetsizliği gizlemeye çalışan bu kimselerin, böyle bir mazeretin kabul göreceğini düşünmeleri nasıl büyük bir aldanış içerisinde olduklarını göstermektedir. Allah insanlara ancak kaldırabilecekleri kadar sorumluluk yükleyeceğini, her zorlukla beraber kolaylığı da yarattığını bildirir. Allah'ın mümin kullarına daima yardım ve destek ulaştıracağını bilen müminlerin böyle bir bahanenin samimi olduğuna inanmaları elbette ki söz konusu değildir. Havayı sıcak yaratan da, bu kimselerin karşısına fedakarlık ve hizmet imkanı çıkaran da Allah'tır.

Allah dilediği an havayı değiştirmeye ya da kişinin sıcaktan etkilenmemesini sağlamaya güç yetirendir. Bu gerçeği, samimiyetsizce mazeretlerin arkasına saklanan bu kimseler de bilmektedirler. Bunun yanı sıra, aynı şartlar altındaki diğer Müslümanların bu duruma rağmen fedakarlıktan kaçınmayıp sorumluluğu tereddütsüz üstlenmeleri, bu kimselerin samimiyetsizliklerini ortaya koyan ayrı bir kıyas imkanı oluşturmaktadır.

Söz konusu kişiler, kendileri mücadeleden kaçtıkları gibi, **"Bu sıcakta savaşa çıkmayın"** diyerek başkalarına aynı çağrıda bulunmuş, onları da fedakarlıktan kaçmaya davet etmişlerdir. Bir kısmı ise **"Onlardan bir kısmı: "Bana izin ver ve beni fitneye katma" der. Haberin olsun, onlar fitnenin (ta) içine düşmüşlerdir. Hiç şüphesiz cehennem, o inkar edenleri mutlaka çepeçevre kuşatıcıdır."** (Tevbe Suresi, 49) ayetiyle bildirildiği gibi, fedakarlığı ve hizmeti kendileri için bir "fitne" olarak değerlendirmişlerdir. Ayetin devamında Allah, sahtekarlıklarının ardına gizlenerek Peygamberden izin isteyen bu kimselerin samimiyetsizliğini ve asıl kendilerinin fitnede olduklarını haber vermiştir.

Samimiyetsiz insanların çevrelerini ikna etmek için sığındıkları bir başka bahane tarzı ise **"dünya hayatının meşgalelerini öne sürmeleri"**dir. Yine Peygamberimiz (sav) döneminde, Müslümanlara destek

olmaya çağrıldıklarında, fedakarlıktan kaçmaya çalışan insanlar **"evlerinin açık olduğu"** mazeretini öne sürerek geride kalmak istemişlerdir:

Onlardan bir grup da hani şöyle demişti: "Ey Yesrib (Medine) halkı, artık sizin için (burada) kalacak yer yok, şu halde dönün." <u>Onlardan bir topluluk da: "Gerçekten evlerimiz açıktır" diye Peygamberden izin istiyordu; oysa onlar(ın evleri) açık değildi. Onlar yalnızca kaçmak istiyorlardı</u>. (Ahzab Suresi, 13)

Bu kimseler, Peygamberin çağrısına uyduklarında büyük bir zorluk, sıkıntı ve tehlike içerisine gireceklerini düşünerek, kendilerini bu durumdan kurtarabilecek mazeretler bulmaya çalışmışlardır. Evlerinde de kendilerine ihtiyaç olduğunu, orada da sorumluluk alınması gerektiğini öne sürmüşlerdir. Ancak Allah onların yalnızca 'yalan söylemekte' olduklarını bildirmiştir. Söz konusu kişiler, Allah'ın rızasının Peygamberin çağrısına uymakta, Müslümanlara destek olmakta olduğunu elbette çok iyi bilmektedirler. Ayetin devamında bildirildiği gibi, asıl amaçları ise **"sorumluluktan ve fedakarlıktan kaçmak"**tır.

Bu bahane tarzları akla gelebilecek her konuda ortaya çıkabilmektedir. Dünya üzerinde yaşayan yardıma muhtaç insanların durumunu bilen her mümin, tüm bu sorunların sorumluluğunu üstlenmesi ve bu konuda elinden geleni yapması gerektiğini bilmektedir. Bunun Kuran ahlakının, vicdan sahibi olmanın bir gereği olduğunun farkındadır. Ancak daha önce de belirttiğimiz gibi, samimiyetsiz bir kişi bu sorumluluktan kaçmak ya da sorumluluklarını başka insanların üzerine bırakmak için "gücünün yetmediği, şartların müsait olmadığı, ilgilenmesi gereken başka sorunlarının olduğu" mazeretlerine sığınır. Bu amaçla kimi zaman sağlığını, kimi zaman üzerindeki sorumlulukları, kimi zaman da maddi ihtiyaçlarını öne sürerek, gerçekte kendisini hiç ilgilendirmediğini düşündüğü bu konular için imkan bulamadığını söyler. Gerçekte ise asıl amaçları öne sürdükleri bahanelerle mücadeleden kaçmak, bunu başkalarının üzerine bırakmaktır.

Onlar bu ahlakı gösterip sözde kendilerini sorumluluktan kurtarmaya bakarken, insanlar zulüm görmeye, acımasız uygulamalar ve zor şartlar altında ezilmeye devam etmektedir. Ancak bu vicdansızlık içerisindeki insanlar bu durumun farkına bile varmamaktadırlar. Kendilerince böyle konular için rahatlarını kaçırmaktansa, dünya hayatının meşgaleleriyle oyalanmayı daha önemli ve daha çekici görmektedirler. Bunun yanı sıra, aynı bakış açısına sahip olan insanların sayıca çoğunlukta olması da bu kişileri aldatmaktadır. Oysa unutulmamalıdır ki ahirette her insan tek başına hesap verecektir. Allah **"Öyleyse sen sabret; şüphesiz Allah'ın va'di haktır;**

kesin bilgiyle inanmayanlar sakın seni telaşa kaptırıp-hafifliğe (veya gevşekliğe) sürüklemesinler." (Rum Suresi, 60) ayetiyle bu tür insanlardan etkilenip gevşeklik göstermemeleri konusunda müminleri uyarmaktadır.

"Artık sen Allah yolunda savaş, kendinden başkasıyla yükümlü tutulmayacaksın. Müminleri hazırlayıp-teşvik et. Umulur ki Allah, küfredenlerin ağır-baskılarını geri püskürtür. Allah, 'kahredici baskısıyla' daha zorlu, acı sonuçlandırmasıyla da daha zorludur." (Nisa Suresi, 84) ayetiyle ise, Allah bu kimselere çok önemli bir gerçeği bildirmiştir. Allah, insanlardan gelecek tüm zorluk ve sıkıntıları gidermeye kadirdir. Allah'a dayanıp güvenen bir kimse, Allah'ın yardımıyla tüm zorlukların üstesinden gelebilir. Ancak bundan kaçındığı takdirde Allah'ın zorlu azabıyla karşılaşabilir ki, Allah'ın dışında insanı bu zorlu azaptan koruyabilecek başka hiçbir güç yoktur. İnsanın bu gerçeği iyi düşünerek Allah korkusuyla samimi davranmaya ve Allah'ın rızasını herşeyin üzerinde tutmaya yönelmesi gerekmektedir.

Fedakarlıktan Kaçmalarının Gerçek Nedenleri

Fedakarlıkta bulunmayı kendileri için bir kayıp olarak gören insanlar, önceki bölümde anlatıldığı gibi, kendilerini temize çıkarmak için pek çok mazeret öne sürerler. Ancak gerçekte kendileri de kalplerinde olan samimiyetsizliği elbette çok iyi bilmektedirler. Tüm bu bahaneleri yalnızca insanları ikna etmek, çevrelerindeki kişiler arasındaki itibarlarını koruyabilmek için kullanmaktadırlar. Nitekim Müslümanlar da Kuran'ı kendilerine rehber edinmiş olmalarından dolayı, onların bu tavırlarının gerçekte neden kaynaklandığını bilmektedirler.

Söz konusu kişilerin Allah'ın rızasını kazanabilecekleri halde sorumluluk üstlenmekten, fedakarlıkta bulunmaktan kaçınmalarının en temel sebeplerinden biri **"kalplerinin kuşkuya kapılmış ve kararsızlığa düşmüş olmaları"**dır. Kuran'da bu durum şöyle bildirilmektedir:

<u>Dikkatli olun; gerçekten onlar, Rablerine kavuşmaktan yana derin bir kuşku içindedirler.</u> Dikkatli olun; gerçekten O, herşeyi sarıp-kuşatandır. (Fussilet Suresi, 54)

... Gerçekten onlar, bundan (Kur'an'dan) yana <u>kuşku verici bir tereddüt içindedirler</u>. (Hud Suresi, 110)

Senden, yalnızca Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, kalpleri kuşkuya kapılıp, kuşkularında kararsızlığa düşenler izin ister. (Tevbe Suresi, 45)

Allah, insanları şeytanın bu kandırmacasına karşı **"Gerçek (hak) Rabbinden (gelen)dir. Şu halde sakın kuşkuya kapılanlardan olma."** (Bakara Suresi, 147) ayetiyle uyarmış, Allah Katında asıl makbul olanın her ne zorlukla karşılaşılırsa karşılaşılsın tereddüte kapılmadan azimle çaba göstermeye devam etmek olduğunu bildirmiştir:

Mümin olanlar, ancak o kimselerdir ki, onlar, Allah'a ve Resûlü'ne iman ettiler, sonra hiçbir kuşkuya kapılmadan Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla mücadele ettiler. İşte onlar, sadık (doğru) olanların ta kendileridir. (Hucurat Suresi, 15)

Söz konusu kişiler Allah'ın, ahiretin ve hesap gününün varlığından yana kuşkuya düşmüş, dünya hayatının menfaatlerini daha yakın ve daha kolay görmüşlerdir. Allah'ın sonsuz adalet sahibi olduğunu, herşeyi hayırla yarattığını, iman edenlerin yardımcısı olduğunu unutmuşlardır. Tevekkülsüzlüğe ve gelecek endişesine kapılmış, **"Kim Allah'ı, Resûlü'nü ve iman edenleri dost (veli) edinirse, hiç şüphe yok, galip gelecek olanlar, Allah'ın taraftarlarıdır."** (Maide Suresi, 56) ayetiyle vadedildiği gibi, samimi insanların mutlaka üstün geleceğini unutmuşlardır. Allah yolunda hizmet etmeleri ya da fedakarlık göstermeleri gerektiğinde kaçmaya çalışmalarının en önemli sebeplerinden biri de yaşadıkları bu gaflet hali ve kalplerindeki kuşkudur.

Bu durumun ikinci bir nedeni ise, vicdanlarını örten bu insanların, **"Gerçek şu ki bunlar, çarçabuk geçmekte olan (dünyay)ı seviyorlar. Önlerinde bulunan ağır bir günü bırakıyorlar."** (İnsan Suresi, 27) ayetiyle bildirildiği gibi, **"dünya hayatını ahirete tercih etmeleri"**dir. Oysa dünya hayatının menfaatleri ne kadar yakın ve kolay görünse de, Kuran ayetlerini bilen bir insan asıl kalıcı ve sürekli olanın ahiret nimetleri olduğunu bilir. Ancak imanları zayıf olan bu kimseler dünya hayatına daha çok önem vermektedirler. Kalplerinden dünya süslerine karşı duydukları tutku ve hırsı atamadıkları için, bunlardan feragat etmeyi de kabul edemezler. Din ahlakına ve Müslümanlara karşı bir yakınlık duymaktadırlar; ama dünya hayatı, yakınları, meşgul oldukları işler, yaptıkları ticaret, sahip oldukları mal mülk, insanlar arasında elde ettikleri itibar, onlar için Allah'ın rızasından daha önemlidir. Dilleriyle belki bunu açık açık söylemezler, ama yaşam tarzları, dünyadan yana gösterdikleri çaba bu gerçeği açıkça ortaya

koyar. Kuran'da, gerçekte fasık olan bu kimselerin durumuna şöyle dikkat çekilmektedir:

De ki: "Eğer babalarınız, çocuklarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, az kar getireceğinden korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden evler, sizlere Allah'tan, O'nun Resûlü'nden ve O'nun yolunda mücadele etmekten daha sevimli ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyedurun. Allah, fasıklar topluluğuna hidayet vermez. (Tevbe Suresi, 24)

Bedevilerden geride bırakılanlar, sana diyecekler ki: "Bizi mallarımız ve ailelerimiz meşgul etti. Bundan dolayı bizim için mağfiret dile." Onlar, kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söylüyorlar. De ki: "Şimdi Allah, size bir zarar isteyecek ya da bir yarar dileyecek olsa, sizin için Allah'a karşı kim herhangi bir şeyle güç yetirebilir? Hayır, Allah yaptıklarınızı haber alandır." (Fetih Suresi, 11)

Bu samimiyetsiz ahlakı yaşayan insanların fedakarlık söz konusu olduğunda gerisin geriye kaçmalarının bir diğer nedeni ise **"kendi menfaatlerini Allah'ın rızasından daha üstün tutmaları'**dır. Temelde samimiyetsiz bir iman anlayışı içerisinde olmalarından dolayı, – kendi menfaatlerine dokunmadığı sürece- dünya üzerinde olup biten hiçbir konu onları gerçek anlamda ilgilendirmez. Böyle bir konunun muhatabı olduklarında nezaketen ilgileniyormuş gibi, kalıplaşmış birkaç söz eder, ancak fiili olarak hiçbir şekilde harekete geçmeyi düşünmezler.

Kuran'da, Peygamberimiz (sav) döneminde de aynı ahlak anlayışıyla hareket eden insanların, ellerinde güç ve servet gibi imkanlar olduğu halde, yalnızca kendi rahatlarını düşünmelerinden dolayı Resulullah'tan geride kalanlarla birlikte kalmayı talep ettikleri bildirilmektedir:

"Allah'a iman edin, O'nun elçisi ile cehd etmeye (çaba harcamaya) çıkın" diye bir sûre indirildiği zaman onlardan servet sahibi olanlar, senden izin isteyip: "Bizi bırakıver, oturanlarla birlikte olalım" dediler. (Savaştan) Geri kalanlarla birlikte olmayı seçtiler. Onların kalpleri mühürlenmiştir. Bundan dolayı kavrayıp-anlamazlar. (Tevbe Suresi, 86-87)

Bedevilerden özür belirtenler, kendilerine izin verilmesi için geldiler. Allah'a ve elçisine yalan söyleyenler de oturup kaldı.

Onlardan inkar edenlere pek acı bir azap isabet edecektir. (Tevbe Suresi, 90)

Kuşkusuz bu durum, iman ettiklerini ve Allah'ın rızasını kazanmak için yaşadıklarını söyleyen bu insanların gerçekte ahiretten çok dünyaya önem verdiklerini açıkça ortaya koymaktadır. Söz konusu kimselerin fedakarlıktan kaçmalarının bir diğer nedeni ise **"korkak olmaları"**dır. Allah'ın tüm insanların hakimi olduğunu, dilediği an dilediği şeyi yaratmaya kadir olduğunu unuturlar. Çevrelerindeki insanların Allah'tan bağımsız müstakil birer güce sahip olduklarını sanarak insanlardan çok fazla çekinirler. Onların ne diyecekleri, haklarında ne düşünecekleri son derece önemlidir. Aynı şekilde insanlara gelecek zararı önleyebilecek ve onlara hayır ulaştırabilecek tek gücün Allah olduğundan da gafildirler. Bu nedenle güç sahibi sandıkları insanların kendilerine zarar verebileceklerini, ama eğer onların gönüllerini hoş tutarlarsa kendilerine fayda sağlayabileceklerini düşünerek onları memnun etmeye çalışırlar. Oysa bu büyük bir yanılgıdır. Tüm insanları yaratan Allah'tır ve an an onların her tavrını Allah belirlemektedir. Allah'ın izni olmaksızın hiç kimsenin bir başkasına zarar vermesi ya da menfaat sağlaması söz konusu değildir. Kuran'da bu kimselerin ahlakı şöyle bir örnekle bildirilmiştir:

Onlar, iyice korunmuş şehirlerde veya duvar arkasında olmaksızın sizinle toplu bir halde savaşmazlar. Kendi aralarındaki çarpışmaları ise pek şiddetlidir. Sen onları birlik sanırsın, oysa kalpleri paramparçadır. Bu, şüphesiz onların akletmeyen bir kavim olmaları dolayısıyla böyledir. (Haşr Suresi, 14)

Allah bu kişilerin, içlerindeki korku nedeniyle, ancak dünya menfaatlerini garanti altına aldıkları, insanlardan zarar görmeyeceklerine emin oldukları takdirde fedakarlığa ve müminlere destek olmaya yanaşacaklarını bildirmiştir. Allah, zarar görmekten çekindikleri için Kuran ahlakını yaşamaktan kaçan bu insanlara "kaçışın bir fayda sağlamayacağını" ve "pek az bir zaman dışında dünyadan metalanıp yararlanmalarının mümkün olmadığını" ayetlerde şöyle bildirmektedir:

De ki: "Eğer ölümden veya öldürülmekten kaçıyorsanız, kaçış size kesin olarak bir yarar sağlamaz; böyle olsa bile, pek az (bir zaman) dışında metalanıp-yararlandırılmazsınız."
De ki: "Size bir kötülük isteyecek olsa sizi Allah'tan koruyacak, veya size bir rahmet isteyecek olsa (buna engel olacak) kimdir?"

<u>Onlar, kendileri için Allah'ın dışında ne bir veli, ne bir yardımcı bulamazlar</u>.

Gerçekten Allah, içinizden alıkoyanları ve kardeşlerine: "Bize gelin" diyenleri bilir. <u>Bunlar, pek azı dışında zorlu-savaşlara gelmezler.</u>

(Geldiklerinde de) <u>Size karşı 'cimri ve bencildirler.' Şayet korku gelecek olsa, ölümden dolayı üstüne baygınlık çökmüş kimseler gibi gözleri dönerek sana bakmakta olduklarını görürsün</u>. Korku gidince, hayra karşı oldukça düşkünlük göstererek sizi keskin dilleriyle (eleştirip inciterek) karşılarlar. İşte onlar iman etmemişlerdir; böylece Allah onların yaptıklarını boşa çıkarmıştır. Bu Allah'a göre pek kolaydır. (Ahzab Suresi, 16-19)

Allah bu kimselerin müminlere karşı "cimri ve bencil" bir ahlak içerisinde olduklarını, zorluğa gelemediklerini ve korkuyla karşılaştıklarında adeta "ölüm baygınlığı geçiriyormuşçasına" baktıklarını bildirmiştir. Ayrıca Allah bu kimselerin gerçekte iman etmemiş olduklarını haber vermiştir.

Allah'ın sonsuz gücünden gafil olan bu insanlar kimi zaman ellerinde çevrelerinde olup biten konulara çözüm getirebilecek, en azından bu amaca destek olabilecek pek çok imkan olduğu halde, insanlardan çekindikleri için bu cesareti ve fedakarlığı gösteremezler. Örneğin pek çok ülkede halkın vicdani eğitimle bilinçlendirilmesi, birlik, beraberlik ve dayanışmaya, fedakarlığa teşvik edilmesi, yaşanan sorunların çözümlenmesine faydalı olabilecek bir yoldur. Aynı şekilde insanların adaletsiz uygulamalarının, zulümden çekinmemelerinin, kargaşa ve terör ortamları oluşturmalarının temelinde de Allah korkusundan habersiz yaşamaları yer almaktadır. Bu insanlara Allah'ın varlığının delillerinin, iman hakikatlerinin, ahiret inancının, hesap gününün anlatılması, pek çok kişinin vicdanlı davranmasını ve böylece toplumda huzur ve barışın yaşanmasını sağlayacaktır. Kuşkusuz tüm bunların geniş kitlelere anlatılmasında televizyon, radyo ve basın gibi iletişim araçlarının rolü son derece büyüktür.

Vicdanın gereği, bu tür imkanlara sahip olan kimselerin yalnızca kendi ticari menfaatlerini düşünmek yerine, toplumun ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak hareket etmeleridir. Ancak halkın böyle zor şartlar altında olduğu kimi ülkelerde, insanlar bu ihtiyacın farkında oldukları halde, sahip oldukları imkanları bu amaçla kullanmaktan çekinirler. Allah'ın rızasındansa çevrelerindeki insanların gösterecekleri tepkileri daha fazla önemser, rahatlarının bozulmasından, imkanlarına bir zarar gelmesinden aşırı derecede korkarlar.

Sırf zorlukla karşılaşmamak için, pek çok hayra vesile olabilecekleri çok önemli imkanları gereği gibi kullanamazlar. İman etmeyenlerin kendilerini yargılamalarından çekinerek Allah'ın adını anıp yücelten, insanlara imanı sevdirecek, güzel ahlakı öğütleyecek faaliyetlerde bulunmaktan çekinirler. Bazen de vicdanlarının baskısı nedeniyle bu tür girişimlerde bulunur ancak bunu da yine tepki almamak için olabildiğince sınırlı tutarlar. Bu şekilde vicdanlarını rahatlatmaya çalışırlar ancak her insan ahirette yapabileceğinin en fazlasını yapıp yapmadığından sorumlu tutulacaktır. Unutulmamalıdır ki aksinde, bir parça dünyaya yönelip bir parça da Müslüman ahlakı göstermek kişinin ahiret kurtuluşu için yeterli olmayabilir. Allah Kuran'da bu durumu insanlara şöyle bildirmektedir:

Gerçek şu ki, münafıklar (sözde), Allah'ı aldatmaktadırlar. Oysa O, onları aldatandır. Namaza kalktıkları zaman, isteksizce kalkarlar. İnsanlara gösteriş yaparlar ve Allah'ı ancak çok az anarlar. <u>Arada bocalayıp dururlar. Ne onlarla, ne bunlarla.</u> Allah kimi saptırırsa, artık sen ona yol bulamazsın. (Nisa Suresi, 142-143)

Bu kimselerin hizmetten, fedakarlıktan ve sorumluluktan kaçınmalarının bir diğer sebebi ise dünya hayatına yönelik bir **"gelecek endişesi içerisinde yaşamaları"**dır. Kuran'da **"Şeytan, sizi fakirlikle korkutuyor ve size çirkin -hayasızlığı emrediyor. Allah ise, size Kendisi'nden bağışlama ve bol ihsan (fazl) vadediyor. Allah (rahmetiyle) geniş olandır, bilendir."** (Bakara Suresi, 268) ayetiyle belirtildiği gibi, bu kişiler fakirleşmekten, sahip oldukları imkanları kaybetmekten, kendi imkanlarından feragat ettikleri takdirde ileride bunun kendilerini sıkıntıya sokmasından endişe ederler. Bu nedenle özellikle maddi açıdan etkileneceklerini düşündükleri konularda fedakarlıkta bulunmaktan kaçınırlar.

Allah'ın **"Allah'a ve ahiret gününe inanarak Allah'ın kendilerine verdiği rızıktan infak etselerdi, aleyhlerine mi olurdu? Allah, onları iyi bilendir."** (Nisa Suresi, 39) ayetiyle hatırlattığı gibi, bunun dünyada ve ahirette kendileri için nasıl büyük bir kazanç vesilesi olacağının şuurunda değillerdir. Bunların hepsine kendi çabalarıyla sahip olduklarını sanır ve yine bunları kendi çabalarıyla koruyup artırabileceklerini düşünürler. Sahip oldukları herşeyi kendilerine verenin Allah olduğunu unuturlar. Oysa mülkün tek sahibi Allah'tır ve bunu dilediği an dilediğine verecek tek güçtür.

Görüldüğü gibi, konu her ne olursa olsun insanların Müslümanlara destek olmaktan, sorumluluk almaktan kaçınmalarının ve orta bir yol tutmalarının temel nedeni **"samimi iman etmemiş olmaları"**dır. Bu zayıf

iman şekli, söz konusu kişilerin hayatlarının her safhasında; dine hizmette, güzel ahlakta, Allah'ın rızasını aramakta çekimser bir tavrı göstermelerine neden olmaktadır. Ancak unutulmamalıdır ki Allah Kuran'da "Rabbimiz'e ibadet etmekte çekimser davranmanın acıklı bir azapla karşılık göreceğini" bildirmektedir:

Mesih ve yakınlaştırılmış (yüksek derece sahibi) melekler, Allah'a kul olmaktan kesinlikle çekimser kalmazlar. <u>Kim O'na ibadet etmeye 'karşı çekimser' davranırsa ve büyüklenme gösterirse (bilmeli ki,) onların tümünü huzurunda toplayacaktır</u>. (Nisa Suresi, 172)

Ama iman edenler ve salih amellerde bulunanlar, onlara ecirlerini eksiksiz ödeyecek ve onlara Kendi fazlından ekleyecektir de. <u>Çekimser davrananlar ve büyüklenenler, onları acıklı bir azapla azaplandıracaktır ve kendileri için Allah'tan başka bir (vekil) koruyucu dost ve yardımcı bulamayacaklardır</u>. (Nisa Suresi, 173)

Böyle bir durumda iman eden, Kuran ayetlerinden haberdar olan her insanın vicdanını gereği gibi kullanmak ve Kuran ahlakını gücünün yettiği en fazlasıyla yaşamak için bir kez daha niyet etmesi gerekmektedir. Bu ahlak gösterildiğinde Allah'ın yardımı ve desteği bu kişilerle birlikte olacak, Allah gösterdikleri her çabaya dünyada ve ahirette en güzel karşılığı verecektir.

Fedakarlıktan Kaçanlar, Sorumluluğu Üstlenen Kimselere Destek Olmaktan da Kaçınırlar

Önceki bölümlerde zorluklarla karşılaştıklarında yılgınlığa kapılan insanların, yeryüzünde hüküm süren zulmü durdurmak, yardıma muhtaç insanlara yardım ulaştırmak, insanları iyiliğe ve doğruya çağırmak için çaba harcamaktan vazgeçtiklerinden bahsettik. Ancak bu kişilerin yaşadıkları bu yılgınlık öyle şiddetlidir ki kendileri geride kaldıkları gibi, Allah'ın rızasına uygun olarak bu sorumluluğu yerine getirmeye çalışan insanlara da destek olmaktan kaçınırlar. Oysa Allah Kuran'da iyilik ve takva konusunda Müslümanların birbirlerine destek olmalarını bildirmiştir:

... <u>İyilik ve takva konusunda yardımlaşın</u>, günah ve haddi aşmada yardımlaşmayın ve Allah'tan korkup-sakının. Gerçekten Allah (ceza ile) sonuçlandırması pek şiddetli olandır. (Maide Suresi, 2)

Vicdan ve fazilet sahibi Müslümanlar, insanlara Kuran ahlakını anlatabilmek, yeryüzünde hüküm süren adaletsizliklere son verebilmek için mücadele verirken, kendi sorunlarıyla oyalanmaya dalan insanlar bu duruma seyirci kalırlar. Allah'ın rızasının, bu kimselere destek olup yardım etmekte olduğunu bilmektedirler. Ancak önceki bölümde sayılan, dünya sevgisi ya da insanların rızasını gözetme gibi sebeplerle kendileri yapmadıkları gibi, fedakarlığı üstlenen insanları desteklemeye de yanaşmazlar. Mümkün olduğunca, bir kenardan bile olsa, hiçbir konuya karışmamayı kendileri için bir kazanç olarak görürler.

Kimileri de Müslümanlara belli bir yere kadar destek olurlar. Ama sorumluluğu gerçek anlamda üstlenmediklerinden zaten hiçbir zaman için sıkıntı ve zorluklarla karşı karşıya gelmezler. Peygamberimiz (sav) döneminde bu davranışın pek çok örneğine rastlanmıştır. Münafık karakterli kimseler yapılacak fedakarlıklar menfaatlerini zorlamadığı takdirde, Müslümanlara destek olan bir görünüm sergilemeye çalışmışlardır. Bu durum maddi manevi çıkarlarıyla çatıştığında ise yılgınlık göstermişlerdir. Hatta kendi menfaatlerine zarar gelmese bile, yanlarındaki Müslümanların başlarına bir şey gelmesi de onların tedirgin olup geri dönmeleri için yeterli olmuştur. Onları içerisinde bulundukları zor durumdan kurtarmak, yardımcı olmak yerine bir anda sanki hiç tanımıyormuşçasına Müslümanları yüzüstü bırakmak istemişlerdir. En küçük bir riskte herşeyi bırakıp, her türlü sorumluluktan kaçınarak Müslümanları terk etmişlerdir. Müminlerin asıl yardımcısının, onları her türlü sıkıntıdan kurtarmaya kadir olan Rabbimiz olduğunu unutmuşlardır.

Münafık karakterli insanlar, Müslümanlara yönelik bir iftira atıldığında ya da en küçük bir ithamda bulunulduğunda da yine aynı güçsüz ve samimiyetsiz tavrı gösterirler. Halbuki, bunun Kuran'da bildirilen Allah'ın bir kanunu olduğunu, tüm peygamberlerin sözlü ya da fiili olarak bu tarz saldırılarla karşı karşıya kaldıklarını çok iyi bilmektedirler. Allah bu gerçeği bir ayette şöyle bildirmektedir:

Andolsun, mallarınızla ve canlarınızla imtihan edileceksiniz ve <u>sizden önce kendilerine kitap verilenlerden ve şirk koşmakta olanlardan elbette çok eziyet verici (sözler) işiteceksiniz</u>. Eğer sabreder ve sakınırsanız (bu) emirlere olan azimdendir. (Al-i İmran Suresi, 186)

Bu gerçeği bildikleri halde, inkar edenlerin sözlerine itibar ederek Müslümanları yüzüstü bırakmalarının Allah Katında kendilerine yükleyeceği sorumluluğu düşünmezler. Oysa Allah, böyle bir durum karşısında

Müslümanların birbirlerine karşı nasıl bir tavır içerisinde olmaları gerektiğini şöyle açıklamıştır:

Ey iman edenler, eğer bir fasık, size bir haber getirirse, onu 'etraflıca araştırın'. Yoksa cehalet sonucu, bir kavme kötülükte bulunursunuz da, sonra işlediklerinize pişman olursunuz. (Hucurat Suresi, 6)

Başka ayetlerde ise Allah, Müslümanlara yönelik bir iftira atıldığı zaman hayırlı bir zanda bulunulması gerektiğini şöyle bildirmektedir:

Onu işittiğiniz zaman, erkek müminler ile kadın müminlerin kendi nefisleri adına hayırlı bir zanda bulunup: "Bu, açıkça uydurulmuş iftira bir sözdür" demeleri gerekmez miydi? (Nur Suresi, 12)

O durumda siz onu (iftirayı) dillerinizle aktardınız ve hakkında bilginiz olmayan şeyi ağızlarınızla söylediniz ve bunu kolay sandınız; oysa o Allah Katında çok büyük (bir suç)tür. Onu işittiğiniz zaman: "Bu konuda söz söylemek bize yakışmaz. (Allah'ım) Sen Yücesin; bu, büyük bir iftiradır" demeniz gerekmez miydi? (Nur Suresi, 15-16)

Söz konusu kişiler Allah'ın Kuran'da belirttiği tüm bu ayetleri bilmekte ancak kendi refahlarının peşine düşmüş olmaları nedeniyle, Müslümanlara atılan iftiraları ya da onların karşılaştığı zorlukları, geride kalabilmek için bahane edinmektedirler. Kuran'da bu ahlakı benimseyen insanların, Müslümanların zorluk ve sıkıntıyla karşılaştıklarını gördüklerinde şöyle dedikleri bildirilmektedir:

Şüphesiz içinizden ağır davrananlar vardır. <u>Şayet, size bir musibet isabet edecek olsa: "Doğrusu Allah, bana nimet verdi, çünkü onlarla birlikte olmadım" der</u>. (Nisa Suresi, 72)

Sana iyilik dokunursa, bu onları fenalaştırır, <u>bir musibet isabet edince ise: "Biz önceden tedbirimizi almıştık" derler ve sevinç içinde dönüp giderler</u>. (Tevbe Suresi, 50)

Güzel ahlakı tebliğ edebilmek için, her türlü zorluğa rağmen çaba harcayan kimselerin herhangi bir baskıyla karşılaştıklarında "iyi ki onlarla birlikte değildim" demeleri ya da fikri mücadeleyi bırakmaları Kuran ahlakıyla bağdaşmayan tavırlardır. Zulmü, adaletsizliği, merhametsizliği,

kaos ve karmaşayı destekleyen cahiliye ahlakının kaldırılıp, yerine tüm dünyada barış, adalet ve huzuru getirecek olan Kuran ahlakının yerleştirilmesi için elbette ki bir çaba sarf etmek gerekir. Bu çaba, akıl kullanmayı, cesaret ve sabır göstermeyi, pek çok şeyden fedakarlıkta bulunmayı, zorluk ve sıkıntıyı göze almayı, hiçbir şekilde yılgınlığa kapılmadan gayret göstermeyi gerektirecektir. Elbette ki iman etmeyenler, **"... Onlar size kötülük ve zarar vermeye çalışıyor, size zorlu bir sıkıntı verecek şeyden hoşlanırlar. Buğz (ve düşmanlıkları) ağızlarından dışa vurmuştur, sinelerinin gizli tuttukları ise, daha büyüktür..."** (Al-i İmran Suresi, 118) ayetiyle bildirildiği gibi, Kuran ahlakının insanlar arasında yaygınlaşmasını engelleyebilmek için müminlere zorluk çıkaracak, onlara sıkıntı verecek ortamlar oluşturacaklardır. Ancak Müslüman, dünya hayatında bu tür zorluklarla mücadele etmesi gerekeceğinin farkındadır.

Allah Kuran'da dünya hayatının bir imtihan yeri olduğunu, yalnızca burada bu samimi çabayı harcayanların sonsuz hayatlarında rahatlık ve nimet içerisinde olabileceklerini haber vermiştir. İnkar edenlerin, ayette belirtildiği gibi Müslümanlara "kötülük, zarar ve zorlu bir sıkıntı" vermeye çalıştıkları bir durumda, samimi Müslümanların Kuran ahlakını yaşamada birbirlerine destek olmaları gerekir. Allah Kuran'da müminleri bu ahlakı yaşamakla yükümlü kılmış, böyle bir birliktelik içerisinde hareket edildiğinde, inkar edenlerin ağır baskılarını geri püskürteceğini, gösterdikleri sabır ve tevekküle karşılık onları başarılı kılacağını müjdelemiştir:

Artık sen Allah yolunda savaş, kendinden başkasıyla yükümlü tutulmayacaksın. Müminleri hazırlayıp-teşvik et. Umulur ki Allah, küfredenlerin ağır-baskılarını geri püskürtür. Allah, 'kahredici baskısıyla' daha zorlu, acı sonuçlandırmasıyla da daha zorludur. (Nisa Suresi, 84)

Ey Peygamber, müminleri savaşa karşı hazırlayıp-teşvik et. Eğer içinizde sabreden yirmi (kişi) bulunursa, iki yüz (kişiyi) mağlub edebilirler. Ve eğer içinizden yüz (sabırlı kişi) bulunursa, kâfirlerden binini yener. Çünkü onlar (gerçeği) kavramayan bir topluluktur. (Enfal Suresi, 65)

Fedakarlıktan Kaçınanlar Bunu Kendileri İçin Bir Kazanç Sanmamalıdırlar

Kuran'ın **"<u>Allah'ın elçisine muhalif olarak (savaştan) geri kalanlar oturup-kalmalarına sevindiler</u> ve Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad etmeyi çirkin görerek: "Bu sıcakta (savaşa) çıkmayın" dediler. De ki: "Cehennem ateşinin sıcaklığı daha şiddetlidir." Bir kavrayıp-anlasalardı."** (Tevbe Suresi, 81) ayetiyle Peygamberimiz (sav) döneminde yaşamış münafık karakterli kimselerin Allah yolunda fedakarlıktan, çaba harcamaktan kaçınmalarına sevindikleri bildirilmiştir.

Karşılığında hiçbir menfaat elde etmeden özveride bulunmalarını, kendileri için kayıp olarak gören insanlar, böyle bir yükümlülükten kurtulabildiklerinde de kendilerini kazançlı sanarak sevince kapılmışlardır. Sahip oldukları maddi manevi tüm nimetleri kendilerine Allah'ın verdiğini, bu nimetlerden fedakarlıkta bulunmasalar da Allah'ın dilediği an tümünü birden ellerinden alabileceğini düşünmemişlerdir. Oysa Allah Kuran'da, samimiyetsizce tuzak kuran kimselerin içerisinde bulundukları durumun, aslında bu kimseler için bir kazanç olmadığını **"... Onlar bu tuzağı tasarlıyorlarken, Allah da bir düzen (bir karşılık) kuruyordu. Allah, düzen kurucuların (tuzaklarına karşılık verenlerin) hayırlısıdır."** (Enfal Suresi, 30) ayetiyle bildirmiştir.

Kuşkusuz, Peygamberimiz (sav)'in dönemindeki insanların göstermiş olduğu bu ahlak, Kuran'ı kendilerine rehber edinen tüm insanlar için önemli bir ibret vesilesidir. İman eden, Kuran ahlakını yaşayan bir insan, her ne sebeple olursa olsun fedakarlıktan kaçınmanın kişiye bir kazanç sağlamayacağını unutmamalıdır. Kuran'da **"... kaçış size kesin olarak bir yarar sağlamaz; böyle olsa bile, pek az (bir zaman) dışında metalanıp-yararlandırılmazsınız."** (Ahzab Suresi, 16) ayetiyle bildirildiği gibi, fedakarlıktan, malını canını Allah'ın rızasını kazanmak için kullanmaktan kaçınan bir kimsenin dünya hayatından elde edeceği menfaatler de son derece kısıtlı ve kısa süreli olacaktır.

Ayrıca insan fedakarlıktan kaçınarak kendisine sakladığı tüm bu dünya süsünü kullanmaya fırsat dahi bulamadan ölümle karşılaşabilir. İnsan kimi zaman doğal bir afetle, kimi zaman hastalık, kaza ya da herhangi bir sebeple sahip olduğu herşeyi terk etmek durumunda da kalabilir. Böyle bir durumda, kişinin gösterdiği ahlakın ahiretteki karşılığının nasıl olacağını da unutmaması gerekmektedir. Dünya hayatında, Allah'ın hoşnutluğu dışında kişinin kendisine sakladığı herşey, onun için bir yürek acısı ve azaba dönüşebilir. Allah kıyamet günü bu kimselerin özür beyan etmelerine izin verilmeyeceğini bildirmiştir:

Bu, onların konuşamayacakları bir gündür. Ve onlara özür beyan etmeleri için izin verilmez. (Mürselat Suresi, 35-36)

Bu önemli gerçeğin henüz vakit varken anlaşılması son derece önemlidir. Her insan ölümle karşılaşmadan önce Allah'ın rızasına uygun bir ahlak gösterebilmek için elinden gelen tüm çabayı göstermelidir. Çünkü bu ahlakı yaşamayı ertelemek ya da önemli görmemek sonsuza kadar sürecek büyük bir pişmanlığa dönüşebilir. Allah, sahip olduklarını Kendi rızasını kazanabilmek için hayırlı işlerde kullanmış olanları ise dünyada da ahirette de rahmetiyle destekleyeceğini, mükafatlandıracağını bildirmiştir. Kuran'da şöyle buyrulur:

... Hayır olarak her ne infak ederseniz, kendiniz içindir. Zaten siz, ancak Allah'ın hoşnutluğunu istemekten başka (bir amaçla) infak etmezsiniz. Hayırdan her ne infak ederseniz -haksızlığa (zulme) uğratılmaksızın- size eksiksizce ödenecektir. (Bakara Suresi, 272)

MÜSLÜMANLAR ZORLUKLARI TESANÜD VE FEDAKARLIKLA YENERLER

Öncelikle hatırlatmak gerekir ki, zorluk zamanları, Allah'ın iman edenler için yarattığı çok kıymetli anlardır. İnsanlar genellikle nadir olarak bu tür durumlarla karşılaşırlar. Ve bunlar bir insanın, Allah'a olan sadakatinin, sevgisinin ve teslimiyetinin gücünü gösterebileceği, aynı zamanda da ahiret hayatı için çok fazla ecir kazanabileceği zamanlardır. İman eden bir kimse belki zorluk ve sıkıntıyla karşılaşmak için özel bir çaba harcamaz, ama karşılaştığı zaman da bunları Allah'ın kendisi için yaratmış olduğu çok büyük nimet ve fırsatlar olarak algılar.

Tarih boyunca gönderilmiş olan peygamberler yurtlarından sürülme, baskı altına alınma, tehdit edilme ve hatta öldürülmeye kadar varan zorluklar yaşamış, ama tüm bunları imani bir şevk ve coşkuyla karşılamışlardır. Hz. Yusuf iftiraya uğrayarak yıllar yılı zindanda kalmış, Hz. İbrahim kavminin ileri gelenleri tarafından ateşe atılarak öldürülmeye çalışılmış, Hz. Musa Firavun'un tehdit ve baskılarıyla karşılaşmış, Hz. Lut yaşadığı toplumdan sürülmeye çalışılmıştır. Ancak bu mübarek insanların her biri de bu olaylar karşısında Rabbimiz'e karşı büyük bir sadakat, teslimiyet ve güven ile hareket etmişlerdir.

Bediüzzaman Said Nursi gibi İslam büyükleri de hayatları boyunca pek çok zorlukla karşılaşmış, ancak tüm bunları çok kıymetli anlar olarak değerlendirmişlerdir. İlerleyen bölümlerde gösterdiği üstün ahlaka daha detaylı olarak değineceğimiz Bediüzzaman Said Nursi, ömrünün önemli bir bölümünü hapislerde, sürgünde, eziyet ve baskı altında geçirmiştir. İlerleyen yaşına, hastalıklarına, yokluk ve sıkıntı içerisinde olmasına rağmen daima Allah'a teslimiyetli, tevekküllü olmuştur. Bu zorlukları birer güzellik ve nimet olarak nitelendirmiş, en zor anlarında bile İslam dininin, Müslümanların menfaatlerini düşünmüş, fedakarlıkta çok güçlü bir kararlılık göstermiş, bu üstün ahlakıyla talebelerine de örnek olmuştur. Üstad'ın ve talebelerinin samimi çabaları, Allah'ın izniyle Kuran ahlakının çok geniş kitlelere duyurulabilmesini sağlayan önemli bir tebliğ vesilesi olmuştur.

Günümüzde de tüm Müslümanlar, Kuran ahlakının yaşanmasında ve insanlara anlatılmasında aynı şevk ve kararlılıkla hareket etmelidirler. Karşılarına çıkan zorluklardan hiçbir şekilde yılgınlığa ve ümitsizliğe kapılmadan, Kuran'da bildirilen birlik ve fedakarlık ruhuyla bu kıymetli anların ecrini kazanmaya talip olmalıdırlar. Dünya hayatının meşguliyetleri, kişisel menfaatleri hiçbir zaman için bu ahlakın yaşanmasına bir engel olmamalıdır. Unutulmamalıdır ki, böyle bir durumda insanın tüm yaptıkları ahiret hayatında mutlaka karşısına çıkacaktır. İyiliklerinden de kötülüklerinden de hesaba çekilecektir.

Allah Kuran'da sonucun mutlaka inananların lehine olacağını, Kuran ahlakını tüm insanlar arasında hakim kılacağını bildirmiştir. Allah mutlak olarak galip gelendir, tüm eksikliklerden münezzehtir, hiçbir şeye ihtiyacı olmayandır. İnsan ise ihtiyaç içinde olandır, Allah'ın rızasını, hoşnutluğunu kazanmaya muhtaçtır. Allah dilerse yalnızca "Ol" demesiyle dilediğini yapandır. Bu nedenle insanların gösterecekleri çaba yalnızca kendi kurtuluşları için olacaktır. Ayrıca insanın şu gerçeği de unutmaması gerekir; kendisi fedakarlıktan kaçınacak olursa, halis Müslümanlar zaten tüm sorumluluğu üstlenecek ve gereken her konuda en samimi çabayı harcayacaklardır.

Allah'ın takdir ettiği sonuç gerçekleşecektir. Buna vesile olanlar Allah'ın izniyle Allah Katında, gösterdikleri bu çabanın ecrini ve ahiretteki karşılığını alacaklardır. Kayıp içerisinde olan yalnızca fedakarlıktan kaçınan kişinin kendisi olacaktır. Allah'ın kendisi için yaratmış olduğu fırsatları ve ecir imkanlarını kaçırmış ve önüne çıkan çok değerli vakitleri gereği gibi değerlendirememiş olacaktır.

Unutulmamalıdır ki Allah bu üstün ahlakı yaşamayı talep eden samimi ihlas sahiplerine yardımını uluştıracak ve onları üstün kılacaktır. Kuran'da Allah'ın samimi kullarına olan bu vaadi şöyle bildirilmektedir:

Kim Allah'ı, Resûlü'nü ve iman edenleri dost (veli) edinirse, hiç şüphe yok, galip gelecek olanlar, Allah'ın taraftarlarıdır. (Maide Suresi, 56)

Allah, yazmıştır: "Andolsun, Ben galip geleceğim ve elçilerim de." Gerçekten Allah, en büyük kuvvet sahibidir, güçlü ve üstün olandır. (Mücadele Suresi, 21)

... 'Yardım ve zafer' (nusret) ancak üstün ve güçlü, hüküm ve hikmet sahibi olan Allah'ın Katındandır. (Ki bununla) İnkar edenlerin önde gelenlerinden bir kısmını kessin (helak etsin) ya da 'umutları suya düşmüşler olarak onları' tepesi aşağı getirsin de geri dönüp gitsinler.' (Al-i İmran Suresi, 126-127)

İlerleyen satırlarda tüm Müslümanlar için çok kıymetli birer örnek olan Peygamberimiz (sav)'in ve sahabelerin hayatlarına ve Bediüzzaman Said Nursi'nin fedakarlıklarla geçen yaşantısına değinerek, birlik, beraberlik ve fedakarlık anlayışıyla hareket edildiğinde zorlukların nasıl aşılabildiğine ve nasıl büyük başarılar elde edilebildiğine dikkat çekeceğiz.

Peygamberimiz Hz. Muhammmed (sav)'in Fedakar Ahlakı

Allah rızası için birlik içinde hareket etmek, müminlerin zorluklar karşısında başarı elde etmesinde önemli bir imani sırdır. Müslümanların tarih boyunca yaşadıkları olaylara baktığımızda da zorluk ve sıkıntıların hep bu şekilde aşılabildiğini görürüz. Başta Allah'ın tüm insanlara örnek kıldığı Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) ve sahabeler olmak üzere, Müslümanlar bu ahlakı en güzel şekilde yaşamış, gösterdikleri üstün tesanüd

ve fedakarlık örnekleriyle İslamiyet'in ve Kuran ahlakının tüm dünyaya yayılmasına vesile olmuşlardır.

Peygamber Efendimiz (sav), gönderildiği müşrik toplumu, o güne kadar yaşadıkları sapkın inançlarını terk etmeye ve yalnızca bir olan Allah'a kulluk etmeye çağırmıştır. Resul-ü Ekrem Efendimiz, bu tebliği sırasında çok büyük zorluklarla karşılaşmıştır. İslam ahlakının toplumda yaygınlaşmasının kendi menfaatlerini zedeleyeceğini düşünen müşrikler, Peygamberimiz (sav)'e ve inananlara karşı birlik olmuş, ellerindeki tüm imkanları kullanarak büyük bir mücadele yürütmüşlerdir. Atalarının şirk dinini değiştirmeyi kabul etmemiş, Peygamberimiz (sav)'e tuzaklar kurmaya yeltenmişlerdir. Resulullah'tan nefislerine uygun ayet getirmesini istemiş, O'nu öldürmeye, yaşadığı yerden sürmeye ya da tutuklamaya kalkışmışlardır. Allah'ın Resulü'nün tebliğinin insanlar üzerindeki etkisini önleyebilmek için, Peygamberimiz (sav)'e delilik, büyücülük, akıl yetersizliği, doğru sözlü olmamak, şairlik gibi asılsız iftiralarda bulunmuşlardır. Peygamberimiz (sav) inkarcıların sözlü ve fiili olarak yaptıkları tüm bu iftira ve saldırılara karşı çok üstün bir sabır ve tevekkül göstermiş, onlara hep Kuran ahlakıyla karşılık vermiştir. Allah'ın indirdiğini hiçbir değişikliğe uğratmadan, hiç kimsenin çıkarını hesap etmeden, sadece Allah'tan korkup sakınarak hareket etmiştir. Yapılan tüm tehditlere, baskılara ve çıkarılan zorluklara rağmen, dini tebliğ etmeye devam etmiştir. İnkarcılara karşı verdiği bu mücadelenin yanı sıra, beraberindeki Müslümanların her türlü sorumluluğunu da birinci dereceden kendisi üstlenmiştir. Onları bir yandan tehlikelerden korurken, bir yandan da din ahlakını tebliğ ederek çevresindeki tüm insanları eğitmiştir.

Kuşkusuz Resulullah'ın bu üstün ahlakı, tüm Müslümanlar için çok önemli bir örnektir. Peygamberimiz (sav)'in, en zor şartlarda iken bile öncelikle dinin menfaatlerini, Müslümanların rahatını, güvenliğini ve huzurunu ön planda tutması, O'nun sahip olduğu üstün fedakarlık anlayışını göstermektedir. Savaşların en kızıştığı, Allah'ın Müslümanları açlık, yokluk, hastalık gibi sıkıntılarla denediği bir ortamda Peygamberimiz (sav), Müslümanlara karşı çok büyük düşkünlük göstermiş, onları merhamet ve şefkatle koruyup kollamıştır.

Sahabeler de Hz. Muhammed (sav)'in bu üstün fedakarlık anlayışını kendilerine örnek alıp, maddi manevi her konuda üstün bir ahlak sergilemişlerdir. Bu fedakarlık ruhuna dayanan birlik ve beraberlikleri sonucunda büyük bir kuvvet elde etmiş, Allah'ın rahmetiyle inkar edenlere ve müşriklere karşı büyük zaferler kazanmışlardır. Peygamberimiz (sav) döneminde çok küçük bir topluluk olan Müslümanların sayısı giderek büyük bir yükselişle artmış, İslamiyet tüm Arap Yarımadasına yayılmıştır.

Peygamber Efendimiz (sav) herşeyden önce nefsinden yana büyük fedakarlıklarda bulunmuş, iman edenlerin dünya ve ahiret menfaatleri için kendi nefsinden feragat etmiştir. Kuşkusuz İslam ahlakını yeni öğrenmekte olan kimselerin eğitimi, çoğu zaman büyük özveriler gerektirmiştir. Kuran'ın çeşitli ayetlerinde gerek Bedevi olarak adlandırılan göçebe kimselerin gerekse de kalpleri imana henüz yeni ısınmakta olan kişilerin cahilce tavırlarından bahsedilmektedir. Kuran'da yer alan bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Bedeviler, dedi ki: "İman ettik." De ki: "Siz iman etmediniz; ancak "İslam (Müslüman veya teslim) olduk deyin. İman henüz kalplerinize girmiş değildir. Eğer Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederseniz, O, sizin amellerinizden hiçbir şeyi eksiltmez. Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir." (Hucurat Suresi, 14)

Bedeviler inkar ve nifak bakımından daha şiddetlidir. Allah'ın elçisine indirdiği sınırları bilmemeye de onlar daha 'yatkın ve elverişlidir.' Allah bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 97)

Çevrenizdeki bedevilerden münafık olanlar vardır ve Medine halkından da nifakı alışkanlığa çevirmiş olanlar vardır. Sen onları bilmezsin, Biz onları biliriz. Biz onları iki kere azaplandıracağız, sonra onlar büyük bir azaba döndürülecekler. (Tevbe Suresi, 101)

Peygamber Efendimiz (sav) çevresindeki insanların cahilce tavırlarına daima en güzel şekilde, Kuran ahlakıyla karşılık vermiştir. Kuran'da Resulullah'ın bu üstün ahlakı şöyle bildirilmektedir:

Ve şüphesiz sen, pek büyük bir ahlak üzerindesin. (Kalem Suresi, 4)

Andolsun, sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Resûlü'nde güzel bir örnek vardır. (Ahzab Suresi, 21)

Bir insanın çevresindeki kimselerin kimi zaman cahillikten, kimi zaman ise art niyet, kötü ahlak ya da zalimlikleri nedeniyle sergiledikleri bozuk tavırlara karşı sabır gösterebilmesi, tüm bunlara en güzel ahlak ile karşılık verebilmesi büyük bir fedakarlık örneğidir. Özellikle de kişinin haklı olduğu,

hakkının yendiği, haksızlığa uğradığı durumlarda bu hakkından vazgeçebilmesi büyük bir üstünlüktür. Kimi zaman cahillik içerisinde olan kimseler, bu üstün ahlakı takdir edemeyebilir ya da farkına bile varamayabilirler. Ancak bu ahlakı yalnızca Allah'ın rızasını kazanabilmek için yaşayan derin iman sahipleri, affetmenin, sabır göstermenin, alttan almanın nefse en zor geldiği durumlarda bile nefislerinden feragat ederler. Resul-ü Ekrem Efendimiz de çevresindeki insanların kötü niyetli tavırlarına karşı, Allah rızası için kendi nefsinden yana fedakarlık göstermiş, daima onları doğru olana teşvik edip ıslah etme yolunu tercih etmiştir. Allah, Peygamberimiz (sav)'in müminlere karşı olan bu düşkünlüğünü, fedakarlığını ve güzel ahlakını ayetlerde şöyle bildirmektedir:

Allah'tan bir rahmet dolayısıyla, onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın onlar çevrenden dağılır giderlerdi. Öyleyse onları bağışla, onlar için bağışlanma dile ve iş konusunda onlarla müşavere et. Eğer azmedersen artık Allah'a tevekkül et. Şüphesiz Allah, tevekkül edenleri sever. (Al-i İmran Suresi, 159)

Andolsun size, içinizden sıkıntıya düşmeniz O'nun gücüne giden, size pek düşkün, mü'minlere şefkatli ve esirgeyici olan bir elçi gelmiştir. (Tevbe Suresi, 128)

Sözleşmelerini bozmaları nedeniyle, onları lanetledik ve kalplerini kaskatı kıldık. Onlar, kelimeleri konuldukları yerlerden saptırırlar. (Sık sık) Kendilerine hatırlatılan şeyden (yararlanıp) pay almayı unuttular. İçlerinden birazı dışında, onlardan sürekli ihanet görür durursun. Yine de onları affet, aldırış etme. Şüphesiz Allah, iyilik yapanları sever. (Maide Suresi, 13)

Hz. Ayşe'den rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamberimiz (sav)'in bu güzel ahlakı *"...Resullullah başkalarını nefsine tercih ederdi."*[42] sözleriyle ifade edilmiştir. Hz. Hüseyin'den rivayet edilen bir hadis-i şerifte ise alemlere rahmet olarak gönderilen Resulullah Efendimiz (sav)'in fedakar ahlakı şöyle anlatılmaktadır:

Babama Resullullah'ın oturuşunu sordum, şöyle buyurdu: "Allah Resulü ancak zikir üzerine otururlardı. Belli yerleri kendisine tahsis etmediği gibi, böyle yapmaktan insanları da sakındırırdı. Bir meclise vardığında, nerede meclis bitmişse (boş yer var ise) o noktada oturur ve sahabilere de böyle davranmalarını emrederdi. Kendisiyle oturan herkese payını verirdi. Onunla oturan hiç kimse, Resullullah'ın katında kendisinden daha üstünü olduğu

kanaatine varmazdı. Kim Resullullah ile oturursa veya bir ihtiyacını Hz. Peygamber'den almak için kendisine giderse, Hz. Peygamber (sav) ona karşı sabreder, o Peygamberi bırakıp gidici olurdu. Kim Hz. Peygamber (sav)'den bir ihtiyacını isterse ya o ihtiyacı yerine getirir veya tatlı söz söyleyerek onu geri gönderirdi. Onun güler yüzü, güzel ahlakı, o insanları zengin kılmıştı.[43]

Bir başka hadis-i şerifte Rabbimiz'in yüksek ahlak bağışlamış olduğu Hz. Muhammed (sav)'in bu üstün tavrı şöyle anlatılmaktadır:

Yezid et-Teymi şöyle anlatıyor: Huzeyfe'nin yanındaydım. Bir kişi Huzeyfe'ye, "Eğer ben Peygamber zamanına yetişseydim onunla beraber savaşır ve büyük bir metanet gösterirdim" dedi. Huzeyfe ona "Sen mi öyle yapacaktın? Allah'a yemin ederim ki, Ahzab günü Hz. Peygamber'le beraberdim. Şiddetli rüzgar ve korkunç bir soğuk vardı. Hz. Peygamber "Bir kişi yok mudur ki, müşriklerden bir haber getirsin de kıyamet günü benimle beraber bulunsun." Sonra Hz. Peygamber haber getirmem için beni gönderdi. Gidip Kureyş'in durumunu öğrendikten sonra Resullullah'a vardım. Düşmanın yanından döndükten sonra yine eskisi gibi titriyordum. Resullullah'a haberi verdim. Resullullah abasını bana giydirdi. Aba sırtındaydı ve onunla namaz kılıyordu. Ve sabaha kadar Hz. Peygamber'in abası altında uyudum.[44]

Gösterdiği bu eşsiz ahlakın yanı sıra Resul-ü Ekrem Efendimiz, Kuran'ın **"De ki: "Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, dirimim ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah'ındır."** (Enam Suresi, 162) ayetinde bildirildiği şekilde, tüm hayatını, malını, canını Allah'a adamıştı. İslam ahlakının tüm insanlar arasında yaygınlaşması, huzur, barış ve sevgi ahlakının hakim olması için maddi ve manevi tüm imkanlarını ortaya koymuştu. Bu uğurda her türlü zorluğa büyük bir şevk ve teslimiyetle talip olmuştu.

İslami kaynaklara göre, Resul-ü Ekrem Efendimiz (sav) üç sene kadar tebliğ faaliyetlerini gizliden gizliye sürdürmüş, tebliğinde son derece ihtiyatlı davranmıştır. Bu dönemde pek çok kişi Müslümanlığı kabul etmiş ve İslamiyet giderek güç kazanmıştır. Üç senenin sonunda ise Allah'ın emri üzerine Peygamber Efendimiz (sav) peygamberliğini ve İslamiyet'i, Kureyşli kabilelerin her birine ayrı ayrı açıkça ilan etmiştir. Kureyşli müşrikler eziyet ve düşmanlığa yeltenerek Peygamberimiz (sav)'in davetine karşı çıkmışlardır. Ona karşı amansız bir mücadeleye girmiş, ellerindeki bütün imkanları kullanarak bu mübarek insanı etkisiz hale getirmeye çalışmışlardır. Bunun için ise mümkün olan her türlü eziyet ve hatta suikast yöntemlerine başvurmuşlardır. Başta Ebu Leheb ve karısı Ümmü Cemil, Ebu Cehil olmak üzere, Kureyş kabilelerinin önde gelenleri Resulullah'ı durdurabilmek için büyük mücadeleler vermişlerdir.

Ancak İslamiyet'in yayılmasını önleyebilmek için başlattıkları tüm girişimler sonuçsuz kalmıştır. Bu durum Mekkeli müşrikleri ve kavmin önde gelenlerini oldukça rahatsız etmiştir. Aleyhteki tüm çabalarına rağmen Müslümanların sayısı gün geçtikçe artmış ve İslamiyet, Mekke dışındaki kabileler tarafından da kabul görmeye başlamıştır. Hz. Ömer, Hz. Hamza gibi önde gelen kimselerin de Müslümanların safına katılması ve bu yolla İslam'ın giderek güçlenmesi bu kimseleri oldukça tedirgin etmiştir. Yaptıkları işkencelerle, şiddet gösterileriyle kimseyi dininden çeviremediklerini, İslamiyet'in yayılmasını engelleyemediklerini görmüşlerdir. Bu durumda yeni bir yöntem arayışına gitmiş ve Müslümanları baskı ve boykot yöntemleriyle durdurmaya çalışmışlardır. İttifakla aldıkları boykot kararlarına göre Müslümanlarla ve onları koruyan kabilelerle ticari hiçbir münasebette bulunulmamasına karar vermişlerdir. Bu karara göre onlara hiçbir şey satılmayacak ve onların mallarından hiçbir şey alınmayacaktı.

Kabe duvarına yazılı olarak astıkları bu kararlar kısa sürede tüm Mekkeliler tarafından uygulamaya geçirilmiştir. Bu katı boykot nedeniyle Müslümanlar topluca bir yere taşınarak birarada yaşamaya başlamışlardır. Müşrikler, boykota uğrayanların toplandıkları mahalleye neredeyse hiçbir gıda malzemesi sokmuyorlardı. Sadece Hac mevsiminde dışarı çıkıp alışverişte bulunmalarına izin veriyorlardı. Ancak bu durumda da köşe başlarında durarak onlara bir şey aldırmamak için ellerinden gelen her türlü engellemeyi yapıyorlardı. Kimi zaman Müslümanlara mal satmamaları için satıcıları tehdit ediyor, kimi zaman ise satıcıların tüm mallarını satın alarak Müslümanların alabilecekleri bir şey bırakmıyorlardı. Mekke'ye yiyecek getiren kervanları şehrin dışında karşılayıp çeşitli vaatlerle onları Müslümanlar aleyhinde kışkırtıyorlardı.

Bu dönemde boykota uğrayan Müslümanlar, dışarıdan fazla bir şey alamadıklarından kısa sürede şiddetli bir açlık ve kıtlıkla karşı karşıya kaldılar. Bu dönemde Resul-ü Ekrem Efendimiz (sav), amcası Ebu Talip ve Hz. Hatice boykota uğrayanların ihtiyaçlarını giderebilmek için tüm mal varlıklarını harcadılar. Tam üç sene süren bu boykot ile oluşturdukları sıkıntı, açlık ve kıtlık ortamına rağmen, inkar edenler yine de İslamiyet'in yayılmasını önleyemediler. Resul-ü Ekrem Efendimiz bu ağır şartlar altında, büyük fedakarlıklarla tebliğ görevini en güzel şekilde yerine getirmişti.

Üç senenin sonunda Kureyşli ileri gelenler boykotu çeşitli sebeplerle sona erdirmek durumunda kaldılar. Ancak Müslümanlar aleyhinde çaba harcamaktan vazgeçmediler. Bu dönemde Mekke'nin sözü dinlenen isimlerinden biri olan ve Müslümanlığı kabul etmemesine rağmen, Peygamberimiz (sav)'i ilk günden itibaren koruyup destekleyen amcası Ebu

Talip ve Peygamberimiz (sav)'in hanımı Hz. Hatice'nin vefatı Kureyşlilerin cesaretlerinin daha da artıp harekete geçmelerine neden oldu. Ebu Talip'in konumu nedeniyle o zamana dek Peygamberimiz (sav)'e yönelik bir girişiminde bulunmaktan çekinen Kureyş'in önde gelenleri, bu durumun ortadan kalkmasını fırsat bildiler. Peygamber Efendimizin tebliğini durdurabilmek ve Müslümanların dinlerini yaşabilmelerini engelleyebilmek için her türlü zulüm, baskı, işkence, tehdit ve eziyet yöntemine başvurdular.

İslam'ın tebliğinin onuncu yılında Peygamber Efendimiz (sav), giderek artan bu sözlü ve fiziksel baskılar karşısında Mekke dışındaki bir topluma seslenmeye karar vermiştir. Hz. Zeyd bin Harise ile birlikte Arabistan'ın önemli bölgelerinden biri olan Taif'e giderek oradaki Sakif kabilesini İslamiyet'i kabul etmeye ve onları Kureyş müşriklerine karşı Müslümanları korumaya davet etmiştir. Taif'te kaldığı on gün boyunca kabilenin ileri gelenlerine İslam'ı anlatmıştır. Ancak Lat adlı büyük bir puta tapınan Taifliler arasında Peygamberimiz (sav)'in tebliğine uyan olmamıştır. Resulullah, kentin önde gelen isimleriyle tek tek konuşmuş, ama bu kimselerin cehalet, kibir ve düşmanlık içerisinde olduğunu görmüştür. Resulullah buradaki insanların Hz. Zeyd bin Harise ve kendisine karşı yönelttikleri sözlü ve fiili saldırılara karşı sabretmiştir.

Peygamberimiz (sav), her an ölüm, işkence, açlık ve sürgün gibi tehditler altında yaşayan Mekke'deki Müslümanları, bu zor şartlardan kurtarmak için her yolu denemiştir. O dönemin zor koşulları altında, rivayetlerde bildirildiği üzere, yürüyerek Taif'e gitmesi ve buradaki putperest insanlara doğru yolu gösterebilmek için elinden gelen herşeyi yapması Resulullah'ın üstün ahlakının tecellilerindendir. Nitekim burada da, rivayetlerde anlatıldığı üzere bu cahil insanların çeşitli eziyetleriyle karşı karşıya kalmıştır. Ancak Peygamber Efendimiz (sav) İslamiyet'in yayılması ve Müslümanların güvenliğe kavuşması için tüm bunları göze almış, fedakarlıkta tüm Müslümanlara örnek olmuştur.

Peygamberimiz Mekke'ye dönüşünde Kureyşlilerin Müslümanlara baskılarını şiddetlendirdiklerini görmüş ve İslamiyet'i diğer kabilelere tebliğe devam etmiştir. Hac mevsiminde Mekke çevresinde konaklayan ya da yılın belirli dönemlerinde kurulan panayırları gezmeye gelen Arap kabileleriyle görüşmüş, Kuran'ı anlatarak onları İslam'a davet etmiştir. Peygamberimiz (sav) bu dönemde de pek çok zorlukla karşılaşmış, ama Allah rızası için tüm bunlara güzel bir sabır ve tevekkülle karşılık vermiştir. Resulullah'ın İslam'a çağırdığı kabileler kimi zaman Peygamberimiz (sav)'e düşmanca tavırlarla karşılık vermişlerdir. Ancak Resulullah bu zor şartlar altında da tebliğine devam etmiştir. Resul-ü Ekrem Efendimiz (sav) tebliğini yaparken, Ebu Leheb gibi müşriklerin aleyhte yürüttükleri faaliyetlere de

karşı koymak durumunda kalmıştır. Aynı dönemde Ebu Leheb de Mekke çevresine gelen kabilelerle görüşüp, Peygamberimiz (sav) hakkında iftira dolu sözler söyleyerek onları etkilemeye, Resulullah'ın tebliğini dinlemelerine engel olmaya çalışmıştır.

Hz. Muhammed (sav)'in peygamberliğinin 11. senesinde Medine'den gelen altı kişilik bir kafile Peygamber Efendimizin tebliğinin vesilesiyle Müslüman olmuşlardır. Kabileleri tarafından sevilen ve söz sahibi olan bu kişiler Medine'ye döndüklerinde akrabalarını da İslam'a davet etmiş ve kısa sürede İslamiyet Medine'de geniş ölçüde yayılmıştır. Bu tarihten sonraki iki Hac mevsiminde tekrar kafileler halinde Mekke'ye Peygamberimiz (sav)'le görüşmeye gelen Medineliler, Allah'ın Resulüne bağlılık ve itaat sözü vermişlerdir. Medinelilerin Peygamberimiz (sav)'e biat ettiğini duyan Mekkeli müşrikler ise, Müslümanlara olan baskılarını daha da artırarak, Mekke'yi iman edenler için yaşanmaz hale getirmeye çalışmışlardır. Bu dönemde Allah'tan gelen vahiy üzerine Hz. Muhammed (sav) Mekkeli Müslümanlara Medine'ye hicret edeceklerini bildirmiştir. Mekkeli müşrikler, Müslümanların Medine'deki müminlerle birleşerek büyük bir güç elde edecekleri endişesiyle, Müslümanların hicret etmelerine de engel olmaya çalışmışlardır. Kimilerini tutuklayıp işkence etmiş, kimilerinin de "yollarını keserek" onlara zorluk çıkarmak istemişlerdir.

Peygamberimiz (sav) Allah'ın emri gelene kadar Hz. Ebubekir ve Hz. Ali ile birlikte Mekke'de bir süre daha kalmıştır. Hz. Muhammed (sav)'in Allah'ın İlahi koruması altında olduğundan gafil olan Ebu Cehil, Ebu Leheb ve inkar edenlerin diğer önde gelenleri, pek çok defa deneyip başarısız olduklarını gördükleri halde, Peygamberimiz (sav)'e karşı fiili bir saldırı daha düzenlemeye karar vermişlerdir. Bu amaçla Kureyş'in her kabilesinden güçlü birer kişi seçilmiş ve bu kişilerin Hz. Muhammed (sav)'e karşı hep birlikte bir tuzak hazırlamalarına karar verilmiştir. Böylece her kabilenin olaya dahil olacağını ve bu yüzden Peygamberimiz (sav)'in kabilesinin bu duruma karşılık veremeyeceğini düşünmüşlerdir. Allah Kuran'da Peygamber Efendimize hazırlanan bu tuzağı şöyle bildirmektedir:

Hani o inkar edenler, seni tutuklamak ya da öldürmek veya sürgün etmek amacıyla, tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı tasarlıyorlarken, Allah da bir düzen (bir karşılık) kuruyordu. Allah, düzen kurucuların (tuzaklarına karşılık verenlerin) hayırlısıdır. (Enfal Suresi, 30)

Ancak Resulullah, ayetten de anlaşıldığı üzere, puta tapan müşriklerin tüm girişimlerinden olduğu gibi, Allah'ın yardımıyla bu tuzaktan da

korunmuştur. Bu olayın ardından Hz. Ebubekir ile birlikte Medine'ye doğru yola çıkan Peygamberimiz (sav)'e yeni bir tuzak daha kurulmuş, Mekke'nin önde gelenleri Resulullah'ın arkasından O'nu bulabilmek için silahlı kişiler göndermişlerdir. Ancak Allah'ın İlahi korumasıyla Peygamber Efendimiz (sav)'e kurulan bu tuzak da boşa çıkmıştır. Allah Kuran'da Hz. Muhammed (sav)'in içerisinde bulunduğu bu durumu şöyle bildirmiştir:

Siz O'na (peygambere) yardım etmezseniz, Allah O'na yardım etmiştir. Hani kafirler ikiden biri olarak O'nu (Mekke'den) çıkarmışlardı; ikisi mağarada olduklarında arkadaşına şöyle diyordu: "Hüzne kapılma, elbette Allah bizimle beraberdir." Böylece Allah O'na 'huzur ve güvenlik duygusunu' indirmişti, O'nu sizin görmediğiniz ordularla desteklemiş, inkar edenlerin de kelimesini (inkar çağrılarını) alçaltmıştı. Oysa Allah'ın kelimesi, Yüce olandır. Allah üstün ve güçlüdür, hüküm ve hikmet sahibidir. (Tevbe Suresi, 40)

Peygamber Efendimiz (sav)'i durdurmak için kurulan tuzaklar elbette ki bu kadarla sınırlı kalmamıştır. Ebu Leheb, Ümmü Cemil ve Ebu Cehil gibi müşriklerin önde gelenleri hemen her fırsatta Resul-ü Ekrem Efendimiz (sav)'e zorluk çıkarmaya, ona eziyet vermeye çalışmış ve pek çok kere öldürme girişiminde bulunmuşlardır. Allah'ın Resulü'ne ve hak dine karşı çirkin cesaret gösteren bu kimseler hakkında Allah ayetlerde şöyle bildirmiştir:

Ebu Leheb'in iki eli kurusun; kurudu ya. Malı ve kazandıkları kendisine bir yarar sağlamadı. Alevi olan bir ateşe girecektir. Eşi de; odun hamalı (ve) Boynuna bükülmüş bir ip (bağlanmış) olarak. (Mesed Suresi, 1-5)

Peygamber Efendimiz (sav), bir yandan putperest kavminin bu tavırlarına karşı mücadele ederken bir yandan da güzel ahlakıyla, fedakarlığı, kararlılığı ve teslimiyeti ile çevresindeki tüm Müslümanlara örnek olmuştur. Hadis-i şeriflerde Resulullah'ın üstün ahlakı ve cömertliği şöyle bildirilmektedir:

Resul (sav) hayır işlerinde insanların en cömerti idi. Peygamber (sav) hayır yönünden esmekte olan rüzgardan bile daha cömertti.[45]

Kendisinden bir şey istenildiği zaman asla "yoktur" demezdi ve kendisinden istenilen hiçbir şeyi esirgemezdi.[46]

"Resulullah (sav) insanların en cömerdi, en cesuru ve şecaatlisiydi."[47]

Ebu Zerr bana şunları söyledi: "Ey kardeşimin oğlu! Ben Hz. Peygamber'in yanına gitmiştim. Elimden tutarak bana "Ey Ebu Zerr! Uhud Dağı kadar altın ve gümüşüm olsa ölmeden önce bir kıratını dahi bırakmaksızın Allah yolunda infak etmeyi isterdim" buyurdular.[48]

Diğer bir hadis-i şerifte ise Peygamberimiz (sav)'in Hz. Ayşe'ye şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir:

"Malı toplayıp da harcama hususunda cimri davranma ki Allah rızkını senden keser, saklayıp elinde infak etmeksizin tutma ki Allah da senden meneder."[49]

Bir başka hadiste ise Peygamberimiz (sav)'in bu konudaki üstün ahlakı şöyle anlatılmaktadır:

Ayşe (R. Anha)'ya dedim: "Resulullah (sav) aile efradının içinde nasıl idi?" Cevap verdi: "İnsanların en yumuşağı, insanların en cömerdi idi. Güleryüzlü ve tebessüm sahibi idi..."[50]

Müslümanlara üstün ahlakıyla en güzel şekilde örnek olan Resulullah (sav), bir hutbesindeki sözleriyle müminleri cömertliğe şöyle teşvik etmiştir:

Bir hutbesinde Allah'a hamdu senalar ettikten sonra; "Ey insanlar! İyi biliniz ki Allah Teala sizlere din olarak İslam'ı seçmiştir. İslamınızı cömertlik ve güzel ahlakla süsleyiniz. Bilmenizi isterim ki, cömertlik kökü cennette, dalları ise dünyada bulunan bir cennet ağacıdır. İçinizden cömertlik edenler o dallardan birine yapışmış olup, bu dal onu cennete götürecektir. Cimriliğe gelince, o da kökü cehennemde, dalları ise bu dünyada bulunan bir ağaçtır. Ki cimrilik yaparak kendi dallarından birine tutunanı cehenneme götürür." Daha sonra Peygamber (sav) iki kez; "Allah yolunda cömert olun" buyurdular.[51]

Sahabe-i Kiram'ın Fedakarlıkları

Hz. Muhammed (sav) ve tüm diğer peygamberlerin hak dinin yayılması, güzel ahlakın yaşanması için verdikleri kararlı, cesur ve fedakarane mücadelenin bir benzeri de Sahabe-i Kiram'ın hayatına hakimdir. Sahabe-i Kiram, Peygamber Efendimiz (sav)'i hayatta iken ve peygamber olarak gören mümin kimselerdir. Peygamberimiz (sav)'in mücadelesine gerek mallarıyla gerekse de canlarıyla büyük destek veren Sahabe-i Kiram'ın bu ahlakları, İslam tarihi boyunca yaşamış tüm Müslümanlar için büyük şevk kaynağı olmuştur. Cesaretleri, azim ve kararlılıkları, iman kuvvetleri, Allah'a ve Resulüne olan kayıtsız şartsız sadakatleri, en zor şartlar altındayken bile yalnızca Allah'ın rızasını gözetmeleri, Resulullah'ın nefsini kendi nefislerinden üstün tutmaları, yüzyıllardır İslam tarihinde şerefle anılmaktadır. Sahabeler geçmiş yaşamlarını bir an bile düşünmeden

arkalarında bırakmış, toplumun tüm tehdit ve baskılarına rağmen Allah'ın Resulü'nün hak dinine uymuşlardır. Onlar Allah'ın rızasını kazanabilmek için her türlü zorluğu, sıkıntıyı severek göze almışlardır.

İlk Müslümanlar arasında güçlü kabilelere mensup kişiler olduğu gibi, müşriklerin kölesi konumunda oldukları için güçsüz olan kimseler de bulunuyordu. Bu kimseler, Müslümanlığı kabul edip Resulullah'ın yoluna uydukları öğrenildiğinde kendilerine her türlü sözlü ve fiili saldırı, iftira, eziyet ve işkencenin yapılabileceğini çok iyi biliyorlardı. Çevrelerinde de bu durumun pek çok örneğini gördükleri halde Peygamberimiz (sav)'in çağrısına tereddütsüz olarak uymuşlardır.

Nitekim bu nedenle müşrik toplumun türlü saldırılarıyla karşılaşmış, ancak yine de doğru yoldan hiçbir şekilde ayrılmamışlardır. Allah'a sığınarak sabretmiş ve tevekkül etmişlerdir. Allah'ın kendilerini güvenliğe kavuşturacağını umut ederek imanlarında kararlılık göstermişlerdir.

Peygamberimiz (sav)'e büyük bir sevgi ve sadakatle bağlanmış, canlarıyla mallarıyla O'na destek olmuşlardır. Hak dinin ve güzel ahlakın insanlar arasında yayılması için büyük bir ihlasla hareket etmişlerdir. Yaşadıkları bu sıkıntıları ise, daima Allah'ın rahmetine vesile olacak bir yol ve nimet olarak nitelendirmişlerdir. **"De ki: "<u>Siz bizim için iki güzellikten (şehitlik veya zaferden) birinin dışında başkasını mı bekliyorsunuz?</u> Oysa biz de, Allah'ın ya Kendi Katından veya bizim elimizle size bir azap dokunduracağını bekliyoruz. Öyleyse siz bekleyedurun, kuşkusuz biz de sizlerle birlikte bekleyenleriz."** (Tevbe Suresi, 52) ayetiyle bildirildiği gibi, Allah rızasını hedefledikleri için ölümü ya da yaralanmayı bile birer güzellik olarak görmüşlerdir. Allah'a ve Resulullah'a olan sevgileri güçlerine güç katmış, normal bir insanın gösterebileceği cesaretin, azim ve şevkin en fazlasını göstermişlerdir.

Bu kimseler Allah'a ve Resulü'ne uymaya davet edildiklerinde **"<u>Rabbimiz, biz: "Rabbinize iman edin" diye imana çağrıda bulunan bir çağırıcıyı işittik, hemen iman ettik</u>. Rabbimiz, bizim günahlarımızı bağışla, kötülüklerimizi ört ve bizi de iyilik yapanlarla birlikte öldür."** (Al-i İmran Suresi, 193) ayetiyle bildirildiği gibi, imanı tereddütsüz olarak kabul etmiş ve bu sözlerine sonuna kadar sadık kalmış kimselerdir. Allah'ın rızası, peygamberin sevgisi, onlar için dünyanın her türlü nimetinden daha sevgili olmuştur. Dünya malını, Müslümanların huzuru, rahatlığı ve İslamiyet'in yayılması için feda etmiş, kendilerinden yana bir mal hırsına kapılmamışlardır. Bir hadis-i şerifte Es'ad b. Zürare'nin, Sahabe-i Kiram'ın Allah'a ve Resulü'ne olan bu sadakat ve kararlılığını şöyle dile getirdiği anlatılmaktadır:

"Ey Allah'ın Resulü!.. Allah kimin doğru yolda olmasını istiyorsa ve bütün bu işlerin neticesinde kim hayrı arıyorsa tüm bunlar onlara kolay gelir. Biz herşeyimizle sana icabet ettik, senin getirdiğine iman ettik, kalbimizde yerleşen marifeti tasdik ettik. Bu hususta sana biat ediyoruz. Rabbimiz'e ve senin Rabbine biat ediyoruz. Allah'ın eli ellerimizin üstündedir. Bizim kanlarımız senin kanının önündedir. Ellerimiz senin ellerinin altındadır. Biz kendi nefsimizi, çocuklarımızı ve hanımlarımızı nelerden korursak seni de onlardan koruruz. Eğer bu va'dleri yerine getirirsek bunu Allah için yapmış oluruz. Bundan dolayı da şaki oluruz. Ey Allah'ın Resulü! Bu sözlerim samimiyetle söylenmiş sözlerdir. Yardım ancak Allah'tandır."[52]

Hicretin ikinci yılında Bedir Savaşının başlayacağı sırada ise, Müslümanların sayıca çok az olduğu ve savaş için pek bir hazırlıkları olmadığı bir durumda da Sahabe-i Kiram yine aynı cesur ve fedakar tavrı göstermiştir. *"Hiçbir hizmet ve fedâkârlıktan geri durmayız"*[53] diyerek, Resûlullah'a bağlılıklarını bildiren Hz. Ebû Bekir'in ve Hz. Ömer'in yanı sıra diğer sahabeler de çok kararlı ve şevkli bir tavır sergilemişlerdir. Rivayetlerde Resulullah'ın süvarilerinden olan ve Peygamber Efendimiz (sav)'in "bin askere bedel" diyerek övdüğü, pek çok işkenceye maruz kaldığı halde Allah'a sadakatinden taviz vermeyen Mikdad bin Esved'in sözleri şöyle anlatılmaktadır:

-Ey Allahın Resûlü! Cenâb-ı Hakkın emirleri ne ise, bize bildir. Biz, size itâat ederiz. Yahûdîlerin, Hz. Mûsâ'ya söyledikleri gibi, "Sen, Rabbinle beraber git de, düşmanlarla savaş!.. Biz burada, seni bekleyicileriz" demiyoruz. Biz hepimiz, senin sağında, solunda, önünde, arkanda harp etmeye hazırız.[54]

Sahabe-i Kiram her olayda **"Peygamber, müminler için kendi nefislerinden daha evladır..."** (Ahzab Suresi, 6) ayetiyle bildirilen ahlakı yaşamış, Allah'ın Resulü'nü korumak için kendi canlarını ortaya koymuşlardır. Bu ahlakıyla İslam tarihinde şerefle anılan salih müminlerden biri de Semmas b. Osman el Mahzumi'dir. Semmas b. Osman, Uhud Savaşı esnasında Peygamberimiz (sav)'i arkadan vurmaya çalışan bir kimsenin önüne atılarak kendisini Resulullah'a siper etmiş ve aldığı ağır yara ile şehit olmuştur.

Ashab-ı Kiram'dan, Allah'a olan kesin imanları, Peygamberimiz (sav)'e olan derin sevgileri ve sadakatları nedeniyle aynı ahlakı göstermiş daha pek çok sahabe vardır. Bu kimselerden bazıları kendilerini Peygamberimiz (sav)'e siper ederek şehit düşmüş, bazıları da bu uğurda ağır yaralar almış, ancak o ağır şartlar altında dahi yine kendilerinden önce düşündükleri Peygamberimiz (sav)'in güvenliği ve korunması olmuştur.

Hz. Ebubekir ve Hz. Osman'ın ardından Peygamberimiz (sav)'e tabi olarak, ilk Müslümanlardan olma şerefine erişen ve bundan dolayı işkenceye uğratılan Talha bin Ubeydullah da Uhud Savaşında Resulullah'ı koruyabilmek için büyük kahramanlıklar gösteren sahabelerdendir. Peygamberimiz (sav)'in yanında bulunan bütün sahabelerin şehit düşmesiyle birlikte Resulullah'ın yanında O'nu koruyabilecek tek kişi Talha bin Ubeydullah kalmıştır. Pek çok kılıç darbesi almasına rağmen büyük bir cesaretle savaşmaya ve Resulullah'ı korumaya devam etmiştir.

Malik bin Zübeyr adındaki çok keskin bir nişancının Peygamberimiz (sav)'e attığı oklara karşı koyabilmek için oklara elini tutan Talha bin Ubeydullah'ın eli parçalanmış ve parmakları bu yüzden çolak kalmıştır. Bu savaşta seksene yakın yara aldığı, hemen her yeri kılıç, mızrak ve ok darbeleriyle yaralandığı halde Resulullah'ın yanından ayrılmamış, O'nu korumaya çalışmıştır. Hz. Ebû Bekir ve Sa'd bin Ebî Vakkâs, Resûl-ü Ekrem Efendimiz (sav)'in yanına yetiştiği sırada kan kaybından bayılan Talha bin Ubeydullah'ın ayılır ayılmaz sorduğu ilk soru ise kendisine değil, yine Resulullah'a yönelik olmuştur. Bu olay rivayetlerde şöyle anlatılmaktadır:

Sevgili Peygamberimiz (sav), Hz. Ebû Bekir'e, hemen Hz. Talhâ'ya yardıma koşmasını emrettiler. Ebû Bekr-i Sıddîk, Hz. Talhâ'nın ayılması için mübârek yüzüne su serpti. Talhâ bin Ubeydullah Hazretleri ayılır ayılmaz;

- Yâ Ebâ Bekir! Resûlullah nasıl?

- Resululah iyidir. Beni O gönderdi.

- Allahü Teâlâ'ya sonsuz şükürler olsun. O sağ olduktan sona her musîbet hiçtir.[55]

Görüldüğü gibi Sahabe-i Kiram, Peygamberimiz (sav)'e kendilerini siper edip böyle mübarek bir insanı koruma şerefine erişebilmek için birbirleriyle yarışacak kadar büyük bir ihlas ve samimiyetle hareket etmişlerdir. Allah, onların bu ihlaslı tavırlarını tarih boyunca yaşamış olan tüm Müslümanlar için bir şevk kaynağı kılmıştır. Onların o dönemin çok zor şartları altında verdikleri halisane mücadele, yaşadıkları derin iman coşkusu ve sadakat, Allah'a olan sevgileri, Peygamberimiz (sav)'e olan düşkünlükleri Allah'ın izniyle İslamiyet'in kısa sürede tüm dünyaya yayılmasına ve insanların geniş kitleler halinde hak dine girmesine vesile olmuştur.

Sahabe-i Kiram'ın hayatına baktığımızda ölüme en fazla yaklaştıkları, en zor ve en kritik anlarda bile, Talha bin Ubeydullah gibi, her birinin önce kendilerini değil, başta Peygamberimiz (sav)'in, diğer Müslümanların ve İslam'ın menfaatlerini düşündüklerini görürüz. Ölüm döşeğindeyken bile sordukları, merak ettikleri kendi durumları değil, hep Resulullah'ın güvende olup olmadığı, Müslümanların ne durumda olduğu, zafer kazanılıp kazanılmadığıdır. Onları sevindiren de yine bunlara dair hayırlı haberlerdir.

Bu ahlakın en güzel örneklerinden bir diğerini de Sahabe-i Kiram'ın kumandanlarından Nu'man bin Mukarrin el-Müzeni'nin hayatında görmek mümkündür. Resûlullah ile beraber Mekke'nin fethine ve Huneyn Savaşına katılmış olan Nu'man bin Mukarrin, Hz. Ömer'in emriyle İran üzerine düzenlediği seferde şehit olmuştur. Ancak ölmek üzereyken bile asıl düşündüğü kendi durumu değil, Müslümanların güvenliği ve başarısı olmuştur. Kendisiyle oyalanılmamasını, bunun yerine savaşa devam edilmesini söyleyecek kadar cesur ve fedakar davranan Nu'man bin Mukarrin'in bu ahlakı rivayetlerde şöyle anlatılmaktadır:

Nu'man bin Mukarrin atına binip, askeri dolaştı. Her sancağın yanında durup, onları harbe teşvik edip, coşturdu. Sonra dedi ki: Ben bile olsam, birisi şehîd düşerse, kimse onun yanında toplanmasın. Hiç kimse hücumdan geri durmasın! dedi.

Çetin bir savaş oldu. İslâm ordusunun kumandanı Nu'man bin Mukarrin yere düşmüştü: Üzerime bir elbise örtünüz, beklemeden düşmanın üzerine saldırınız, bu halim sizi korkutup, gevşetmesin, buyurdu.

"Numan bin Mukarrin yaralanıp düşünce, yanına geldim. Kimse, kimse ile oyalanmasın, velev ki ben bile olsam, sözünü hatırlayınca orada beklemedim. İran ordusu hezimete uğramıştı. Savaş bitmişti. Numan bin Mukarrin'in yanına gittim, vefât etmek üzere idi. Bana sordu:

Müslümanlar ne yaptılar?

Allahü Teâlâ zaferi müyesser kıldı.

Elhamdülillah!

Nu'man bin Mukarrin bundan sonra kelime-i şehâdet getirip şehît oldu.[56]

Sahabe-i Kiram'da görülen üstün fedakarlık örneklerinden bir diğeri ise henüz çocuk yaşta olmaları ya da yaşlılık nedeniyle son derece güçsüz olan sahabelerin dahi, Allah sevgileri, imanlarının şevki ve Resulullah'a olan sadakatleri nedeniyle Peygamberimiz (sav) ile birlikte savaşa çıkmak istemiş olmalarıdır. Yaşının küçük olması nedeniyle Bedir Savaşına katılamamış olan Ebû Sa'îd-i Hudrî, Uhud Savaşına gidebilmek için Peygamberimiz (sav)'den izin istemiş, ancak Resulullah'ın talimatı üzerine kendisi gibi yaşça küçük olanlarla birlikte Medine'de kalmıştır.[57]

Abdullah bin Zübeyr ise henüz on iki yaşlarındayken Yermük Savaşına, bundan dört sene sonra ise Mısır'ın fethine katılarak küçük yaşta gösterdiği şevk ve cesaretiyle tüm Müslümanlara örnek olmuştur. [58] Aynı şekilde hem yaşça çok ileri hem de ayağı sakat olan Amr. b. Cemuh da imanın coşkusu ve Allah'ın rızasını kazanma arzusuyla Peygamberimiz (sav)'den Uhud Savaşına katılmak için izin istemiş ve bu savaşta şehit düşmüştür.[59] Resulullah vefat edinceye kadar onunla, ardından Hz. Ebubekir ve sonra da Hz. Ömer vefat

edinceye kadar da onlarla birlikte savaşan Ebu Talha ise ilerleyen yaşına rağmen Müslümanlarla birlikte bir kez daha savaşa çıkmakta ısrar etmiş ve çıktığı bu savaşta denizde iken şehit düşmüştür.[60] Görüldüğü gibi tüm ömürlerini Allah'ın rızasını kazanmak için çaba harcayarak geçiren bu mübarek kimseler de, imanın şevkiyle yaşlılıklarında bile aynı şekilde savaşacak fiziksel gücü kendilerinde bulabilmişlerdir.

Çocuklar ve yaşlıların yanı sıra, Peygamberimiz (sav) döneminde ihlas, cesaret ve fedakarlıklarıyla öne çıkan bir diğer kesim ise saliha mümin kadınlar olmuştur. Bu örnek kadınlardan biri Ümm-i Ümare Nesibe binti Kab'dır. Gazilere su dağıtmak ve yaralarını sarmak göreviyle katıldığı Uhud Savaşının şiddetli bir anında, Resulullah'a saldıran bir kimseye karşı fedakarane bir mücadele vermiştir.

"Kendilerini, hanımlarını ve çocuklarını korudukları gibi Allah Resulünü de koruyacaklarına" dair Akabe'de Allah'ın Resulüne biat eden Nesibe binti Kab, savaşın bir anda Müslümanların aleyhine dönüştüğünü ve düşmanların Allah'ın Resulü'nün etrafında yoğunlaştığını görmüş ve kılıca sarılarak Peygamberimiz (sav)'i korumaya çalışmıştır. Diğer sahabelerle birlikte Peygamberimiz (sav)'in etrafını çevirerek vücutlarını ona kalkan yapan kişilerden biri olan Nesibe binti Kab, pek çok yerinden yaralanmıştır.[61]

Kendilerinden, aşiretlerinden, akrabalarından önce daima Peygamberimiz (sav)'in güvenliğini düşünen örnek Müslümanlardan biri de İkrime bin Ebi Cehil'dir. Müslümanlara olan kin ve düşmanlığıyla bilinen Ebu Cehil'in oğlu olan İkrime bin Ebi Cehil, Hz. Ebubekir'in hilafeti döneminde Bizanslılara karşı yapılan Yermük Savaşına katılmıştır. Zaferle neticelenen savaşın sonunda ağır yaralanan El Haris İbni Hişam, Süheyl b. Amr ve İkrime İbni Ebu Cehl'in birbirlerine gösterdikleri fedakar tavır şöyle rivayet edilmektedir:

Yermük Savaşında, Haris b. Hişam, İkrime b. Ebi Cehil ve Süheyl b. Amr ağır yaralar alarak yere düştüler. Haris b. Hişam içmek için su istedi. Askerlerden biri ona su götürdü. İkrime'nin kendisine baktığını görünce "Bu suyu İkrime'ye götür" dedi. İkrime suyu alırken, Süheyl'in kendine baktığını gördü, suyu içmeyerek "Bunu götür Süheyl'e ver" dedi. Fakat su Süheyl'e yetişmeden Süheyl öldü. Bunun üzerine sucu İkrime'ye koştu. Fakat İkrime'de ölmüştü. Hemen Haris'in yanına koştu. Haris'te ölmüştü.[62]

Görüldüğü gibi sahabeler ölmek üzereyken ve belki de yardıma en muhtaç oldukları anda bile, kendilerinin değil Müslüman kardeşlerinin nefsine öncelik vermişlerdir. Kuşkusuz böylesine bir fedakarlık ahlakını yaşayabilmeleri Allah'a ve ahirete kesin bilgiyle inanmalarından, Allah'a gönülden teslim olmuş olmalarından kaynaklanmaktadır.

Sahabeler yaşadıkları zorluklardan dolayı hiçbir zaman yılgınlığa kapılmamış, son derece makul görünen durumlarda bile, kendi ihtiyaçlarını, sıkıntılarını Allah yolunda mücadeleden geri kalmak için bahane etmemişlerdir. Her zaman için yapabileceklerinin en fazlasına talip olmuş, canlarıyla ve mallarıyla güçlerinin en son noktasına kadar azim ve kararlılık göstermişlerdir. Bu ahlakın en güzel örneklerinden birini Zeyd b. Suhvan'ın hayatında görmek mümkündür. Müslümanların 600 şehit verdikleri Kadisiye'de savaşırken yaralanan ve tek kolunu kaybeden Zeyd b. Suhvan'ın da bu haliyle savaşmaya devam etmesi derin imanından kaynaklanmaktadır.[63] İlba b. Cahş el-İcli de yine eşsiz fedakarlık örnekleri sergileyen sahabelerdendir. Kadisiye Savaşında kıyasıya çarpışan İlba b. Cahş, aldığı ağır bir darbeyle yaralanmış, ancak bu durumuna rağmen yarasını sararak savaşmaya devam etmiş, aynı savaşta şehit düşerek yaşamını yitirmiştir.[64]

Normal şartlarda böyle bir durumda, yaralanan bir kişi kendi canına gelen zararı telafi etmek ve daha fazla zarara uğramadan canını kurtarmak için çalışır. Ancak Sahabe-i Kiram bunun tam tersine hareket etmiştir; canlarına gelen zararın kendileri için büyük bir hayır olduğunu bilmelerinden dolayı, bu durumu coşkuyla karşılamış, Allah rızası için hiç düşünmeden daha fazlasına talip olmuşlardır. Yaralı olarak savaşmaya devam ettiklerinde kolaylıkla ölümle karşılaşabileceklerini bildikleri halde, ölümü bir güzellik olarak gördükleri ve şehitlik mertebesine ulaşabilmeyi canı gönülden arzu ettikleri için hiçbir tereddüte kapılmamış, şevkle mücadeleye devam etmişlerdir.

Bu ahlak Za'tur Rika' Savaşında Peygamberimiz (sav) ile birlikte savaşan sahabelerden Ebu Musa el-Eş'ari'de de en güzel şekilde tecelli etmiştir. Rivayetlerde Ebu Musa el-Eş'ari'nin bu cesareti ve fedakar ahlakı şöyle anlatılmaktadır:

Ebu Musa el-Eş'ari şöyle anlatıyor: Peygamber'le beraber savaşa çıktık. Altı kişiydik. Bizim bir devemiz vardı. Ona sıra ile biniyorduk. Ayaklarımız delindi. Benim her iki ayağım hem şişti, hem de tırnaklarım düştü. Bu yüzden ayaklarımıza çaputlar (bez parçaları, paçavralar) bağlıyorduk. İşte o gazveye (sefere) bundan dolayı "Zatu'r Rika" (Paçavralar Harbi, Ayağı Sargılılar Harbi) denilmiştir.[65]

Uhud Savaşında Peygamberimiz (sav)'in yanından ayrılmayarak saldıranlara karşı koyan, bir yandan da Müslümanların sancağını taşıyan Mus'ab bin Umeyr'in fedakarlıktaki kararlılığı da Müslümanlar için önemli bir örnektir. Mus'ab bin Umeyr bu savaşta bir kılıç darbesiyle sağ kolunu kaybetmesinin ardından sancağı sol koluna almış, ikinci bir kılıç yarasıyla sol kolunu da kaybedince bu haliyle kendisini Peygamberimiz (sav)'e siper

yapmıştır. Peygamberimiz (sav)'i korurken vücuduna saplanan bir mızrak ile ise şehit olmuştur.

Katade b. Numan sahabelerin Peygamberimiz (sav)'e olan düşkünlüklerini ve fedakar ahlaklarını şöyle anlatmaktadır:

Hz. Peygamber'e bir yay hediye edilmişti. O da Uhud günü bu yayı bana verdi. Ben Hz. Peygamber'in yanında işe yaramaz hale gelinceye kadar onunla ok attım. Sonra da gün boyunca kendimi Hz. Peygamber'e gelecek olan oklara karşı siper yaptım. Ona atılan ok daha yerini bulmadan karşısında beni buluyordu. Ok atacak bir yay da bulamamıştım. Nihayet bir ok gelerek gözlerimden birini çıkardı...[66] *Uhud gününde Hz. Peygamber'in yüzünü ben kendi yüzümle, sırtını ise Ebu Dücane Simak b. Hareşe el-Ensari kendi sırtıyla koruyordu. O gün Ebu Dücane'nin sırtına birçok ok saplanmıştı.*[67]

Ibn-i İshak'tan nakledilen bir rivayette ise Müslümanların Allah'ın rızasını kazanma arzusundaki bu şevk ve fedakarlıklarına dair şöyle bir örnek yer almaktadır:

Ben Uhud Savaşında bulundum. Kardeşim de vardı. İkimiz de yaralı olarak savaştan çıktık. Hz. Peygamber'in habercisi "Düşmanın peşinden gidilecektir" sözünü ilan ettiğinde kardeşime "Peygamberle birlikte bir gazveye iştirakı kaçırmayalım" dedim. Allah'a yemin ederim, binecek hayvanımız da yoktu ve ikimiz de ağır yaralıydık. Resulullah ile beraber yola çıktık. Fakat benim yaram kardeşiminkinden hafifti. O bitap düştüğünde onu biraz sırtlar götürürdüm, biraz da yürürdü. Bu Müslümanların vardığı noktaya varıncaya kadar böyle devam etti.[68]

Kuran'da Sahabe-i Kiram gibi Allah'ın rızası için her türlü fedakarlığı göze alan samimi Müslümanların cennetle müjdelendikleri şöyle bildirilmektedir:

Nitekim Rableri onlara (dualarını kabul ederek) cevab verdi: "Şüphesiz Ben, erkek olsun, kadın olsun, sizden bir işte bulunanın işini boşa çıkarmam. Sizin kiminiz kiminizdendir. İşte, hicret edenlerin, yurtlarından sürülüp-çıkarılanların ve yolumda işkence görenlerin, çarpışıp öldürülenlerin, mutlaka kötülüklerini örteceğim ve onları, altlarından ırmaklar akan cennetlere sokacağım. (Bu,) Allah Katından bir karşılık (sevap)tır. (O) Allah, karşılığın (sevabın) en güzeli O'nun Katındadır." (Al-i İmran Suresi, 195)

Sahabe-i Kiram'ın İnfaktaki Fedakarlıkları

Sahabe-i Kiram'ın hayatı pek çok açıdan zorluklarla geçmiştir. Müşrik ve geleneklerine son derece bağlı bir toplumda Müslümanlığı ilk kabul eden kimseler olmaları, bir anda tüm müşrik toplumunun düşmanlığını kazanmalarına neden olmuştur. Kendi batıl dinlerinin zarar göreceği düşüncesiyle hareket eden bu müşrik toplum, her ne pahasına olursa olsun iman edenleri yollarından çevirmek, etkisiz hale getirmek ve hatta yok etmek için ellerinden gelen herşeyi yapmışlardır.

Sahabe-i Kiram bu dönemde toplumun manevi baskısının yanı sıra, her türlü eziyet, işkence ve suçlamayla da karşı karşıya kalmıştır. Hayatlarının büyük bölümünü ölüm tehdidi altında geçirmiş, Kuran'da bildirildiği gibi şiddetli bir korku, açlık ve baskılarla mücadele etmek zorunda kalmışlardır. Yıllar süren bir uygulamayla Müslümanlarla yapılacak olan her türlü alım, satım ve ticaret ilişkilerinin kesilmesi, Müslüman olan kimselerin aileleri ve kabileleri tarafından dışlanmalarına yol açmıştır. Sahabeler çoğu zaman yiyecek hiçbir şey bulamayacak kadar ciddi boyutlarda bir açlığa, susuzluğa, soğuğa ve bunların yol açtığı hastalıklara karşı mücadele etmek zorunda kalmışlardır. Ancak Allah'ın **"Andolsun, Biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabır gösterenleri müjdele."** (Bakara Suresi, 155) ayetiyle bildirdiği üzere, yaşadıklarının dünya hayatındaki imtihanın bir parçası olduğunu, güzel bir sabır ile tevekkül ettikleri takdirde Allah'ın rızasını kazanacaklarını bilerek tüm bunlara şevk, cesaret ve metanetle karşı koymuşlardır. Büyük bir birlik, beraberlik ve dayanışma ruhu içerisinde hareket etmiş, ellerindeki tüm imkanları kulanarak Allah'ın izniyle bu zorlukların üstesinden gelmişlerdir.

Allah'ın rızasını kazanabilmek için mallarını ve canlarını hiç düşünmeden feda etmeye hazır olan sahabeler bu dönemde infak konusunda da büyük fedakarlık örnekleri göstermişlerdir. Allah'a ve ahirete kesin bir bilgiyle inanmış olmalarından dolayı, infak etmeyi hiçbir zaman kendileri için bir kayıp olarak görmemiş; tam aksine bunu Allah'ın sevgisini, yakınlığını kazanabilecekleri önemli bir fırsat olarak değerlendirmişlerdir. Allah'ın Kuran'da **"Size ne oluyor ki, Allah yolunda infak etmiyorsunuz? Oysa göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. İçinizden, fetihten önce infak eden ve savaşanlar (başkasıyla) bir olmaz. İşte onlar, derece olarak sonradan infak eden ve savaşanlardan daha büyüktür. Allah, her birine en güzel olanı va'detmiştir. Allah, yaptıklarınızdan haberdardır."** (Hadid Suresi, 10) ayetiyle bildirdiği gibi, zorluk anında mallarından fedakarlık etmelerinin Allah Katındaki değerini bilerek hareket etmişlerdir.

Bir ayette kesilen kurbanlar için **"<u>Onların etleri ve kanları kesin olarak Allah'a ulaşmaz, ancak O'na sizden takva ulaşır.</u> İşte böyle, onlara sizin için boyun eğdirmiştir; O'nun size hidayet vermesine karşılık Allah'ı tekbir etmeniz için. Güzellikte bulunanlara müjde ver."** (Hac Suresi, 37) ayetiyle bildirildiği gibi, infak konusunda da Allah Katında asıl önemli olan kişinin takvası ve halis niyetidir. Bolluk içerisinde olan bir insan infak edecek çok fazla imkan bulabilirken, darlık içerisindeki bir kimsenin imkanları çok daha kısıtlı olabilir. Ama eğer niyeti halis ise, az infak imkanı bulan kişi de Allah Katında çok güzel bir karşılık alabilir. Çünkü ahirette alınacak olan karşılık, yapılan infakın miktarıyla değil, kişilerin ihlaslarıyla alakalıdır.

Peygamberimiz (sav) döneminde sahabelerin bu konudaki çabalarına bakıldığında da, Allah yolunda infak ettikleri şeyin miktarı ya da mahiyetinden çok ihlasları dikkat çekmektedir. Sahabelerin her biri **"<u>Herkesin (her toplumun) yüzünü çevirdiği bir yön vardır. Öyleyse hayırlarda yarışınız</u>. Her nerede olursanız, Allah sizleri biraraya getirecektir. Şüphesiz Allah, herşeye güç yetirendir."** (Bakara Suresi, 148) ayetiyle belirtildiği gibi, tüm imkanlarıyla İslamiyet'in yayılması için çalışmışlardır.

İnkar edenlerin, Müslümanlara büyük eziyet ettikleri, müminlerin açlık, susuzluk, soğuk, hastalık, korku, her türlü tehdit, baskı ve işkence riski altında yaşadıkları bu dönemde hamiyet-i İslamiyeleri nedeniyle çok büyük bir azim ve kararlılık göstermişlerdir. Kimileri bağını, bahçesini, su kuyusunu; kimisi evini, yiyeceğini, kimisi de malını infak ederek Müslümanlara destek olmaya çalışmıştır. Önceki bölümde Peygamberimiz (sav)'i korumak için elini siper ettiğinden bahsettiğimiz Hz. Talha da bu konuda örnek bir tavır sergilemiştir. Müslümanların en ihtiyaç duydukları dönemlerden birinde elindeki imkanlarla bir kuyu satın almış ve bunu müminlerin kullanımına sunmuştur. Rivayetlerde Hz. Talha bin Ubeydullah'ın infak konusundaki üstün ahlakı ve gösterdiği fedakarlıklar şöyle anlatılmaktadır:

Hz. Talha, Zi'l-Karâde Savaşında Müslümanların susuz kalmaması için kuyu satın alıp onu mü'minlere vakfetmiş idi. O zaman kuyu satın almak ve vakfetmek çok büyük cömertlikti. Zü'l-Usra gazvesinde ise savaşa katılanları tek başına doyurmuştur. Günlük geliri bin altın idi. Öksüzleri gözetir, fakirlerin ihtiyaçlarını görür, biçârelere yardım eder. Muhtâç olanlara para verirdi. Teymoğulları'nın bütün muhtaçları, onun yardımları altında idi. Hz. Talhâ, bunların dullarını evlendirir, borçlularının borçlarını öderdi.[69]

Medine'nin en varlıklı ailelerinden birine mensup olan ve sahip olduğu herşeyi Allah'ın rızasını kazanabilmek için feda eden Hz. Ebu Talha da aynı

üstün ahlakı gösteren sahabelerdendir. Hz. Ebu Talha'nın infak konusunda gösterdiği fedakarlık ise şöyle rivayet edilmektedir:

Ebû Talha, Medîne'de hurmalık mal cihetiyle (yönünden) Ensâr'ın en zengini idi. Kendisince emvâlinin (mallarının) en sevimlisi de "Beyruhâ" (denilen bostanı) idi. Beyruhâ, Mescid-i Nebevî karşısında idi. Resûlullâh (sav) de Beyruhâ'ya girer ve onun içindeki güzel sudan içerdi. Enes radiyallâhu anh demiştir ki: (Ey mü'minler! Malınızın sevdiğiniz kısmından tasadduk etmedikçe hayr-ı mahza (tam anlamıyla hayra, hayrın aslına), rızâ-yi Bârî'ye (Allah'ın rızasına) nâil olamazsınız (erişemezsiniz, sahip olamazsınız)!) meâlindeki âyeti kerîme nâzil olunca, Ebû Talha doğrudan Resûlullâh sallallâhu aleyhi ve selleme gelip demiştir ki:

-Yâ Resûlullâh! Allah Tebâreke ve Teâlâ: (Ey mü'minler! Malınızın sevdiğiniz kısmından tasadduk etmedikçe (Allah rızası için infak etmedikçe) hayr-ı mahza, rızâ-yi Bârî'ye nâil olamazsınız!) buyuruyor. Malımın bana en sevimli olanı "Beyruhâ"dır. Beyruhâ' Allah için sadakadır. Bu sadakanın hayrını ve Allâhu Teâlâ indinde (Allah Katında) onun zuhr-i âhiret olmasını (bostanımın ahiretteki görüntüsünü) umarım. Yâ Resûlullâh! Bu bostanımı Allâhu Teâlâ'nın sana gösterdiği münâsib cihete (lütfen) sarf eyle (uygun olan şekilde, Allah'ın razı olacağı yönde kullan)![70]

Cömert ahlakıyla öne çıkan sahabelerden bir diğeri de, Medine'ye hicret ettiğinde yedi ay Peygamber Efendimiz (sav)'i evinde misafir etmiş olan Sa'd bin Ubade'dir. "Allah'ım bana cömertlik yapabileceğim mal ver" diyerek dua ettiği bildirilen Sa'd bin Ubade'nin fedakarlıkları rivayetlerde şöyle anlatılmaktadır:

Sa'd bin Ubade, kıtlık ve kuraklık yıllarında halka yiyecek sağlar, yolda kalanlara yardım eder, misafirleri en güzel şekilde ağırlar, musibet ve ihtiyaç zamanlarında yardım yapar, kabilelerin yurtlarına ulaşmasına yardım ederdi.

627 yılında vuku bulan Gared gazvesinde, orduya erzak olarak on deve yükü hurma, Hendek Savaşından hemen sonra yapılan Benî Kurayza gazâsında bütün orduya yiyecek vermiştir.

Sa'd bin Ubade'nin kale şeklinde bir evi vardı. Burada her gün Eshâb-ı Kirâm içinde Eshâb-ı Suffa denilen kimsesiz, yoksul Müslümanlardan her gün 80 kişiye yiyecek ve içecek verirdi. Hz. Sa'd bin Ubâde ayrıca Medine'de "Sikâye-i âl-i Sa'd" adını verdiği bir kuyu açtırmış ve bu su kuyusunu Müslümanların kullanımına sunmuştur.

Arap kabîleleri içinde ensârdan olan Evs ve Hazrec kabîlelerinin en ileri gelenlerinden olan Sa'd bin Ubâde ve Sa'd bin Mu'âz'ın İslam'a çok büyük hizmetleri olmuştur. Her ikisinin de İslâmiyete hizmetleri ve Müslümanlar için gösterdikleri fedakârlıkları, akılları şaşırtacak derecede idi. Mallarıyla, canlarıyla en fazlasıyla hizmet etmiş, bu uğurda feda etmedikleri hiçbir

şeyleri kalmamıştı. Ensâr arasında en önde gelen sahabelerden biri olan Sa'd bin Ubade daima İslamiyet'e hizmet etmiş, Medineli Müslümanları İslam dini için fedâkârlık ve hizmet etmeye teşvik etmiştir.[71]

O dönemde Mekke'nin en zengin ve en söz sahibi ailelerinden birine mensup olan ve Peygamberimiz (sav)'in tebliğine uyan ilk Müslümanlardan biri olan Erkam b. Ebi'l Erkam ise, ilk Müslümanların büyük tehdit ve baskı altında oldukları; en yakın akrabalarından bile eziyet gördükleri, ibadetlerini gizlice yerine getirdikleri bir dönemde, Peygamberimiz (sav)'e, evini Müslümanların hizmetine açtığını bildirmiştir. Hz. Erkam'ın Kâ'be-i Muâzzamanın batı taraflarındaki bu evi, Müslümanlar için çok büyük bir nimet olmuştur. Peygamber Efendimiz (sav) ve o dönemde sayıları 10-15'i geçmeyen müminler buraya yerleşmiş; bu ev vesilesiyle ibadetlerini rahatlıkla yerine getirebilme ve İslamiyet'in yayılması için çalışabilme imkanı bulmuşlardır. Üç yıl kadar kaldıkları bu evde yapılan tebliğler, pek çok kişinin İslamiyet'i kabul etmesine vesile olmuş, Erkam b. Ebi'l Erkam'ın evi İslam tarihinde çok önemli bir rol oynamıştır. İlk Müslümanlar kendilerine yapılan eziyet ve işkencelerden kurtulmak için bu eve sığınmış, Hz. Ömer'in katılmasıyla 40 kişi oluncaya kadar Sahabe-i Kiram burada kalmışlardır.[72] O dönemde Müslümanların nasıl zor şartlar altında oldukları düşünülecek olunursa, Erkam b. Ebi'l Erkam'ın bu tavrının önemi çok daha iyi anlaşılabilecektir.

İslam tarihinde, Peygamberimiz (sav)'e olan sevgisi ve sadakatiyle, şerefle anılan sahabelerden bir diğeri ise Hz. Ebubekir'dir. Hz. Ebubekir, gösterdiği pek çok üstün ahlak özelliğinin yanı sıra infak konusundaki ihlasıyla da Müslümanlar için güzel bir örnek olmuştur. Tarihi kaynaklarda Hz. Ebubekir'in, Müslümanların güçlenmesi ve İslamiyet'in yayılması için, belki de desteğe en çok ihtiyaç olan bu dönemde sahip olduğu tüm malını büyük bir şevk ve istekle infak ettiği, hatta ilk sadakayı Hz. Ebubekir'in infak ettiği anlatılmaktadır:

Hz. Ebûbekir, hazerde (barış zamanlarında) ve seferde Resûlullah'tan hiç ayrılmadı. Ona her zaman arkadaşlık etti. Her zaman, malını, canını fedâ etmeye hazır hâlde yanında beklerdi. Peygamber Efendimiz (sav)'in ilk halîfesi olan Ebubekir dîni kuvvetlendirmek için malını vermekte, düşmana karşı mücadele etmekte, hep önde olmuştur. Tebük Savaşında, Resûlullah, herkesin yardım yapmasını emir buyurunca, herkes malının bir kısmını getirip verdi. Sonra Hz. Ebû Bekir de malını getirip teslîm etti. Peygamber Efendimiz (sav) Hz. Ebû Bekir'e dönüp sordu:

- Yâ Ebubekir, sen evine ne bıraktın?

- Yâ Resûlallah, evime birşey bırakmadım. Tamamını buraya getirdim. Onlara Allah ve Resûlü'nü bıraktım.

Hz. Peygamber malının yarısını getirip veren Hz. Ömer'e de "Ailene bir şey bıraktın mı?" diye sordu. O ise "Evet malımın yarısını getirdim; diğer yarısını ise onlara bıraktım" dedi. Sonra Hz. Ebubekir'in malının tamamını getirdiğini işitince de "Onunla yarıştığımız bütün hayır işlerinde o beni geçmiştir" dedi.[73]

Ashab-ı Kirâm'ın en zenginlerinden olduğu hâlde, mala karşı hiçbir sevgisi olmayan Abdurrahman bin Avf da güzel ahlakıyla İslam tarihine geçmiştir. Abdurrahman bin Avf dünya hayatında servet ve mal sahibi olmaya ehemmiyet vermemiş, Müslüman olarak yaşamayı herşeyin üstünde tutmuş sahabelerdendir. Peygamberimiz (sav) ile birlikte tüm savaşlara katılan Abdurrahman bin Avf, Allah yolunda çok fazla mal infak etmiş, Uhud Savaşı esirlerini azad ettirmiş ve her birine yüksek miktarda altın dağıtmıştır. Tebük Seferinde yine çok fazla miktarda at ve yüklü deve vermiştir.[74] Abdurrahman bin Avf'ın Tebük Savaşında infak konusunda gösterdiği fedakarlıklar, İbn Abbas'tan şöyle rivayet edilmektedir:

İbn Abbas şöyle anlatıyor: Taif'ten dönüşünden altı ay sonra Hz. Peygamber'in yanına gittim. Allah'u Teala O'na, Tebük Savaşını emretti, bu, Hicaz'da sıcaklığın en şiddetli olduğu bir zamana rastlıyordu. Münafıkların sayısı çoktu. Dahası o sırada Suffe ashabı da bir hayli artmıştı. Bunlar mescide bitişik bir evde kalıyorlardı. Hz. Peygamber'in ve diğer müminlerin verdikleri sadakalarla geçiniyorlardı. Savaş çıktığında Müslümanlar onları kendi aralarında paylaşırlardı. Müslümanlardan durumu iyi olanlar ya onlardan birinin savaş donanımını ya da içlerinden dört kişinin yiyecek ihtiyacını üzerine alırdı. Sonra da hep birlikte savaşa giderlerdi. Hz. Peygamber bu savaşta da Müslümanlara mallarını Allah yolunda ve O'nun rızası için harcamalarını emretti. Onlar da bu emre uyarak Allah'ın rızasını kazanabilmek için mallarını infak ettiler. Fakir Müslümanlardan bir kısmına binek temin edilebildi; ancak bazıları da yaya kaldı. O gün Abdurrahman bin Avf ikiyüz ukiyye (1 ukiyye 40 dirhem değerinde bir ağırlık ölçüsüdür) para yardımında bulundu. Bu o gün Müslümanların vermiş oldukları sadakaların en büyüğü idi. Hz. Peygamber, Abdurrahman'a "Ailen için bir şey bıraktın mı?" diye sordu. O da "evet infak ettiğimden daha fazlasını bıraktım" dedi. Hz. Peygamber "Peki onlara ne bıraktın?" diye sorduğunda Abdurrahman "Allah ve Resulü'nün vaat ettiği rızık ve hayrı bıraktım" dedi.[75]

Resul-ü Ekrem Efendimiz'in Tebük Seferindeki bu çağrısına tüm sahabeler gibi Hz. Osman da en güzel şekilde karşılık vermiştir. Hz. Osman ordunun üçte birini techiz etmiş, böylece herkesten çok daha fazla infakta bulunmuştur. Onun yardımından sonra ordunun hiçbir ihtiyacının kalmadığı rivayet edilmektedir.[76]

Medine'de kıtlık olduğu bir dönemde ise Hz. Osman'ın Şam'dan gelen yüz deve yükü buğday kervanını Ashab-ı Kiram için satın aldığı daha sonra da bunları Medine'de bulunan fakirlere, Sahabe-i Kiram'a bedava dağıttığı, yüz deveyi de kesip fakirlere yedirdiği rivayet edilmektedir.[77]

Dört büyük halifeden Hz. Ömer'in oğlu olan Abdullah bin Ömer de yine cömertliğiyle tanınan sahabelerdendir. Rivayetlerde Abdullah bin Ömer'in bu ahlakından şöyle bahsedilmektedir:

Abdullah bin Ömer, bin kişi azad etmeyince, ruhunu teslim etmedi. Sevmeye başladığı bir şeyi Allah rızası için, ihtiyacı olana verirdi. Böylece, Allahü Teâlânın; "Sevdiğiniz şeylerden infak etmedikçe, iyiliğe kavuşamazsınız!" (Al-i İmran Suresi, 92) mealindeki ayet-i celilesiyle amel ederdi.[78]

Allah Kuran'da Sahabe-i Kiram gibi bu ahlakı gösteren tüm Müslümanları şöyle müjdelemektedir:

Erkek olsun, kadın olsun inanmış olarak kim salih bir amelde bulunursa, onlar cennete girecek ve onlar, bir 'çekirdeğin sırtındaki tomurcuk kadar' bile haksızlığa uğramayacaklardır. (Nisa Suresi, 124)

Bediüzzaman Said Nursi'nin Hayatındaki Fedakarlık Örnekleri

Bediüzzaman Said Nursi kimdir?

Said Nursi yakın geçmişimizde yetişmiş en büyük İslam alimlerinden ve fikir adamlarındandır. 1873'te Bitlis'in Hizan ilçesine bağlı Nurs köyünde dünyaya gelmiş, 1960'da Şanlıurfa'da Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Genç yaşta edindiği dini ve pozitif bilimlerdeki derin bilgisi, devrin ilim çevreleri tarafından kabul görmüş, küçük yaştan itibaren dikkati çeken keskin zekası, kuvvetli hafızası ve üstün kabiliyetleri dolayısıyla "Çağının eşsiz güzelliği" anlamına gelen "Bediüzzaman" sıfatıyla anılmaya başlanmıştır.

Bediüzzaman Said Nursi, Doğu'nun en acil ihtiyacı olarak gördüğü eğitim problemini çözmek için din ve eğitim bilimlerinin birlikte okutulabileceği ve Medreset-üz Zehra ismini verdiği bir üniversite kurulmasını sağlamak için 1907'de İstanbul'a gelmiştir. Derin bilgisiyle buradaki ilim çevresine de kendini çok kısa süre içinde kabul ettirmiş, çeşitli gazete ve dergilerde makaleler yayınlatmış, hürriyet ve meşrutiyet tartışmalarına katılarak hükümete destek vermiştir.

Dönemin hükümeti, Said Nursi'nin üniversite ile ilgili dilekçesine ilgi göstermemiştir. Hatta İstanbul'daki ilim adamlarının, talebelerin, medrese

hocalarının ve siyasetçilerin ona olan ilgisinden rahatsız olmuş, Bediüzzaman'ın önce akıl hastanesine daha sonra da hapishaneye gönderilmesini sağlamıştır.

Said Nursi'nin serbest bırakılmasından kısa süre sonra 23 Temmuz 1908'de II. Meşrutiyet ilan edilmiş. Bu dönemde Bediüzzaman meşrutiyet ve hürriyet kavramlarının İslâmiyet'e aykırı olmadığını anlatmak için İstanbul'da çeşitli yerlerde konuşmalar yapmış, Doğu'daki aşiret reislerine Bediüzzaman imzasıyla telgraflar çekmiştir. Yayınladığı bu makaleler ve yaptığı konuşmalarda yatıştırıcı bir rol oynamasına rağmen, 1909'da 31 Mart olayına karıştığı iddia edilerek haksız ithamlarla tutuklanıp idam talebiyle yargılanmış, ancak sonucunda beraat etmiştir.

Bediüzzaman bu olaydan sonra tekrar Doğu'ya dönmüş, I. Dünya Savaşında talebeleriyle milis kuvvet oluşturarak savaşa katılmıştır. Gönüllü alay komutanı olarak büyük yararlılıklar gösterdiği I. Dünya Savaşında Rusya'da esir düşmüş, üç yıl süren esaret hayatının sonunda Sibirya'daki esir kampından kaçarak İstanbul'a gelmiştir.

İstanbul'da devlet büyükleri ve ilim çevreleri tarafından büyük bir ilgiyle karşılanan Bediüzzaman, *Dar-ül Hikmet-i İslamiye* (İslam Akademisi) azalığına tayin edilmiştir. Buradan aldığı maaşla kendi kitaplarını bastırarak parasız olarak dağıtmaya başlamıştır. Said Nursi daha sonra İstanbul'un işgali sırasında işgalcilerin gerçek niyetlerini ortaya koyan *Hutuvat-ı Sitte* (Şeytanın Altı Desisesi) isminde uyarıcı bir broşür hazırlamış, bu hareketi, İngiliz işgal kuvvetleri komutanının emriyle ölü veya diri ele geçirilmek üzere aranmasına sebep olmuştur. Milli mücadeleyi savunmuş ve destek olmuştur. Bu hareketleri Anadolu'da kurulan Millet Meclisi'nin beğenisini kazanmış ve Ankara'ya davet edilmiştir. 1922'de Ankara'ya geldiğinde devlet merasimiyle karşılanan Bediüzzaman, kendisine yapılan Şark Umumi Vaizliği, milletvekilliği ve Diyanet İşleri Başkanlığı tekliflerini reddetmiştir.

Said Nursi 1925 yılında Şeyh Said isyanı çıktığında, olayla hiçbir ilgisi olmadığı halde, Van'da inzivaya çekilmiş olduğu yerden alınarak Burdur'a, oradan da Isparta'nın Barla ilçesine sürgüne götürülmüştür. Bediüzzaman *Risale-i Nur Külliyatı*'nın büyük bir kısmını burada yazmıştır.

Nur Risalelerini önlerindeki en büyük engel olarak gören çevreler, 1934 yılında daha yakından kontrol edebilmek amacıyla Said Nursi'nin Isparta'nın merkezine getirilmesini istemiştir. 1935 yılında ise polisler burada da çalışmalarına devam eden Said Nursi'nin oturduğu evde arama yapmış ve bütün kitaplarına el koymuştur. Bediüzzaman emniyete götürülerek sorgulanmış, ancak suç unsuru bir şeye rastlanmayınca serbest bırakılmıştır. Ancak birkaç gün sonra, yeni tutuklamalarla birlikte Said Nursi

ve Risale-i Nurlar hakkında soruşturma başlatılmış, Bediüzzaman ve 120 Nur talebesi askeri araçlarla Eskişehir Hapishanesine gönderilmiştir.

Bediüzzaman, vatana ihanet iddiasıyla yargılandığı dava süresince tutuklu kalmıştır. Daha sonra ise Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği kararla, Said Nursi'ye 11 ay hapisle birlikte Kastamonu'da mecburi ikamet; on beş talebesine de altışar ay hapis cezası verilmiştir.

Polis gözetimi altında mecburi ikamet için Kastamonu'ya getirilen Said Nursi, 1943'te Isparta savcısından gelen talimat üzerine yeniden tutuklanmıştır. Ağır hasta olmasına rağmen Ankara'ya oradan da trenle Isparta'ya getirilmiştir. Risale-i Nur ile ilgili davaların Denizli'deki davayla birleştirilmesi üzerine ise Denizli'ye sevk edilmiştir. Denizli hapsi yine tecrit altında başlamış, çok zor şartlar altında geçen yeni hapishane dönemi ve yargılama safhalarında da Bediüzzaman, Risale-i Nur'un yazımına devam etmiştir. Sonrasında ise 1944'te verilen beraat ve tahliye kararına rağmen, dönemin hükümeti Said Nursi'nin Afyon'un Emirdağ ilçesinde zorunlu iskana tabi tutulmasını emretmiştir.

Bediüzzaman burada hükümet binasının karşısında bir odaya yerleştirilerek gözetim altına alınmıştır. Camiye gitmesine bile müsaade edilmediği, devamlı takip ve gözleme tabi tutulduğu Emirdağ sürgünü, Denizli hapishanesindekinden bile çok daha ağır ve zor şartlar altında geçmiştir. Bu dönemde, hukuki yollarla Bediüzzaman'ı etkisiz hale getiremeyen muhalifleri onu zehirleyerek öldürme yoluna gitmişlerdir. Hayatı boyunca yirmi üç defa denenecek bu teşebbüslerin üçü Emirdağ sürgününde gerçekleşmiştir.

Bu zulümler yaşanırken Bediüzzaman'ın talebeleri tarafından Risale-i Nurlar çoğaltılmış ve böylece Kuran tebliğinin geniş kitlelere yayılması sağlanmıştır. Özellikle de teksir makinelerinin kullanımıyla birlikte bu çalışmalar daha da hızlanmıştır.

1944'te Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin beraat kararının Yargıtay tarafından onaylanmasıyla birlikte Bediüzzaman serbest bırakılmıştır. Ancak Risale-i Nurların her geçen gün yaygınlaşarak insanlara ulaşması Hükümeti rahatsız etmeye başlamıştır. Ocak 1948'de Said Nursi ve on beş talebesi evlerinden ve işyerlerinden alınarak Afyon hapishanesine gönderilmiştir. Ancak tüm bu ağır ve zor şartlara rağmen Bediüzzaman eserlerini yazmaya devam etmiştir.

Aralık 1948'de Said Nursi hakkında 20 ay ağır hapis cezası kararı verilmiş, ancak karar temyiz edilmiş ve Bediüzzaman lehine bozulmuştur. Ancak Yargıtay'ın bu kararına rağmen Afyon Ağır Ceza Mahkemesi yargılamayı uzatarak 20 aylık sürenin cezaevinde geçmesini sağlamıştır. Hak etmediği cezanın süresini tutukluluk haliyle dolduran Said Nursi, Eylül

1949'da serbest bırakılmıştır. Fakat Ankara'dan gelen bir emirle bu sefer de Afyon'da mecburi iskana tabi tutulmuş ve Emirdağ'a ancak Aralık ayında dönebilmiştir.

Bediüzzaman'a 1951'de Emirdağ'da, bundan hemen bir yıl sonra da İstanbul'da, *Gençlik Rehberi* adlı kitabı nedeniyle birer dava daha açılmıştır. İstanbul'da yapılan duruşmada mahkeme lehte karar vererek davayı sonuca bağlamıştır.

Ocak 1960'ta Ankara'ya girmesi polis tarafından engellenen Bediüzzaman buradan Isparta'ya gitmiştir. Bu dönemde ağır hasta olan 83 yaşındaki Said Nursi, daha sonra talebeleriyle birlikte Urfa'ya gitmiştir. Burada, yürüyemeyecek kadar rahatsız olan Said Nursi'nin yerleştiği otele gelen polisler, İçişleri Bakanının emriyle Bediüzzaman'ı Isparta'ya geri götürmeye çalışmışlardır. Said Nursi bu baskılar sürerken vefat etmiştir.

Bediüzzaman Said Nursi'nin bir ömür boyu gösterdiği fedakar ahlak

Bediüzzaman Said Nursi, tüm hayatını; sahip olduğu maddi manevi herşeyi Allah'ın rızasını kazanmak için adamış, bu uğurda her türlü fedakarlığı büyük bir şevk içerisinde göze almıştır. Hayatını pek çok insan için dayanılması çok güç şartlar altında geçirmiş, ömrünün sonuna kadar, yaptığı çalışmalardan rahatsız olan çevreler tarafından eziyet görmüştür. Defalarca mahkemelere çıkarılmış, hayatının büyük bölümünü gözetim altında geçirmiştir. Ömrünün yaklaşık 30 yılını hapis ve sürgünde geçiren Bediüzzaman, bu zor şartlar altında 6000 sayfalık Risale-i Nur Külliyatını tamamlayabilmek için elinden gelen tüm çabayı göstermiş ve muvaffak olmuştur.

Bir asra yakın ömrünü baskı, zulüm, tehdit altında sürgünlerde ve hapislerde geçirmiş, ancak bu güç şartlara rağmen inancından, azminden ve kararlılığından asla ödün vermemiştir. Cesareti, yaşadığı her türlü zorluğa rağmen tevekküllü ve sabırlı hali, aklı, feraseti, basireti, şefkati ve merhameti, vicdanı, ihlası, samimiyeti ile tüm Müslümanlar için önemli bir örnek olmuştur. "*Evet kardeşlerim! Bu zamanda öyle dehşetli cereyanlar (ürkütücü, korkutucu akımlar) ve hayatı ve cihanı (dünyayı) sarsacak hadiseler içinde hadsiz bir metanet (sınırsız bir güç, dayanıklılık) ve i'tidal-i dem (soğukkanlılık, yüksek bir itidal) ve nihayetsiz (sonsuz) bir fedakarlık taşımak gerektir...*"[79] sözleriyle ifade ettiği gibi, Bediüzzaman Said Nursi Kuran ahlakının tebliğinde kayıtsız şartsız bir fedakarlık gösterilmesi gerektiğini görmüş, bu sorumluluğu kendisi üstlendiği gibi talebelerine de bu kararlılıkla hareket etmelerini öğütlemiştir.

Bediüzzaman gibi, talebeleri de ondan aldıkları eğitim ile bu üstün ahlakı benimsemiş ve büyük bir ihlas, sadakat ve fedakarlık içerisinde Kuran ve Risale-i Nurların tebliğini sürdürmüşlerdir. Said Nursi ve Nur talebeleri gösterdikleri fedakarane çabalarıyla tüm Müslümanlara örnek olmuş; birlik beraberlik içerisinde, ihlasla ve fedakarlık ruhuyla hareket edildiğinde Allah'ın izniyle en zor şartlar altında bile başarıya ulaşılabileceğini göstermişlerdir.

Risale-i Nurların yazılması

Bediüzzaman ve talebelerinin hayatlarına bakıldığında, birlik, beraberlik ve fedakarlıkla her türlü zorluğun aşılabileceği sırrının tecelli ettiği pek çok örneğe rastlanır. Bunlardan biri Bediüzzaman'ın neredeyse imkansız denecek şartlar altında, bugün pek çok Müslüman için birer hidayet rehberi olan Risale-i Nur Külliyatını yazmış olmasıdır. Bediüzzaman Said Nursi, kendisine yöneltilen tehditleri, yapılan baskı ve kısıtlamaları hiçe sayarak, her şartta Risaleleri telif etmeye devam etmiştir. Kimi zaman sürgünde, kimi zaman hapishane hücrelerinde, hatta savaş yıllarında, cephede ve üç yıl esir kaldığı Rus esir kamplarında dahi samimi tefekkürlerini kağıda dökmeye devam etmiştir. İnsanlara Kuran'ı tebliğ etmenin şevki, Said Nursi'nin en zor koşullar altında bile bu engelleri aşabilmesini, fedakarlıkta kararlılık gösterebilmesini sağlamıştır. Bediüzzaman'ın bu örnek ahlakı, onun *Büyük Sözler* adlı eserinin Konferans bölümünde şöyle vurgulanmıştır:

Bediüzzaman'ın bu hali de, bütün İslâm mücahidlerine (İslam için çalışanlara, mücadele edenlere) ve umum (tüm) Müslümanlara bir örnektir. Yâni, mücadele (hizmet) ile ubûdiyet (kulluk) ve takvâyı (Allah'a yakınlığı) beraber yapıyor; birini yapıp, diğerini ihmal etmiyor. Cebbar ve zâlim din düşmanlarının plânıyla hapishanelere sevk edilip, tecrid-i mutlakta (tamamen tecrit edilerek, tek başına hapsedilerek) ve gâyet soğuk bir odada bırakılması ve şiddetli soğukların ve hastalıkların ızdırabları (acıları, sıkıntıları) ve titremeleri ve ihtiyarlığın tâkatsızlıkları (yaşlılıktan kaynaklanan güçsüzlükleri) içinde bulunması dahi, te'lifâta (kitaplarını yazmasına) noksanlık vermemiştir (engel olamamıştır).[80]

Bediüzzaman'ın Afyon'da birlikte hapishanede kaldığı talebelerinden Hasan Akyol ise onun bu konudaki kararlılığını dile getirmekte; kesekağıdından, boş yapraklara kadar bulduğu her imkanı değerlendirerek yazılarını yazdığını şöyle anlatmaktadır:

O, akşamdan sabaha kadar kağıtlara, defterlere, boş yapraklara, küçük cep defterlerine, kese kağıtlarına devamlı yazı yazardı. Ama o yazarken biz

okumuyoruz. O koğuşta tek başına duruyordu. Yazdıklarını da burada yazıyordu. Sabah olduğu zaman koğuşu açarlar, yazdıkları yazıları, onun kırk beş kadar talebesine verirlerdi. Onlar da bu yazıları sabahtan akşama kadar kendi defterlerine yazarlardı. Bir türlü bitiremezlerdi. Bazan ben de onlarla birlik olur, onlar gibi yazılar yazardım.[81]

Tarihçe-i Hayat adlı eserde ise Said Nursi'nin bu konudaki fedakarlığı şöyle anlatılmaktadır:

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri öyle müşkil (zor) ve ağır vaziyetler (şartlar) altında Risale-i Nur Külliyatını te'lif ediyor ki (yazıyor ki), tarihte hiçbir ilim adamının karşılaşmadığı zorluklara maruz kalıyor. Fakat sönmeyen bir azim, irade ve hizmet aşkına mâlik (sahip) olduğu için; yılmadan, yıpranmadan, usanıp bıkmadan, bütün kuvvetini sarf ederek emsalsiz (benzersiz) bir sabır ve tahammül ve feragat-ı nefis (nefsinden vazgeçerek) ile, bu millet ve memleketi komünizm ejderinden, mason âfatından (masonluk saldırısından, faciasından), dinsizlikten muhafaza edecek -eden ve etmekte olan- ve âlem-i İslâmı ve beşeriyeti tenvir (insanlığı aydınlatma) ve irşadda (doğru yola eriştirmede) büyük bir rehber olan bu hârikulâde Risale-i Nur eserlerini meydana getiriyor. Yüz otuz parça olan Risale-i Nur Külliyatı'nın te'lifi (yazılması), yirmi üç senede hitama eriyor (sona eriyor, bitiyor). Nur Risaleleri, şiddetli ihtiyaç zamanında te'lif edildiğinden (yazıldığından), her yazılan risale, gayet şifalı bir tiryak (panzehir) ve ilâç hükmünü taşıyor ve öyle de tesir (etki) edip pek çok kimselerin manevî hastalıklarını tedavi ediyor.

Risale-i Nur'u okuyan her bir kimse, güya o risale kendisi için yazılmış gibi bir hâlet-i ruhiye (ruh hali, psikoloji) içinde kalarak, büyük bir iştiyak (şevk ve arzu) ve şiddetli bir ihtiyaç hissederek mütalâa ediyor (düşünüyor, tefekkür ediyor). Nihayet öyle eserler vücuda geliyor ki, bu asır ve gelecek asırların bütün insanlarının imanî, İslâmî, fikrî, ruhî, kalbî, aklî ihtiyaçlarına tam cevap verecek ve kâfi gelecek Kur'ânî hakikatler ihsan ediliyor...[82]

Talebeleri ise, Bediüzzaman'ın fedakarlıkla ilgili söylediği sözleri şöyle aktarmaktadırlar:

Bir gün fedakarlıktan bahsederken demişti: "Benim şimdiki talebelerim, Ruslarla harbederken benimle Şark'ta kendini ateşe atan fedailerden daha fedakardır. Çünkü bütün ömrünü feda etmek kolay değildir. Bir anda insan kendini ateşe atsa, şehit olur gider. Devamlı surette sadakatla, fedakarlık ise, öyle kolay değildir. Onun için benim bu zamandaki talebelerim Eski Said'in talebelerinden çok fedakardırlar. Ne vakit Şark'ta bu sır inkişaf etse (ortaya çıksa), benim hemşerilerim dine büyük hizmet ederler" demişti.[83]

Talebeleri ise Bediüzzaman'ın Kuran ahlakını tebliğ konusundaki şevk, kararlılık ve fedakarlığını S*on Şahitler* adlı eserde şöyle dile getirmektedirler:

"Kuran ve Risale-i Nur'la ilgili bir mesele olunca, Üstad 25 yaşında bir delikanlı zindeliğinde olurdu."[84]

"Barla'ya vardığımızda yorgunluk, hastalık dinlemezdi. Hiçbir zaman Üstadımızı boş dururken görmedik."[85]

"Biz Üstadımızın yanında kaldığımız uzun seneler boş oturduğunu görmedik. Ya okur, ya tashih eder, veyahut okutur, dinlerdi."[86]

"Kardeşim, sizi tebrik ederim. Bizler Üstadın sayesinde müellif (yazar, kitabı tertipleyen kimseler) olduk. Bizler korkumuzdan ne eser yazabiliyorduk ve ne de kimseye anlatabiliyorduk... Fakat onun ihlası, onun şefkati, onun merhameti, onun tevazuu, onun şecaati (yiğitlik, cesurluk) ve kahramanlığı herşeye galip geldi."[87]

Bediüzzaman'ın en zor şartlar altında bile Kuran'ı tebliğ etmeye devam etmesi

Bediüzzaman karşısına çıkarılan tüm engellere rağmen Risalelerle gerçekleştirdiği Kuran tebliğine devam etmiş, elindeki en kısıtlı imkanı dahi bu uğurda kullanmıştır. Sürgün, hapishane ya da esir kampı olsun, gittiği her yerde İslam'ı anlatmaya, yazmaya devam etmiş, yeni talebeler edinmiş, böylece risalelerin giderek daha geniş kitlelere yayılmasını sağlamıştır.

Kafkas cephesinde gönüllü birliklerinin başında iken *İşarat'ül İcaz* adlı Arapça eserini telif etmiş, savaş sonrasında üç yıl kaldığı esir kampında ise, hayatlarını cepheden cepheye geçerek harp meydanlarındaki çatışmalarla geçen esir subaylar için bir ilim meclisi, imanlarını ve ihlaslarını güçlendirecekleri bir marifet mektebi olmuştur. Rusların bir süre sonra kefaretle Kosturma'daki Tatar mahallesinde bir camide kalmasına izin vermeleri üzerine Bediüzzaman, iki buçuk yıl boyunca bu camide hem imamlık yapmış hem de iman sohbetlerine devam etmiştir. Bediüzzaman'ın ve Nur talebelerinin hayatlarını kaleme alan *Tarihçe-i Hayat* adlı eserde, Bediüzzaman'ın gerek hapis ve sürgünlerde gerekse de esir kamplarında göstermiş olduğu bu kararlı fedakarane ve ihlaslı tavır şöyle anlatılmaktadır:

İşte Bediüzzaman, böyle hârikalar hârikası bir inayete mazhar olan (yardıma, ihsana sahip olan) mübarek bir şahsiyettir. Ve bunun içindir ki, zindanlar ona bir gülistan olmuş; oradan ebediyetlerin nurlu ufuklarını görür. İdam sehpaları, birer va'z ve irşad (doğru yolu gösterme) kürsüsüdür. Oradan insanlığa ulvî bir gaye uğrunda sabır ve sebat, metanet ve celâdet (yiğitlik, kuvvet) dersleri verir. Hapishaneler birer Medrese-i Yusufiyyeye

inkılâb eder (dönüşür). Oraya girerken, bir profesörün üniversiteye ders vermek için girdiği gibi girer. Zira oradakiler, onun feyiz ve irşadına muhtaç olan talebeleridir. Hergün birkaç vatandaşın imanını kurtarmak ve canileri melek gibi bir insan haline getirmek, onun için dünyalara değişilmez bir saadettir.[88]

Bu sözlerde de anlatıldığı gibi, Bediüzzaman için bir kişinin bile imanı sevmesi çektiği sıkıntıları göze alması için yeterli olmuştur. Nitekim onun vesile olmasıyla pek çok insan imanı sevmiş, Kuran ahlakını benimsemiştir:

O hapishanelerden hapishanelere atıldı. Hapishaneler, zindanlar onun sayesinde Medrese-i Yûsufiye oldu. Said Nur zindanları nur, gönülleri nur eyledi. Nice azılı katiller, nice nizam ve ırz düşmanları, bu îman âbidesinin (imanıyla ünlenmiş, dillere destan olmuş) karşısında eridiler; sanki yeniden yaratıldılar. Hepsi halim selim mü'minler haline, hayırlı vatandaşlar haline geldiler... Sizin hangi mektebleriniz, hangi terbiye sistemleriniz bunu yapabildi, yapabilir? Onu diyar diyar sürdüler. Her sürgün yeri, onun öz vatanı oldu. Nereye gitse, nereye sürülse, etrafı saf, temiz mü'minler tarafından sarılıyordu. Kalın hapishane duvarları, onu mü'min kardeşlerinden bir an bile ayıramadı. Büyük mürşidin, talebeleriyle arasına yığılan bu maddî kesafetler (engeller, duvarlar); din, aşk, îman sayesinde letafetler (güzellikler) haline geldiler. Kör kuvvetin, ölü maddenin bu tahdid (sınırlamaları) ve tehdidleri, ruh âleminin ummanlarında (okyanuslarında) büyük dalgalar meydana getirdi. Bu dalgalar, köy odalarından başlayarak, yer yer her tarafı sardı; üniversitelerin kapılarına kadar dayandı. Yıllardır mukaddesatları çiğnenmiş vatan çocukları, mahvedilen nesiller, îmana susayanlar; onun yoluna, onun nuruna koştular. Üstadın Nur risaleleri elden ele, dilden dile, ilden ile ulaştı, dolaştı. Genç-ihtiyar, cahil-münevver sekizinden seksenine kadar herkes ondan bir şey aldı, onun nuruyla nurlandı.[89]

Hapishanelerde ve sürgünde de zor şartlara rağmen çalışmalarını ve tebliği sürdürmesi

Bediüzzaman kaldığı hapishanelerde çok zor şartlar altında tutulmuş, en hasta ve en zor günlerinde bile yakacak hiçbir şeyin olmadığı soğuk ortamlarda bırakılmıştır. Gerek sürgünde iken gerekse hapishanede iken yirmi üç defa zehirlenmeye çalışılmış, tüm bunlar bedeninde ağır tahribat oluşturmuştur. Azılı katil ve suçluların arasında tutulmuş, talebeleriyle görüşmesi yasaklanarak tüm dava arkadaşlarından tecrit edilmiştir. Ancak o böylesine zor şartlar altında dahi kendi sorunları yerine, çevresindeki

insanların dünya ve ahiret mutluluklarını, refahlarını düşünmüştür. Çevresindeki insanları imana davet etmeye, onlara Kuran ahlakını sevdirmek için çaba harcamaya devam etmiştir.

Burdur, Isparta ve Barla sürgünleri

1925 yılında Burdur'da zorunlu ikamete tabi tutulan Bediüzzaman burada yerleştiği evde ve Kasaboğlu Camii'nde çevresindeki insanlara iman hakikatleri anlatmaya ve Kuran ahlakını anlatmaya başlamıştır. Ancak, yapılan derslerden ve halkın etrafına toplanmasından rahatsız olan dönemin hükümeti, Said Nursi'nin Isparta'ya gönderilmesini emretmiştir. 1926'da Isparta'ya nakledilen Bediüzzaman, burada da imani sohbetlerine devam etmiş ve etrafındaki insanlar giderek çoğalmaya başlamıştır. Bu durum karşısında hükümet bu defa da Bediüzzaman'ı, Isparta'nın daha ücra bir köyüne naklederek insanlarla irtibatını kesmek istemiş, Eğirdir Gölü'ne yakın bir dere içine kurulmuş olan ve ulaşımın göl üzerinden kayıkla yapıldığı Barla'ya gönderilmesini sağlamıştır.

Isparta'nın çok eski köylerinden biri olan Barla'nın nüfusunun çoğunluğunu yaşlılar oluşturuyordu. Gençler ekonomik nedenlerle büyük şehirlere göç etmişlerdi. Okuma-yazma seviyesi de hayli düşük olan Barla, hükümet tarafından tecride en uygun yer olarak seçilmişti. Said Nursi kendisi için artık bir süreklilik kazanan bu sürgünleri, sürgün olarak değil, vazife olarak görmüş ve her türlü imkansızlığa rağmen tebliğine devam etmiştir. Nitekim köylüler tarafından kendisine tahsis edilen buradaki köy odasında pek çok yeni eser yazmış ve yine pek çok kişinin imanına vesile olmuştur.

Eskişehir hapishanesi

Eskişehir hapishanesinde tam tecrit edilen Said Nursi, burada bir iki istisna hariç kimseyle görüştürülmemiştir. Ancak tüm bu sıkıntılı ve zor şartlara rağmen Risale-i Nurların telifi yine devam etmiş, Bediüzzaman, Yirmiyedinci, Yirmisekizinci, Yirmidokuzuncu ve Otuzuncu Lem'alar'ı burada yazmıştır.

Eskişehir hapsi sırasında oldukça zor günler geçiren Bediüzzaman'a bu hapis sırasında uygulanan ağır muamelelerden bazı örnekler çeşitli kaynaklarda şöyle aktarılmıştır:

"120 talebesiyle Eskişehir hapishanesinde bulunan Said Nursi tam bir tecrid içerisine alınarak, kendisine ve talebelerine çeşitli zulüm ve işkenceler

yapılıyor. Talebelerinden Zübeyir Gündüzalp'in anlattığına göre 12 gün yemek verilmiyor."[90]

"Zaten bize idam mahkumu gözüyle bakıyorlardı. Hiçbir ziyaretçi bırakmıyorlardı. 'Siz de idam olacaksınız bunlarla konuşursanız' diyorlardı. Geceleri pislikten, tahta kurularından, hamam böceklerinden uyumak kabil değildi."[91]

Denizli hapishanesi dönemi

Denizli hapsi de Eskişehir gibi yine tecrit altında başlamış, ancak çok zor şartlar altında geçen yeni hapishane dönemi ve yargılama safhalarında da Bediüzzaman, Risale-i Nur'un yazımına devam etmiştir. Ayrıca cezaevindeki Nur Talebeleri sayesinde Risale-i Nurla tanışan mahkumlar bambaşka birer insan olmuş, ibadetlerini yerine getirmeye başlamış; böylece hapishaneler birer tebliğ ve ilim meclisine dönüşmüştür.

Kastamonu'daki sürgün dönemi

Polis gözetimi altında mecburi ikamet için Kastamonu'ya gönderilen Bediüzzaman sürgünün ilk bir ayında polis karakolunun üst katında oturmak zorunda bırakılmış, daha sonra ise yine karakolun tam karşısında ve birkaç metre uzaklıkta bulunan bir eve yerleştirilmiştir. Evinin karakola bakan pencerelerini perdeyle kapatmasına dahi müsaade edilmeyen, tümüyle hukuk dışı ağır baskılar altında kalan Said Nursi, burada da Risale-i Nurların telifine ara vermemiştir.

Kastamonu'da da Bediüzzaman'ın etrafını yeni talebeleri almaya başlamıştır. Ancak, kendisini ziyarete gelenler karakola çekilip sorgulanmış, görüşmeleri engellenmiş, zulüm ve eziyete tabi tutulmuşlardır. Bütün bunlara rağmen insanlar Risaleleri okumaya yazmaya devam etmiş, iman hakikatlerini başkalarına da anlatmayı sürdürmüşlerdir.

Afyon Emirdağ'daki sürgün dönemi

Kastamonu'dan sonra Emirdağ'a getirilen Bediüzzaman, bu sefer de hükümet binasının karşısında bir odaya yerleştirilmiştir. Camiye gitmesine bile izin verilmediği, devamlı takip ve gözleme tabi tutulduğu Emirdağ sürgünü, Bediüzzaman için Denizli hapishanesindeki ağır koşullardan bile çok daha zorlu bir dönem olmuştur. Ziyaretçilerle görüşmesi yasaklanan Bediüzzaman, Emirdağ'da üç kere de zehirlenme tehlikesi atlatmıştır. Hukuki yollardan Bediüzzaman'ı engelleyemediklerini gören muhalifleri, onu

zehirleyerek ortadan kaldırmak istemişlerdir. Defalarca zehirlendiği halde Allah'ın yardımıyla mutlak ölümden her defasında kurtulan Bediüzzaman, tüm bu teşebbüsler nedeniyle büyük zorluklar yaşamıştır.

Afyon hapishanesi

1948'in başlarında Said Nursi ve on beş talebesi evlerinden ve işyerlerinden alınarak Afyon il merkezine götürülmüş, bir hafta kadar bekletilerek sorgulamaları yapılmış ve ardından da cezaevine sevk edilmişlerdir. Bir yandan mahkeme devam ederken bir yandan da Afyon cezaevinde tutuklu bulunan Bediüzzaman ve talebelerine yapılan baskılar giderek artmıştır. Bu dönemde artık hasta ve yetmiş yaşında olan Said Nursi, 60 kişilik büyük bir koğuşta tek başına bırakılmış, soğuk kış gecelerinde odanın kırık penceresi buz tutmasına rağmen başka bir yere nakledilmemiş ve tüm bunlara ek olarak birkaç defa da burada zehirlenmiştir. Cezaevi tabibi, salgın hastalıktan korumak için aşılama bahanesiyle damarına en kuvvetli zehirlerden şırınga etmiştir. Zehirin etkisiyle ateşler içinde ciddi rahatsızlıklar yaşayan Bediüzzaman, yalnız ve soğuk koğuşunda kimseyle görüştürülmemiş, hapishanedeki talebelerinin kendisini ziyaret etmesine bile müsaade edilmemiştir. Ancak, Nur Talebeleri burada da hapishaneyi medreseye dönüştürmeyi başarmış, mahkumlara Kur'an-ı Kerim ve Risale-i Nur dersleri vererek onlardan birçoğunun imanına vesile olmuşlardır. Bediüzzaman ise içerisinde bulunduğu bütün bu ağır ve zor şartlara rağmen yazmaya devam etmiş, Ondördüncü ve Onbeşinci Şuaları burada yazarak Risale-i Nurların telifini tamamlamıştır.

Said Nursi hapishane günlerini, bu dönemlerde kendisine kasıtlı olarak yapılan zulüm ve eziyetleri, haksız uygulamaları şöyle anlatmaktadır:

Pek adi bahanelerle zemherinin en şiddetli soğuk günlerinde beni tevkif ederek (tutuklayarak) büyük ve gayet soğuk iki gün sobasız bir koğuşta tecrid-i mutak içinde (tamamen tek başına bırakarak) hapsettiler. Ben küçük odamda günde kaç defa soba yakar ve daima mangalımda ateş varken, zâfiyet ve hastalığımdan zor dayanabilirdim. Şimdi bu vaziyette hem soğuktan bir sıtma, hem dehşetli bir sıkıntı ve hiddet içinde çırpınırken inayet-i İlâhiye (Allah'ın yardımı) ile bir hakikat kalbimde inkişaf etti (oluştu). Mânen: 'Sen hapse, Medrese-i Yusufiye namı vermişsin (sen hapse Yusuf medresesi demişsin). Hem Denizli'de sıkıntımızdan bin derece ziyade, hem ferah, hem mânevî kâr, hem oradaki mahpusların Nurlardan istifadeleri, hem büyük dairelerde Nurların fütuhatı (başarıları, zaferleri) gibi neticeler, size şekva (şikayet) yerinde binler şükrettirdi. Hem bir saat hapsinizi ve sıkıntınızı on saat ibadet hükmüne getirdi; o fani saatleri

bakileştirdi. İnşâAllah bu üçüncü Medrese-i Yusufiyedeki musibetzedelerin (zulme uğrayanların) Nurlardan istifadeleri ve teselli bulmaları, senin bu soğuk ve ağır sıkıntını hararetlendirip sevinçlere çevirecek.[92]

Güya büyük bir suç işlemişim diye benim pencerelerimi mıhladılar (çivilediler). Ve duman beni sıkıyordu, bir pencereyi bırakmadım ki mıhlansın. Şimdi onu da mıhladılar. Hem hapis usûlü tecrid onbeş gün kadar olduğu halde, beni üç buçuk ay tecrid-i mutlakta (tamamen tek başıma bırakarak) hiçbir arkadaşımla temas ettirmediler. Hem üç aydan beri benim aleyhimde kırk sahifelik bir iddianame yazılıp bana gösterildi. Yeni hurufu (harfleri) bilmediğimden, hem rahatsız ve hattım çok noksan (yazım çok eksik) olmasından çok rica ettim ki, "Bana biri iddianameyi okuyacak ve dilimi bilen talebelerimden benim itiraznamemi yazacak iki adama izin veriniz" dedim; izin vermediler. Dediler, "Avukat gelsin, okusun." Sonra onu da bırakmadılar. Yalnız bir kardeşe dediler ki: "Eski hurufa (harflere) çevir, ona ver." Halbuki o kırk sahifeyi yazmak altı-yedi günde ancak olur. Bir saatte bana okumak işini, altı-yedi güne kadar uzatmak, tâ benimle kimse temas etmesin fikri ise, pek dehşetli bir istibdad (baskı) ile benim bütün hukuk-u müdafaamı iskat etmektir (bütün hukuki savunmamı hükümsüz kılmaktır). Dünyada, yüz cinayeti bulunan ve asılacak bir adam dahi böyle muamele göremez.[93]

Ancak Bediüzzaman yaşadığı bu zorlukları hiçbir zaman için sıkıntı olarak görmemiş, bu bakış açısını pek çok defa yazılarında da dile getirmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir:

"Madem biz kadere teslim olduk, bu sıkıntıları (hayru'l-umuri ahmezüha) (işlerin en hayırlısı en sağlamıdır) sırrıyla sevap kazanmak cihetiyle manevi bir nimet biliyoruz. Madem geçici dünyevi musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı oluyor. Madem hakkalyakin derecesinde (imanın en yüksek derecesinde) yakini bir kanaatimiz var ki, biz öyle bir hakikata hayatımızı vakfetmişiz ki, güneşten daha parlak ve cennet gibi güzel ve saadet-i ebediye gibi şirindir. Elbette biz, bu sıkıntılı haller ile müftehirane (iftihar eden), müteşekkirane (teşekkür eden) bir mücahede-i maneviye (manevi mücadele) yapıyoruz, diye şekva (şikayet) etmemek lazımdır."[94]

"Beni, nefsini kurtarmayı düşünen hodgâm (kendini beğenmiş) bir adam mı zannediyorlar? Ben, cemiyetin îmanını kurtarmak yolunda dünyamı da feda ettim, âhiretimi de. Seksen küsûr senelik bütün hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harb meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harblerde, bir câni gibi muamele gördüm; bir serseri gibi memleket

memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilâttan (diğer kişilerle görüşmekten, onlara karışmaktan) menedildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere mâruz kaldım... Benim fıtratım, zillet ve hakarete tahammül etmez. İzzet ve şehamet-i İslâmiye (akıl, zeka ile birlikte olan İslami yiğitlik) beni bu halde bulunmaktan şiddetle meneder. Böyle bir vaziyete düşünce, karşımda kim olursa olsun, isterse en zalim bir cebbar (zalim, gaddar), en hunhar (zalim) bir düşman kumandanı olsa tezellül etmem (kendimi alçaltmam, buna katlanmam). Zulmünü, hunharlığını onun suratına çarparım. Beni zindana atar, yahut idam sehpasına götürür. hiç ehemmiyeti yoktur. -Nitekim öyle oldu.- Bunların hepsini gördüm. Birkaç dakika daha o hunhar kumandanın kalbi, vicdanı zulümkârlığa dayanabilseydi Said bugün asılmış ve mâsumlar zümresine iltihak etmiş (katılmış) olacaktı. İşte benim bütün hayatım böyle zahmet ve meşakkatle (zorlukla), felâket ve musibetle geçti. Cemiyetin îmanı, saadet ve selâmeti yolunda nefsimi, dünyamı feda ettim. Helâl olsun. Onlara beddua bile etmiyorum. Çünki, bu sayede Risale-i Nur, hiç olmazsa birkaç yüzbin, yahut birkaç milyon kişinin -adedini de bilmiyorum ya, öyle diyorlar. Afyon Savcısı beşyüz bin demişti. Belki daha ziyade- îmanını kurtarmağa vesile oldu. Ölmekle yalnız kendimi kurtaracaktım, fakat hayatta kalıp da zahmet ve meşakkatlere tahammül ile bu kadar îmanın kurtulmasına hizmet ettim. Allah'a bin kere hamdolsun."[95]

Bediüzzaman'ın tüm bu zamanlar içerisinde yaşadığı zorlukları ve bunlar karşısındaki metanetli ve fedakar tavrını talebeleri şöyle dile getirmektedirler:

"Kış mevsimi. Her taraf donmuş Afyon'un çevreyle irtibatı kesilmiş demiryolu kapanmıştı. 15-20 gün şehre yiyecek, yakacak gelmemiş, sular akmıyordu. Hz. Üstadın pencereleri kırık dökük, döşeme tahtaları aralıklı, ısınmak mümkün değil. O gün Hz. Üstadı önünde bir gaz tenekesi, içinde bir miktar mangal kömürü, bir çaydanlık, çift battaniye altında iki kat olmuş halde gördüm."[96]

"Biz Üstad Hazretleri ile çoğu zaman görüşsek de, diğer talebeleri gibi çoğu hallerine muttali olmamız (bilmemiz) mümkün değildi. Şiddetli soğuklarda sobasız odada bulundurmak, öldürücü zehirler vermek gibi durumlara zaman zaman vakıf olurduk. Üstadı ızdırap içinde gördüm. Kim bilir, hangi eza ve cefanın hemen peşi sıra idi? Acip bir gün ve acip bir kış."[97]

"Diğer taraftan da, yaşlı ve hasta Bediüzzaman'a her türlü merhametsizce muamele layık görülüyor, hava almak için pencere kenarına bile yaklaştırmıyorlardı. Hapishanenin suyu alt katta olduğu için çoğu zaman

Üstadı susuz bırakıyorlardı. Bütün bu muamelelere karşı, Üstad sabırla mukabele ediyor, beddua dahi etmiyordu.[98]

"Zaman zaman hapishaneye gider, Üstadı ziyarette bulunurdum. Bir sefer ki, ziyaretimde harareti 40 dereceye kadar çıkmıştı. Böylesi bir halde bile, yine telif (yazma), tashih işiyle meşguldu. Talebeleri yanında idi. Zaten kendileri de çok hastalık çekmişti."[99]

"Muazzez Üstadımız hakikaten çok zahmet çekti, zahmette rahmeti görüyordu. Herşeyden mahrumdu. Abdeshanesi (Abdest alma yeri) elli metre mesafede, üstü açık, elektriği yoktu. Kış kıyamet, evde bazen odunu dahi bulunmazdı. Barla'da kışın herşeyden mahrumdu. Yanında yalnız bir yumurta bulunur, ekmeğini mahallelerde yaparlar, fakat buna rağmen Üstad gayet memnundu."[100]

"Hocanın yemeğini ben veriyordum." "Bunun odasına kitap, kalem, kağıt ve ziyaretçi sokmayacaksın" dediler. "Olur" dedim. Kendisine götürdüğüm ekmekleri belki yetmiş parçaya bölüyor, birazını kendine alıyor, geri kalanını da "İbrahim kardeşim bunları talebelerime götür" diyordu. Bazen bu duruma çok hayret ediyordum."[101]

Nur talebelerinin zorluklara fedakarlıkla karşı koymaları

Bediüzzaman gibi, talebeleri de aynı amaç uğrunda pek çok sıkıntıyla karşılaşmış, ancak bu zorluklar karşısında daha da fedakarane bir çaba içerisine girerek Kuran ahlakının tebliğine devam etmişlerdir. *Sözler* adlı eserde anlatıldığı gibi Nur talebeleri, bu tebliğlerinin herhangi bir şekilde engellenmesi ihtimaline karşı Üstad'ın risalelerini ezberlemişlerdir. Bediüzzaman ile birlikte onlar da hapishanelere götürülmüş, orada da bulundukları süre içerisinde de yine ihlasla Risaleleri elleriyle yazarak çoğaltmaya ve dağıtmaya devam etmişlerdir:

Eğer gizlice bir imkân bulurlarsa, onlar yine Risale-i Nur ile meşguldürler. Hattâ "Belki hapse atılırım, Nur Risalelerimi vermezler, çalışmaktan mahrum kalırım." diye bâzı Nurları ezberleyen talebeler de olmuştur. Muhlis bir Nur talebesi, hapishaneden çıkarıldığı vakit; gûya o kırbaçlı, falakalı, türlü türlü işkenceli hapishane, ona bir kuvvet, bir enerji kaynağı olmuş, sadâkat ve teyakkuzla (dikkat ve uyanıklıkla) Nur hizmetinde koşturmak için bir kırbaç tesiri yapmış gibi, Üstadına daha ziyâde yakınlaşır ve eskisinden daha fazla Nurlara çalışır, neşriyât yapar.[102]

Yaşadıkları zorluklar bu kimselerin imanlarını, şevklerini, azim ve fedakarlıklarını daha da artırmıştır. Bu ihlaslı bakış açıları talebeleri tarafından şöyle tasvir edilmiştir:

... Kahraman Emirdağ Nur talebeleri, Üstadımıza karşı çok sadıktılar. Üstadları için canlarını verirlerdi. O kadar baskı, tehdit, zulüm ve tasarrut (kötülük) onları hiç yıldırmadığı gibi bilakis daha çok kahramanlık yaparlardı. Öyle zaman oldu ki, üç kardeşin üçünü de oğulları ile beraber hapsettiler. Günlerce, aylarca dükkanları kapalı kaldı, iflas ettirinceye kadar çalıştılar, ama yine derslerin mahiyetini tam anlamaya vesile oldu. Değil malları ve servetleri, onlar, Üstad ve Risale-i Nur için canlarını veriyorlardı. Servetlerini kaybetmiş, iflas etmiş, bunları düşünmüyorlardı bile.[103]

Risale-i Nur talebeleri de, Bediüzzaman'ın ahlakını benimsemiş, yaşadıkları sıkıntılara tevekkül ve güzel bir sabır ile karşılık vermişlerdir:

Risale-i Nur'un tahkikî îman dersleriyle îman mertebelerinde terakki (ilerleme) ve teali (yücelme) edip kuvvetli îmanı elde eden Nur Talebeleri için öyle taarruzlar (saldırılar), bir cihetten bir imtihandır ve kömürle elması tefrik eden (ayıran) bir mihenktir (ölçü aletidir). Nur Talebeleri için Allah'a îman, Peygambere ittiba (tabiyet) ve Kur'an-ı Kerim'le amelden dolayı hapisler bir Medrese-i Yûsufiye'dir. Zulüm ve işkenceler, birer kamçı, birer perçindir. Kader-i İlâhi bize o hücumlarla işaret veriyor ki: "Haydi durma çalış!" Kur'an ve îman hizmeti uğrunda mahkemelerde konuşmak, Nur Talebelerince bir dostu ile sohbet etmektir. Karakollara götürülüp, getirilmek, çarşı pazara gidip gelmekten farksızdır... Beşerin zulmen mahkûm etmesi ise, hakikatte Hakk'ın beraat vereceğine bir delildir. Bütün öyle işkence ve zulümler, Nur Talebeleri için birer şeref madalyasıdır. Ne mutlu ki, otuz seneden beri Nur Talebeleri ağabeylerimiz bu nimetlere mazhar olmuşlar..[104]

Bediüzzaman bir sözünde talebelerinin bu ihlaslı ve fedakar ahlaklarını anlatmakta ve onlara, karşılarına çıkan her olaydan razı olmalarını şöyle hatırlatmaktadır:

Ben maddî ve manevî herşeyimi feda ettim, her musibete katlandım, her işkenceye sabrettim. Bu sayede hakikat-ı imaniye her tarafa yayıldı. Bu sayede Nur mekteb-i irfanının (Risale-i Nur İlim Okulu'nun) yüzbinlerce, belki de milyonlarca talebeleri yetişti. Artık bu yolda, hizmet-i imaniyede (iman hizmetinde) onlar devam edeceklerdir ve benim maddî ve manevî herşeyden feragat mesleğimden ayrılmayacaklardır. Yalnız ve yalnız Allah rızası için çalışacaklardır. İnşâAllah. Benimle beraber çok talebelerim de türlü türlü musibetlere, eza ve cefalara maruz kaldılar, ağır imtihanlar geçirdiler. Benim gibi onlar da bütün haksızlıklara ve haksız hareket edenlere karşı bütün haklarını helâl etmelerini isterim. Çünki onlar bilmeyerek, kader-i İlahî'nin (Allah'ın belirlediği kaderin) sırlarına, derin tecellilerine akıl erdiremeyerek bizim davamıza, hakikat-ı imaniyenin

inkişafına (ortaya çıkmasına, yayılmasına) hizmet ettiler. Bizim vazifemiz onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir.[105]

SONUÇ

Kitabın başından bu yana anlatıldığı gibi fedakarlık, imanı kavrayan her insanın üzerinde önemli bir vicdani sorumluluktur. Bu fedakarlık anlayışı, kişinin sahip olduğu maddi ve manevi herşeyi Allah'ın en razı olacağı şekilde sarf etmesini; hayatı boyunca karşılaştığı her konuda aklını, vicdanını ve iradesini en son sınırına kadar kullanmasını gerektirmektedir. Bir ömür boyunca hayırlarda yarışacak, güzel ahlakta takva sahiplerine önder olacak, her ne zorlukla karşılaşırsa karşılaşsın hiçbir yılgınlığa kapılmadan insanları iyiliğe çağırmaya ve kötülükten sakındırmaya devam edecektir.

Allah, iman sahiplerini yalnızca kendi ahlaklarını güzelleştirmekle sorumlu tutmamış, aynı zamanda onlara tüm insanların sorumluluğunu da yüklemiştir. Allah'tan korkan vicdan sahibi tüm Müslümanlar, bu sorumluluğu en güzel şekilde yerine getirebilmek için fedakarane bir ahlak göstermekle ve samimi bir çaba harcamakla yükümlüdürler. Bunun içinse, "**Şüphesiz Allah, Kendi yolunda, sanki birbirlerine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çaba harcayanları sever.**" (Saff Suresi, 4) ayetiyle bildirildiği gibi, birbirlerine destek olmalı, her türlü zorluğa karşı birlik ve beraberlik içerisinde hareket etmelidirler. Allah, Kuran'ın **"İnkar edenler birbirlerinin velileridir. Eğer siz bunu yapmazsanız (birbirinize yardım etmez ve dost olmazsanız) yeryüzünde bir fitne ve büyük bir bozgunculuk (fesat) olur."** (Enfal Suresi, 73) ayetiyle, müminlerin birbirlerine destek olup yardım etmemeleri durumunda yeryüzünde "büyük bir bozgunculuk" oluşacağını bildirmiştir. Zulüm gören, adaletsiz uygulamalar altında ezilen insanların, zavallı kadınların, kimsesiz çocukların, bakıma muhtaç kimselerin sıkıntılarının giderilmesine ancak bu şekilde yardımcı olunabilinecektir. Güzel ahlakın tüm insanlar arasında yerleşik kılınması ise, hem tüm dünyada barış ve huzurun yaşanmasını sağlayacak, hem de buna vesile olan müminlere Allah Katında çok büyük bir ecir kazandıracaktır.

Allah, Kuran'ın **"Rabbiniz'den olan bir mağfirete ve cennete (kavuşmak için) 'çaba gösterip-yarışın..." (Hadid Suresi, 21)** ayetiyle insanlara cennet için kararlı bir hazırlık ve yarış içinde olmalarını bildirmiştir. Allah'ın rahmetini ve cennetini umabilecek kimseler hayatları boyunca her türlü fedakarlığı göze alarak, ihlasla Rabbimiz'in rızasını arayan, bu uğurda en fazlasını yapabilmek için rahmani bir yarış içerisine girenler olacaktır.

Kuran ahlakını ve vicdani sorumluluklarını bilerek, dünya hayatında bu gerçekleri gözardı eden bir insan, ahirette çok büyük ve telafisi mümkün olmayan bir pişmanlık yaşayabileceğini unutmamalıdır. Hayatını bencilce tutkularının peşi sıra giderek tüketen kimseler, ahiret ile karşılaştıklarında dünyaya bir kez daha geri dönüp mallarıyla ve canlarıyla Allah için fedakarlıkta bulunmak isteyecek; kazanç sanarak fedakarlıktan kaçındıkları,

yığıp biriktirdikleri herşeyi cehennem azabından kurtulabilmek için fidye vermek isteyeceklerdir:

Gerçek şu ki, inkar edenler, yeryüzünde olanların tümü ve bununla birlikte bir katı daha onların olsa, bununla da kıyamet gününün azabından (kurtulmak için) fidye vermeye kalkışsalar, yine onlardan kabul edilmez. Onlar için acı bir azap vardır. (Maide Suresi, 36)

Onlar birbirlerine gösterilirler. Bir suçlu-günahkar, o günün azabına karşılık olmak üzere, oğullarını fidye olarak vermek ister; Kendi eşini ve kardeşini, ve onu barındıran aşiretini de; Yeryüzünde bulunanların tümünü (verse de); sonra bir kurtulsa. Hayır; (hiçbiri kabul edilmez). Doğrusu o (cehennem), cayır cayır yanmakta olan ateştir. (Mearic Suresi, 11-15)

Bu kimseler pişmanlıklarını ise şöyle dile getireceklerdir:

O gün, cehennem de getirilmiştir. İnsan o gün düşünüp-hatırlar, ancak (bu) hatırlamadan ona ne fayda? Der ki: "Keşke hayatım için, (önceden bir şeyler) takdim edebilseydim." (Fecr Suresi, 23-24)

Kitabı sol eline verilen ise; o da, der ki: "Bana keşke kitabım verilmeseydi." "Hesabımı hiç bilmeseydim." "Keşke o (ölüm herşeyi) kesip bitirseydi. "Malım bana hiçbir yarar sağlayamadı." "Güç ve kudretim yok olup gitti." (Hakka Suresi, 25-29)

Ateşin üstünde durdurulduklarında onları bir görsen; derler ki: "Keşke (dünyaya bir daha) geri çevrilseydik de Rabbimiz'in ayetlerini yalanlamasaydık ve mü'minlerden olsaydık." (Enam Suresi, 27)

Her insanın dünya hayatında kendisine verilen süre içerisinde bu gerçekleri düşünmesi ve sonsuz hayatını tehlikeye atacak her türlü ahlaki zaaftan sakınması gerekmektedir. Dünyada cennet ahlakını yaşamadığı takdirde, kişi ahirette karşısına yalnızca sonsuz azaplarla dolu cehennemin çıkmasından korkmalıdır. Halbuki böyle bir sondan kurtulup, cennet nimetlerini kazanabilmek son derece kolaydır. Kuran'da bunun kolaylığı ve Rabbimiz'in kulları için en güzel olanı istediği **"... Allah size güçlük çıkarmak istemez, ama sizi temizlemek ve üzerinizdeki nimeti tamamlamak ister. Umulur ki şükredersiniz."** (Maide Suresi, 6) ayetiyle bildirilmiştir. Yaşamlarının her anını Allah'ın rızasını kazanmak için geçiren müminler için

dünyada ve ahirette güzel bir hayat, Allah'ın sevgisi, dostluğu ve yardımı vardır. Allah Kuran'da "bütün hayırların" bu kimseler için olduğunu bildirmiş ve onları içinde süresiz kalacakları eşsiz güzellikteki cennetlerle müjdelemiştir:

Ama ve onunla birlikte olan müminler, mallarıyla ve canlarıyla cihad ettiler; işte bütün hayırlar onlarındır ve kurtuluşa erenler onlardır. Allah onlar için, süresiz kalacakları, altından ırmaklar akan cennetler hazırladı. İşte büyük 'kurtuluş ve mutluluk' budur. (Tevbe Suresi, 88-89)

Notlar:

1- (İmam Gazali, Cennete Doğru (Yedi Geçit) Minhacü'l-Abidin s. 264-265)
2- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 2, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/2, sf. 474 (Kenz III/317 (en-Nersi'den)
3- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis_hak_2000.htm
4-http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis
_hak_2000.htm
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
5- http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis
_hak_2000.htm
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
6- http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis
_hak_2000.htm
7- http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis
_hak_2000.htm
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
8- www. Unicef.org/media/sowc02presskit/ UNİCEF - The State of World's Children 2002)
9- http://www.cocukvakfi.org.tr/
calinmis_hak_2000.htm
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm#3
10- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
11- http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis
_hak_2000.htm
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
12- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
13- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
14- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
15- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
16- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
17- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
18- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
19- http://www.unhcr.org.tr/unhcr_tur/yayimlarmultecicocuklar.asp
20- http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis
_hak_2000.htm
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm

21- http://media.ankara.edu.tr/~erdogan/
cocukkole.htm
22- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
23- http://www.unicef.org/graca/summry.htm (UN Report: Wars Against Children)
http://www.unhcr.org.tr/unhcr_tur/yayimlarmultecicocuklar.asp
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
http://www.mazlumder.org.tr/haber/Ayrinti.asp?HaberNo=51
http://www.mazlumder.org/multeci/kadin_cocuk.html
http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis_hak_2000.htm
24- http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis
_hak_2000.htm
25- http://www.unhcr.org.tr/unhcr_tur/yayimlarmultecicocuklar.asp
26- http://www.cocukvakfi.org.tr/
calinmis_hak_2000.htm
27- http://www.unhcr.org.tr/unhcr_tur/yayimlarmultecicocuklar.asp
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
http://www.mazlumder.org.tr/haber/Ayrinti.asp?HaberNo=51
http://www.mazlumder.org/multeci/kadin_cocuk.html
28- http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
29-
http:/www.child-soldiers.org/cs/childsoldiers.nsf/0/c560bb92d962c64c80256
c69004b0797?OpenDocument
http://www.cocukvakfi.org.tr/calinmis_hak_2000.htm
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
30- http://www.unhcr.org.tr/unhcr_tur/yayimlarmultecicocuklar.asp
http://www.cocukvakfi.org.tr/sayisal_rapor2.htm
31- http://www.vahdet.com.tr/filistin/
dosya2/0557.html
32- Kitab-ül Burhan fi Alamet-il Mehdiyy-il Ahir Zaman, s. 12
33- Suyuti, Cami'üs Sagir, 3/211; Ahmed bin Hanbel, Müsned, 2/492
Al-Muttaqi al-Hindi, Muntakhab Kanzul Ummaal
34- Kıyamet-Ahiret ve Ahirzaman Alametleri, s.454
35- El-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamet-il Mehdiyy-il Muntazar, s. 37
36- Camiü's-Sagir, 3:211, Müsned, 2:492, 4:391, 392
37- Ölüm-Kıyamet-Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri, s.440
38- Ölüm-Kıyamet-Ahiret ve Ahirzaman Alametleri, s. 455
39- Ölüm-Kıyamet-Ahiret ve Ahirzaman Alametleri, s. 440
40- El-Kavlu'l Muhtasar Fi Alamet-il Mehdiyy-il Muntazar, s. 37
41- Kitab-ül Burhan Fi Alameti-il Mehdiyy-il Ahir Zaman, s. 66

42- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 297 (Terğib, V/148; Beyhaki Hz. Aişe'den)
43- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 28
44- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Sentez Neşriyat, Cilt 1, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 318 (Müslim)
45- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 3, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/3, sf. 129 (Sıfatu'-Safve, I/69 (Buhari ve Müslim, Cabir b. Abdillah'tan)
İbn-i Kesir, Peygamberimizin Şemaili Mu'cizeleri, Temel Neşriyat, sf. 84
46- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 3, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/3, sf. 129 (Heysemi, IX/13)
İbn-i Kesir, Peygamberimizin Şemaili Mu'cizeleri, Temel Neşriyat, sf. 84
47- İbn-i Kesir, Peygamberimizin Şemaili Mu'cizeleri, Temel Neşriyat, sf. 86
48- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 2, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/2, sf. 196 (Heysemi X/239 (Bezzar'dan. Ayrıca Taberani'nin de benzer şekilde rivayet ettiği kaydedilir)
49- İbn-i Kesir, Peygamberimizin Şemaili Mu'cizeleri, Temel Neşriyat, sf. 87
50- İbn-i Kesir, Peygamberimizin Şemaili Mu'cizeleri, Temel Neşriyat, sf. 89
51- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 2, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/2, sf. 192 (Kenz III/310 (İbn Asakir, Enes'ten)
52- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 90 (Ebu Nuaym, Delail, s. 105, (Akıl b. Ebi Talib'ten)
53- http://www.geocities.com/halit_1982/ResulullahinsuvarilerindenMikdadbinEsved.htm
http://www.esselam.net/sahabeler/bir/59.htm
http://www.hasbahca.net/islam/eshab/ResulullahinsuvarilerindenMikdadbinEsved.htm
http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/mikdad_bin_esved.htm
54- http://www.geocities.com/halit_1982/ResulullahinsuvarilerindenMikdadbinEsved.htm
http://www.esselam.net/sahabeler/bir/59.htm

http://www.hasbahca.net/islam/eshab/
ResulullahinsuvarilerindenMikdadbinEsved.htm
http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/mikdad_bin_esved.htm
55- Salih Suruç, Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı, cilt 1, Yeni Asya Neşriyat, sf. 211-212, 594) (İbni Sa'd, Tabakat, 3:219; İbni Hacer, a.g.e., 2:221) http://www.esselam.net/sahabeler/bir/9.htm
www.hasbahca.net/islam/eshab/ resullulahinokcusutalhabinubeydullah.htm
www.huzuradogru.com/eshabikiram/talha_bin_ueydullah.htm
http://www.huzuradogru.com/peygamberler/kainatin_efendisi/uhud_savasi/
hazreti_talhanin_fedakarligi.htm
56-
http://www.geocities.com/halit_1982/eshabikiraminmeshurkumandanlarinumanbinmukarrin.htm
http://www.esselam.net/sahabeler/bir/64.htm
http://www.hasbahca.net/islam/eshab/
eshabikiraminmeshurkumandanlarinumanbinmukarrin.htm
57-http://www.esselam.net/sahabeler/ bir/43.htm
http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/ebu_saidi_hudri.htm
http://www.hasbahca.net/islam/eshab/
cokhadisrivayetedenyedisahabidenbiriEbuSaidiHudri.htm
Şamil (Şümüllü Geniş) İslam Ansiklopedisi, Akit Gazetesi hediyesi, Şamil Yayınevi, Genel Yayın yönetmeni: Prof. Dr. Ahmed Ağırakça, cilt 2, sf.174
58- http://www.geocities.com/halit_1982/
MedinedemuhacirlerdenilkdogansahabiAbdullahbinZubeyr.htm
http://www.hasbahca.net/islam/eshab/MedinedemuhacirlerdenilkdogansahabiAbdullahbinZubeyr.htm
http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/abdullah_bin_zubeyr.htm
http://www.esselam.net/sahabeler/bir/24.htm
59- Ziyad Ebu Ğanime, Mevakıfu Batule min sun'I I-İslam –Asrı Saadetten Günümüze İslam Kahramanları, Türkçesi: Abdullah Kara, Ravza Yayınları 31, İstanbul 1993, sf. 122
60- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 447 (İstiab, I/550, İbn Sa'd, III/66, Beyhaki, IX/21; Hakim, III/353; Mecma, IX/321)
61- Ziyad Ebu Ğanime, Mevakıfu Batule min sun'I I-İslam –Asrı Saadetten Günümüze İslam Kahramanları, Türkçesi: Abdullah Kara, Ravza Yayınları 31, İstanbul 1993, sf. 168-172
62- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler

Serisi: 2/1, sf. 313 (Kenzü'l-Ummal, V/310; Ebu Nuaym ve İbn Asakir'den); Hakim, Müstedrek, III/242, (Abdullah b. Sa'd'dan) (Burada Ayyaş (Ekmekçi) yerine, Sühely b. Amr vardır. Istiab III/150.)
Ziyad Ebu Ğanime, Mevakıfu Batule min sun'I I-İslam –Asrı Saadetten Günümüze İslam Kahramanları, Türkçesi: Abdullah Kara, Ravza Yayınları 31, İstanbul 1993, sf. 157-158
63- Ziyad Ebu Ğanime, Mevakıfu Batule min sun'I I-İslam –Asrı Saadetten Günümüze İslam Kahramanları, Türkçesi: Abdullah Kara, Ravza Yayınları 31, İstanbul 1993, sf. 39
64- Ziyad Ebu Ğanime, Mevakıfu Batule min sun'I I-İslam –Asrı Saadetten Günümüze İslam Kahramanları, Türkçesi: Abdullah Kara, Ravza Yayınları 31, İstanbul 1993, sf. 62
65- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 295 (Kenzü'l-Ummal, V/310; Ebu Nuaym, Hilye , I/260)
Büyük Hadis Külliyatı, Cem'ul Fevaid, İz Yayıncılık, cilt 3, Yeni Şafak, sf. 332 (Rudani. Ebu Musa (r.a.'dan) (Bu hadisi Buhari (mağazi bölümü 31/2, V, 52) ve Müslim (149, sf.1449) Ebu Usame an Büreyd b. Abdillah b.e. Bürde an Ebi Bürde an Ebi Musa asl-ı senedi ile tahric ettiler)
Riyazzu's Salihin, Peygamberimizden Hayat Ölçüleri, Erkam yayınları, İstanbul, cilt 1, sf. 349
66- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 2, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/2, sf. 21 (Heysemi, VI/113 (Taberani'den)
67- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 2, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/2, sf. 21 (Heysemi, VI/113 (Taberani'den)
68- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 319 (Bidaye, IV/49 (Ibn İshak'tan)
69-
http://www.geocities.com/halit_1982/resullulahinokcusutalhabinubeydullah.htm
http://www.hasbahca.net/islam/eshab/resullulahinokcusutalhabinubeydullah.htm
http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/talha_bin_ueydullah.htm
70- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 2, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/2, sf. 205
71- www.hasbahca.net/islam/eshab/sadbinubade.html - 13k

http://www.hasbahca.net/islam/eshab/sadbinubade.html
http://www.geocities.com/halit_1982/sadbinubade.html
72- Şamil (Şümüllü Geniş) İslam Ansiklopedisi, Akit Gazetesi, Şamil Yayınevi, Genel Yayın yönetmeni: Prof. Dr. Ahmed Ağırakça, cilt 2, sf. 274-275
http://www.geocities.com/halit_1982/eviilkvakifolansahabi.htm
http://www.geocities.com/mevlut1us/sahabeler/56.htm
http://www.esselam.net/sahabeler/bir/49.htm
http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/erkam_bin_ebil_erkam.htm
73- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 410
http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/ebu_bekri_siddik.htm
http://www.esselam.net/sahabeler/bir/2.htm
74- http://www.esselam.net/sahabeler/
bir/6.htm
http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/abdurrahman_bin_avf.htm
http://www.hasbahca.net/islam/eshab/
cennetlemujdelenenonsahabidenbiri.htm
75- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 407 (İbn Asakir 1/105; Kenz I6249 (Ibn Asakir ve İbn Abid'den)
76- Muhammed Yusuf Kandehlevi, Hayatü's Sahabe, Hz. Muhammed ve Ashabının Yaşadığı İslami Hayat, Cilt 1, Sentez Neşriyat, Temel Eserler Serisi: 2/1, sf. 411
77- http://www.esselam.net/sahabeler/
bir/4.htm http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/hz_osman.htm
78- http://www.esselam.net/sahabeler/ bir/ 19.htm
http://www.huzuradogru.com/eshabikiram/abdullah_bin_omer.htm
http://www.hasbahca.net/islam/eshab/
EncokhadisbilensahabilerdenAbdullahbinOmer.htm
79- Sikke-i Tasdik-i Gaybi, sf. 188
http://www.saidnursi.com/turkce/tarihce/kastamonub.html
80- Büyük Sözler, sf. 805
http://www.nursi.biz/turkce/sozler/konferans.htm
81- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi'yi Anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1993, cilt 2, sf.288
82- Tarihçe-i Hayat - Barla Hayatı - sf. 2144
83- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi'yi Anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1993, cilt 2, sf.170

84- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi Anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1993, cilt 2, sf.419
85- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi Anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1994, cilt 3, sf.54
86- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi Anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1994, cilt 3, sf.73
87- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi Anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1994, cilt 3, sf.104
88- Büyük Tarihçe-i Hayat, sf. 8
89- Büyük Tarihçe-i Hayat, Isparta Hayatı sf. 608 (sf. 2207)
90- Necmettin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Bediüzzaman Said Nursi, Kronolojik Hayatı, Nesil Matbaacılık A.Ş., 13. baskı, sf. 315
91- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi Anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1993, cilt 2, sf.21
92- Necmettin Şahiner, Bilinmeyen Taraflarıyla Said Nursi, Kronolojik Hayatı, Nesil Matbaacılık A.Ş., 13. baskı, sf. 373
Lem'alar / Yirmi Altıncı Lem'a - sf. 721-722
Lem'alar, sf. 247
93- Şualar, On dördüncü Şua, sf. 368
94- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1994, cilt 3, sf.93-94
95- Büyük Tarihçe-i Hayat, Isparta Hayatı, sf.604
96- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi Anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1993, cilt 2, sf.196
97- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1993, cilt 2, sf.313
98- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1993, cilt 2, sf.318
99- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1993, cilt 2, sf.328
100- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1994, cilt 3, sf.110
101- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1993, cilt 2, sf.336
102- Büyük Sözler, sf. 816
103- Necmettin Şahiner, Son Şahitler Bediüzzaman Said Nursi’yi anlatıyor, Yeni Asya Yayınları, Nesil Matbaacılık A.Ş., İstanbul 1994, cilt 3, sf.108
104- Tarihçe-i Hayat, Isparta Hayatı, sf. 2226
105- Emirdağ Lahikası, sf. 455 (Emirdağ Lâhikası (2) - Mektup No: 70 - s.1843)

http://www.bediuzzaman.net/_eklerTR/2275-14/1843.html
106- Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, Marcel Dekker, New York, 1977, s. 2.
107- Alexander I. Oparin, Origin of Life, Dover Publications, New York, 1936, 1953 (yeni baskı), s.196.
108- "New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, cilt 63, Kasım 1982, ss. 1328-1330.
109- Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, s. 7.
110- Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, s. 40.
111- Leslie E. Orgel, "The Origin of Life on Earth", Scientific American, cilt 271, Ekim 1994, s. 78.
112- Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, s. 189.
113- Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, s. 184.
114- B. G. Ranganathan, Origins?, The Banner Of Truth Trust, Pennsylvania, 1988.
115- Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, s. 179.
116- Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, cilt 87, 1976, s. 133.
117- Douglas J. Futuyma, Science on Trial, Pantheon Books, New York, 1983, s. 197.
118- Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, To plinger Publications, New York, 1970, 75-94; Charles E. Oxnard, "The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt", Nature, cilt 258, s. 389.
119- J. Rennie, "Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr", Scientific American, Aralık 1992.
120- Alan Walker, Science, cilt 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, J. B. Lipincott Co., New York, 1970, s. 79; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, cilt 3, Cambridge University Press, Cambridge, 1971, s. 272.
121- Time, Kasım 1996.
122- S. J. Gould, Natural History, cilt 85, 1976, s. 30.
123- Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19
124- Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 Ocak 1997, s. 28.

125- Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s. 43.

Allah, "Sevdiğiniz şeylerden infak edinceye kadar asla iyiliğe eremezsiniz..." (Al-i İmran Suresi, 92) hükmüyle insanlara çok önemli bir gerçeği bildirmiştir. İnsanları gerçek anlamda iyiliğe ulaştıracak olan en temel ahlak özelliklerinden biri "fedakarlık"tır. Fedakarlık; insanın sahip olduğu, sevdiği, değer verdiği şeylerden hiç düşünmeden ve seve seve feragat edebilmesidir. İnandığı değerler ya da sevdiği insanlar uğruna gerektiğinde her türlü zorluk ve sıkıntıyı göze alabilmesi, bu konuda elinden gelenin en fazlasını yapabilecek şevk, azim ve iradeyi kendisinde bulabilmesidir. Kendi menfaatleriyle, inandığı değerler ya da sevdiği insanların menfaatleri arasında seçim yapması gerektiğinde kendi çıkarlarından vazgeçebilmesi, bu uğurda maddi manevi her türlü özveride bulunabilmesidir.

Ancak insan nefsi bencillik, egoistlik gibi çeşitli kötü ahlak özelliklerine yatkın bir yapıda yaratılmıştır. Nefsini eğitmediği takdirde, bu bencilce duygular kişinin tüm ahlakına hakim olur. Böyle bir kişi ise genellikle herkesten çok hatta çoğu zaman yalnızca kendisini düşünür. Kendisi için daima herşeyin en iyisini, en güzelini, en mükemmelini ister. Allah Kuran'da insanın nefsinde var olan bu tutku derecesindeki

bencillik duygusuna şöyle dikkat çekmiştir:

Gerçekten, insan, 'bencil ve haris' olarak yaratıldı. Kendisine bir şer (kötülük) dokunduğu zaman feryadı basar. Ona bir hayır dokunduğunda engelleyici olur (veya cimrilik eder).

(Mearic Suresi, 19-21)

Nefsin bu zayıflığından kurtulmak, imanı kavramak ve Kuran ahlakını

yaşamakla mümkün olur.

Bu kitapta fedakarlık kavramı, tüm yönleriyle ele alınarak, fedakarlığın müminlerin yaşamlarının her anına hakim olması gereken en önemli ahlak özelliklerinden biri olduğu, Allah'ın rızasını kazanabilmek için Kuran'da bildirilen bu ahlak anlayışının tam olarak yaşanması gerektiği anlatılmaktadır.

YAZAR HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi

temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir. Nitekim yazarın, bugüne kadar 57 ayrı dile çevrilen yaklaşık 250 eseri, dünya çapında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Harun Yahya Külliyatı, -Allah'ın izniyle- 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.